

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tagjai ingyen kapják.

Nem tagoknak előfizetési díj:
Egész évre 20 korona, félévre 10 korona, negyedévre 5 korona.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tulajdona.

Az egyesületi tanács felügyelete alatt:
Főszerkesztő és kiadási felelős: **Rubinek Gyula** az OMGE. igazgatója.
Felelős szerkesztő: **Buday Barna**.

Szerkesztőség:

Budapest, IX., Köztelek-utca 8.

Kiadóhivatal:

Budapest (Köztelek), Üllői-út 25. szám.

Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEI.

VIII. országos gazdakongresszus Pécsen.

A Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége a folyó évi pécsi országos gazdasági és ipari kiállítás kapcsolatában f. év szeptember hó 3-án és 4-én Pécsen országos gazdakongresszust fog tartani.

Amidőn a magyar gazdaközöniséget a Pécsen megtartandó VIII. országos gazdakongresszusban való részvételre ezennel meghívjuk, egyúttal felhívjuk figyelmét a pécsi kiállításra is, amelynek kapcsolatában szeptember 2-7-ig fog az élőállatkiállítás is megtartatni, amely a Dunántul magas színvonalon álló állattenyésztését fogja bemutatni s így a kongresszuson résztvevő gazdáknak a tanulmányozásra kiváló alkalmat fog nyújtani.

A kongresszus az egész magyar gazdaközöniséget érdeklő oly fontos kérdéseket fog tárgyalni, hogy kívánatos, miszerint a gazdaközöniség minél nagyobb számban vegyen részt már csak azért is, hogy ezzel is nyilvánítsa a kongresszus tárgyalásai iránti érdeklődését és sulytadjon a kongresszusi határozatoknak.

A kongresszusi jelentkezések a lakás biztosítása végett is legkésőbb f. évi augusztus hó 20-áig eszkozlendők Szilassy Zoltán kongresszusi főtítkárnál (Budapest, IX., Köztelek-utca 8.).

VIII. országos gazdakongresszus szervezete.

Elnök: **Dessouffy Aurél** gróf a főrendiház elnöke az OMGE. ügyis mint a G. E. O. Sz. elnöke.

Társelnökök: **Pallavicini Ede** ögróf, az OMGE. alelnöke,

Országh Lajos, a Baranyamegyei Gazd. Egyesület elnöke,

Esterházy László gróf, a Fehérmegyei Gazd. Egyesület elnöke,

Hunkár Dénes, a Veszprémmegyei Gazd. Egyesület elnöke.

Somssich Andor, a Somogy megyei Gazd. Egyesület elnöke.

Főtítkár: **Szilassy Zoltán** orsz. képviselő, a G. E. O. Sz. titkárja.

Títkár: **Förster Jenő**, a Baranyamegyei Gazd. Egyesület titkárja.

Rendező-bizottság.

Elnök: **Pallavicini Ede** ögróf, az OMGE. alelnöke.

Tagok: **Baranyai Géza**, a Komárommegyei Gazd. Egyesület alelnöke,

Bauer Ottó, a Sopronmegyei Gazdasági Egyesület elnöke,

Bernát István dr. orsz. képviselő, a Magyar Gazdaszövetség igazgatója,

Emőd József orsz. képviselő, földbirtokos,

Hertelendy Ferencz főrendiházi tag, a Zalamegyei Gazd. Egyesület elnöke,

Hoyos Miksa gróf, a Somogy megyei Gazd. Egyesület alelnöke,

Jeszenszky Andor, a Tolnamegyei Gazd. Egyesület elnöke,

Kálmán Rudolf főispán, a Komárommegyei Gazdasági Egyet elnöke,

Lippay Géza főispán, a Györmegyei Gazd. Egyet elnöke,

Matta Árpád dr. földbirtokos,

Meskó Pál, a Magyar Gazdaszövetség titkára,

Országh Lajos, a Baranyamegyei Gazd. Egyesület elnöke,

Rainprecht Antal jószágkormányzó,

Rimler Lajos jószágigazgató, Mosonmegyei Gazd. Egyesület alelnöke,

Széchenyi Aladár gróf főrendiházi tag, földbirtokos,

Széchenyi Viktor gróf főispán.

Előadó: **Szilassy Zoltán** orsz. képviselő, a G. E. O. Sz. titkára.

Tárgysorozat.

Első nap, szeptember hó 3-án.

Délelőtt 10 órakor: **Zselénski Róbert** gróf előadása: **A földreformról.**

Délelőtt 11 órakor: **Rubinek Gyula** előadása: **A mezőgazdasági érdekképviseletről.**

Második nap, szeptember hó 4-én.

Délelőtt 10 órakor: **Mouláth József** gr. előadása: **Az agrárprogramról.**

Délelőtt 11 órakor: **Hensch Árpád** előadása: **A mezőgazdasági üzemek átszervezésének szüksége és feltételeiről.**

A kongresszus ügyrendje.

A kongresszus czíme:

VIII. Országos Gazdakongresszus Pécsen. 1907 szeptember 3. és 4-én.

A kongresszus irodája.

A kongresszus irodája a „Köztelken“ (IX., Köztelek-u. 8.), az „Országos Magyar

Hazánkban legrégebben elterjedt

„ADRIANCE“ ARATÓ- ÉS KASZÁLÓGÉPEK

Allami első nagydíjat nyertek az OMGE. által rendezett nyiregyházi versenyen

A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete Budapest, Alkotmány-utca 31. szám.

szívesen szolgál árajánlattal és ad referenciákat.

Ugyanott eredeti elsőrangú minőségű **irlandi manillazsinag**, melynek súlyegységére a maximális fonalhossz esik és e mellett legszilárdabb, egyenlő fonású, tehát a kötözés mindenkor akadály nélküli, **beszerezhető.**

Gazdasági Egyesület" palotájában működik, Minden, a kongresszust érdeklő levelezés e címre intézendő.

A kongresszus tagjai, azok jogai és kötelezettségei.

A kongresszus tagja lehet mindenki, akit a rendező-bizottság tagul felvesz.

A kongresszusi tagdíj személyenként 6 korona, amely összeg a jelentkezéssel egyidejűleg, de legkésőbb augusztus hó 20-ig az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület” pénztárához (Budapest, Köztelek) beküldendő.

A tagoknak jogukban áll az üléseken részt venni, melyeken tanácskozási és szavazati joggal bírnak, igényt tarthatnak a tagok részére kieszközölendő vasuti és egyéb kedvezményekre és a kongresszus kiadványaira. A kongresszusi tagsági jegy a kiállítás ingyen látogatására jogosít. A kiadványok azonban csak azon tagoknak küldetnek meg, valamint csak azok részesülhetnek a kedvezményekben, akik a tagsági díjat augusztus hó 20-ig befizetik.

A rendező-bizottság a kongresszusi tagok részére lakásokról is gondoskodik. A lakás iránti kívánságot a kongresszusi tagsági bejelentéssel együtt legkésőbb augusztus 20-áig kell kifejezni, hogy a lakás biztosítható legyen.

A kongresszus szervezete.

A kongresszus élén a földmivelésügyi miniszter Ó Nagyméltósága mint diszelnök áll, aki külön e célra kiküldendő bizottság által lesz a diszelnökség elfogadására felkérendő.

Áll továbbá az elnökségből s a titkárokból, kiket a rendező-bizottság javaslata alapján a kongresszus tartamára a kongresszus közfelkiáltással megválaszt.

Az elnökség áll egy elnök és négy társelnökből. Az elnök akadályoztatása esetén az egyik társelnök vezeti az ülést.

Az elnök gondoskodik a kongresszusi jegyzőkönyvek hitelesítéséről és közhirritételéről, a szükséghez képest kinevezi a jegyzőkönyvvezetőket, szóval gyakorolja az elnöki jogokat.

A kongresszus a szükséghez képest saját kebeléből az alakuló ülés alkalmával bizottságokat küld ki a kongresszus tárgysorozatába felvett kérdések tárgyalására, melyről a bizottság a kongresszusi záróülésen jelentést tesz.

Tanácskozási rend.

1. A kongresszus teljes ülésein a kongresszus elnöke, az osztályok ülésein pedig a társelnökök vezetik a tanácskozást.

2. A felszólalni kívánók a jegyzőkönyv vezetőjénél jelentkeznek és csak a jelentkezés sorrendjében igényelhetik a szólás-jogot.

3. Minden felszólaló, az előadók kivételével, egy és ugyanazon kérdésben csak egyszer és legfeljebb 10 percet vehet igénybe.

4. A tárgyalandó kérdéseket az előadók vezetik be és beterjesztik határozati javaslataikat. Az előadás tartama legfeljebb 40 perc. Az előadó a zárzó jogával élhet.

5. A tárgyalások folyamán minden indítvány vagy módosítás írásban, a benyújtó nevének feltüntetésével a jegyzőkönyv vezetőjének adandó át.

6. A kongresszus szavazás esetén szó többséggel határoz. A szavazatok egyenlő megoszlása esetén az elnök dönt.

7. Az osztályok befejezvének munkálataikat, az ott elfogadott határozati javaslatokat az osztályjegyzők a kongresszus záróülése elé terjesztik, amely a javaslatok elfogadása felett vita nélkül dönt.

Budapest, 1907 június hó 16.

A pécsi VIII. Országos Gazdakongresszus rendező-bizottsága nevében:

Pallavicini Ede örgróf s. k.

elnök.

Szilassy Zoltán s. k.

főtítkár.

Egyről-másról.

(A kivándorlás válsága. — Mi van a csekkrendszerrel? Embercsempészetet ne tőrjünk! — Buzaáremelkedés és a malmok üzemredukciója.)

Mult hetekben néhány amerikai ur tartózkodott Budapesten az Egyesült-Államokból, akik parlamentjüknek jelentést fognak tenni arról, vajjon a kivándorlás azért-e olyan nagy Magyarországból, mert magunk is így akarjuk. Nem először szur szemet odaát a magyarországi kivándorlóknak óriási arányban való növekedése. Különösen a Cunard Line-val kötött szerződésünk óta a gyanúval fordulnak felénk, hogy a közkormányzatnak magának is közre kell működnie a kivándorlás emelésében, mert ekkora népmozgalom ilyen kis országból elképzelhetetlen, ha az az államnak érdekeivel és céljaival meg nem egyezik.

Azt hisszük, semmi se lett volna nehezebb, mint bebizonyítani az amerikai urak előtt, hogy világért se igyekezzünk elűzni munkásainkat, mert hiszen a nemzeti termelést a munkáshiány miatt máris komoly válság fenyegeti. Ha a válság tüneteit fel is fedezték volna az amerikai urak szeméi, azt az egyet sehogyan se lettek volna képesek megérteni, hogy tehát mikor ez a kivándorlási mozgalom az országnak nemcsak gazdasági, de katonai erejét is megtámadja, akkor mi ne tudnánk a bajunkon segíteni. Már csak az Egyesült-Államokban is van egy kevés szabadság, de nagyot néznének ott a politikusok, ha valaki azt mondaná, hogy az emberek költözködési mozgalmába az állam ezéjainak és az ország érdekeinek semmiféle beleszólásuk nincs. Ők ugyan a költözködési jogot mindeddig csak olyan rostának tekintették, amelyen szoritanak vagy tágitanak és a szükséges emberanyag átömlik, a felesleges visszamarad. De hogy a rosta egyformán való működése fontosabb legyen az államérdeknél és hogy csak ugyan ennek az elvnek az oltárán vérezzék el egy ország, ezt bajosan hihetnék el. S ha valaki megmagyarázná nekik, hogy a magyar gazdát akkor is népnymoritonak és szabadsághóhérnak nevezik el, ha legalább a szerződött munkásokat akarja itthon tartani, akkor is gonosztevőnek tekintik, ha idegen munkást hoz be, tehát csak a szó nélkül való elvzés egyetlen lehetőségét hagyják fenn számára, mint leölt csirkének: hát ha ezt el akarnánk hitetni velük, bizonyosan a fejüket csóválnák s azt mondanák: „Lehetetlenség ez, mert ilyen elvekbe a mai késhegyig menő gazdasági versenyben egy kis ország belepusztul.”

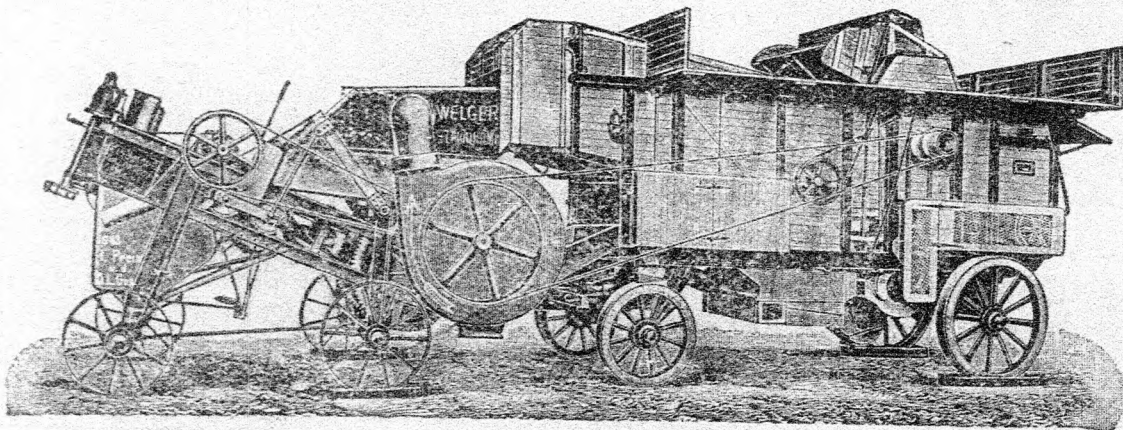
Igen nevezetes bizonyoságot adhattunk volna mégis arról, hogy csakugyan nem akarunk megszabadulni az embereinktől. Ha ugyanis nekik sincs már szükség akkora nagy tömeg emberre, nekünk meg éppen fájdalmas, hát akkor tessék az Egyesült-Államoknak az utlevél nélkül érkező magyar kivándorlókat visszavetni. Módot ad erre az ellenőrzésre a csekkrendszer elfogadása, mely fennáll Olaszországgal és Svájczezzal s mely be is vált abból a szempontból, hogy azt az olasz vagy svájci alattvalót, aki kormányának előmutatandó engedélye nélkül szállt hajóra, egyszerűen visszaküldik.

A kölesönös ellenőrzésnek ebbe a módjába szívesen belemennék mi is s elérnénk vele legalább annyit, hogy jogosulatlanul senki se vándorolhatna ki. Ez pedig nem csekélység, mert ha évente háromszázezer ember vándorol ki, ebből legalább százezernek utlevele nincs. És akinek van is utlevele, az még kérdés, jogosult-e

!!FONTOS UJDONSÁG!!

7-8 munkás megtakarítható!

Szabad. Welger-féle teljesen önműködően kötöző

szalmaprés-elevator.

A meglévő mozgony változatlan használata mellett minden cséplőhöz alkalmazható! Összehasonlíthatatlanul célszerűbb minden más szerkezetnél.

A kizárólagos gyártási jog tulajdonosa a magyar korona országaira nézve az

Első Magyar Gazdasági Gépgyár Részv.-Társulat
BUDAPEST, VI., Váci-ut 19.

Prospektus kapható ·· Működésben megtekinthető.

Gazdasági Egyesület" palotájában működik. Minden, a kongresszust érdeklő levelezés e címre intézendő.

A kongresszus tagjai, azok jogai és kötelezettségei.

A kongresszus tagja lehet mindenki, akit a rendező-bizottság tagul felvesz.

A kongresszusi tagdíj személyenként 6 korona, amely összeg a jelentkezéssel egyidejűleg, de legkésőbb augusztus hó 20-ig az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület" pénztárához (Budapest, Köztelek) beküldendő.

A tagoknak jogukban áll az üléseken részt venni, melyeken tanácskozási és szavazati joggal bírnak, igényt tarthatnak a tagok részére kieszközölendő vasuti és egyéb kedvezményekre és a kongresszus kiadványaira. A kongresszusi tagsági jegy a kiállítás ingyen látogatására jogosít. A kiadványok azonban csak azok részére küldetnek meg, valamint csak azok részülhetnek a kedvezményekben, akik a tagsági díjat augusztus hó 20-ig befizetik.

A rendező-bizottság a kongresszusi tagok részére lakásokról is gondoskodik. A lakás iránti kívánságot a kongresszusi tagsági bejelentéssel együtt legkésőbb augusztus 20-áig kell kifejezni, hogy a lakás biztosítható legyen.

A kongresszus szervezete.

A kongresszus élén a földmivelésügyi miniszter Ö Nagyméltósága mint diszelnök áll, aki külön e célra kiküldendő bizottság által lesz a diszelnökség elfogadására felkérendő.

Áll továbbá az elnökségből s a titkárokból, kiket a rendező-bizottság javaslata alapján a kongresszus tartamára a kongresszus közfelkiáltással megválaszt.

Az elnökség áll egy elnök és négy társelnökből. Az elnök akadályoztatása esetén az egyik társelnök vezeti az ülést.

Az elnök gondoskodik a kongresszusi jegyzőkönyvek hitelesítéséről és közhirrejtételéről, a szükséghez képest kinevezi a jegyzőkönyvvezetőket, szóval gyakorolja az elnöki jogokat.

A kongresszus a szükséghez képest saját kebeléből az alakuló ülés alkalmával bizottságokat küld ki a kongresszus tárgysorozatába felvett kérdések tárgyalására, melyről a bizottság a kongresszusi záróülésen jelentést tesz.

Tanácskozási rend.

1. A kongresszus teljes ülésein a kongresszus elnöke, az osztályok ülésein pedig a társelnökök vezetik a tanácskozást.

2. A felszólalni kívánók a jegyzőkönyv vezetőjénél jelentkeznek és csak a jelentkezés sorrendjében igényelhetik a szólásjogot.

3. Minden felszólaló, az előadók kivételével, egy és ugyanazon kérdésben csak egyszer és legfeljebb 10 percet vehet igénybe.

4. A tárgyalandó kérdéseket az előadók vezetik be és beterjesztik határozati javaslataikat. Az előadás tartama legfeljebb 40 perc. Az előadó a zárzó jogával élhet.

5. A tárgyalások folyamán minden indítvány vagy módosítás írásban, a benyújtó nevének feltüntetésével a jegyzőkönyv vezetőjének adandó át.

6. A kongresszus szavazás esetén szótöbbséggel határoz. A szavazatok egyenlő megoszlása esetén az elnök dönt.

7. Az osztályok befejezvének munkálataikat, az ott elfogadott határozati javaslatokat az osztályjegyzők a kongresszus záróülése elé terjesztik, amely a javaslatok elfogadása felett vita nélkül dönt.

Budapest, 1907 június hó 16.

A pécsi VIII. Országos Gazdakongresszus rendező-bizottsága nevében:

Pallavicini Ede örgróf s. k.

elnök.

Szilassy Zoltán s. k.

főtktár.

Egyről-másról.

(A kivándorlás válsága. — Mi van a csekkrendszerrel? Embercsempészetet ne tőrjünk! — Buzaáremelkedés és a malmok üzemredukciója.)

Mult hetekben néhány amerikai ur tartózkodott Budapesten az Egyesült-Államokból, akik parlamentjüknek jelentést fognak tenni arról, vajjon a kivándorlás azért-e olyan nagy Magyarországban, mert magunk is így akarjuk. Nem először szur szemet odaát a magyarországi kivándorlóknak óriási arányban való növekedése. Különösen a Cunard Line-val kötött szerződésünk óta azzal a gyanúval fordulnak felénk, hogy a közkormányzatnak magának is közre kell működnie a kivándorlás emelésében, mert ekkora népmozgalom ilyen kis országból elképzelhetetlen, ha az az államnak érdekeivel és céljaival meg nem egyezik.

Azt hisszük, semmi se lett volna nehezebb, mint bebizonyítani az amerikai urak előtt, hogy világért se igyekezzünk elüzni munkásainkat, mert hiszen a nemzeti termelést a munkáshiány miatt máris komoly válság fenyegeti. Ha a válság tüneteit fel is fedezték volna az amerikai urak szemei, azt az egyet sehogyan se lettek volna képesek megérteni, hogy tehát mikor ez a kivándorlási mozgalom az országnak nemesak gazdasági, de katonai erejét is megtámadja, akkor mi ne tudnánk a bajunkon segíteni. Már csak az Egyesület-Államokban is van egy kevés szabadság, de nagyot néznének ott a politikusok, ha valaki azt mondaná, hogy az emberek költözködési mozgalmába az állam céljainak és az ország érdekeinek semmiféle beleszólásuk nincs. Ők ugyan a költözködési jogot mindeddig csak olyan rostának tekintették, amelyen szoritanak vagy tágitanak és a szükséges emberanyag átömlik, a felesleges visszamarad. De hogy a rosta egyformán való működése fontosabb legyen az államéknél és hogy csak ugyan ennek az elvnek az oltárán vérezzék el egy ország, ezt bajosan hihetnék el. S ha valaki megmagyarázná nekik, hogy a magyar gazdát akkor is népmozgatóknak és szabadsághóhórnak nevezik el, ha legalább a szerződött munkásokat akarja itthon tartani, akkor is gonosztevőnek tekintik, ha idegen munkást hoz be, tehát csak a szó nélkül való elvzés egyetlen lehetőségét hagyják fenn számára, mint leölt csirkének: hát ha ezt el akarnánk hitetni velük, bizonyosan a fejüket csóválják s azt mondanák: „Lehetetlenség ez, mert ilyen elvekbe a mai késhegyig menő gazdasági versenyben egy kis ország belepusztul.”

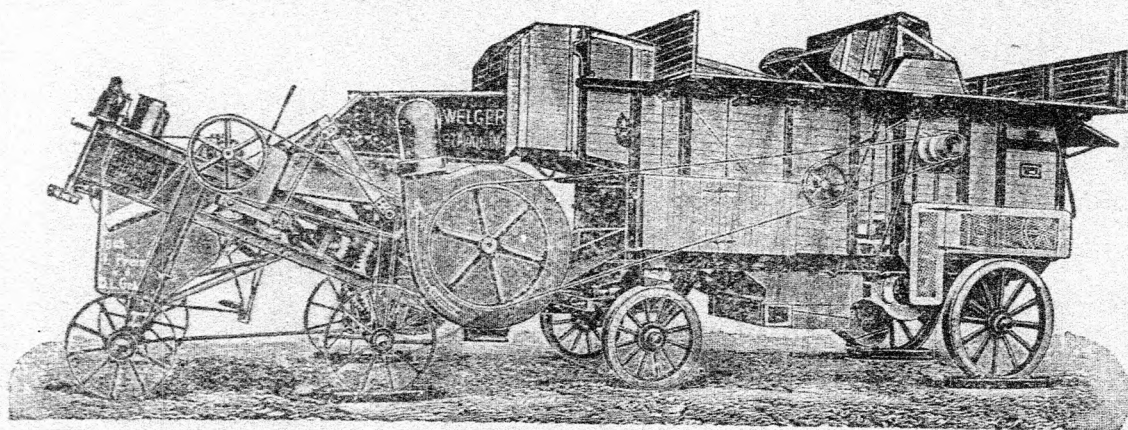
Igen nevezetes bizonyítást adhattunk volna mégis arról, hogy csakugyan nem akarunk megszabadulni az embereinktől. Ha ugyanis nekik sincs már szükség akkora nagy tömeg emberre, nekünk meg éppen fájdalmas, hát akkor tessék az Egyesült-Államoknak az utlevél nélkül érkező magyar kivándorlókat visszavetni. Mót ad erre az ellenőrzésre a csekkrendszer elfogadása, mely fennáll Olaszországgal és Svájcjal s mely be is vált abból a szempontból, hogy azt az olasz vagy svájci alattvalót, aki kormányának előmutatandó engedélye nélkül szállt hajóra, egyszerűen visszaküldik.

A kölcsönös ellenőrzésnek ebbe a módjába szivesen belemennék mi is s elrénék vele legalább annyit, hogy jogosulatlanul senki se vándorolhatna ki. Ez pedig nem csekélység, mert ha évente háromszázezer ember vándorol ki, ebből legalább százezernek utlevele nincs. És akinek van is utlevele, az még kérdés, jogosult-e

!!FONTOS UJDONSÁG!!

7-8 munkás megtakarítható!

Szabad, Welger-féle teljesen önműködően kötöző

szalmaprés-elevator.

A meglévő mozgony változatlan használata mellett minden cséplőhöz alkalmazható! Összehasonlíthatatlanul célszerűbb minden más szerkezetnél.

A kizárólagos gyártási jog tulajdonosa a magyar korona országaira nézve az

Első Magyar Gazdasági Gépgyár Részv.-Társulat
BUDAPEST, VI., Váci-ut 19.

Prospektus kapható. Működésben megtekinthető.

a kivándorlásra, mert hiszen az utlevéltörvény meg a kivándorlási törvény nem azonos.

Megtörtént-e már erre nézve a megállapodás vagy legalább a szondirozás, nem tudjuk. De bizonyos, hogy meg kell történnie. Mert elvi kérdésekben a nemzeti élet gyakorlati szükségait le szokták szavazni: ehhez hozzá vagyunk szokva. De abban az egyben már igazán sarkunkra kell állanunk, hogy az embercsempészetet nem tűrjük. Amint az aratási munkákon tulesünk, testtel-lelékekkel bele kell feküdnünk ebbe az akcióba.

Egyelőre lehorgasztott fővel aratunk és ha már silányul ütött be a termés, legalább azt lessük, mennyi kompenzációt találunk a szűk termés következtében előálló áremelkedésben. Természetesen most is megjelent a cséplések küszöbén a malmok üzemredukciójának ismert mumusa.

A malmok üzemredukciójának a híre bejárta már a napi és szakajtót akkor, amidőn május végén és június elején köztudomásra jutott, hogy az ideai gabonatermés jóval alatta marad a tavalyinak. A napisajtó a fővárosi malmok üzemredukcióra való törekvésének jogosultságát a többi közt azzal indokolja, hogy az osztrák agrárius és malomkörökben hónapok óta féktelen agitáció foly a magyar liszt kiszorítására és ennek az agitációnak tápot adott maga az osztrák kormány, ugyszint az osztrák államvasutak igazgatósága, mert midőn legutóbb rendezte az áruszállítási forgalmat, akkor a lisztet kivette a forgalmazott árukezelvények alól. El kell ismernünk, hogy nemcsak a magyar mezőgazdaságra és gabonakereskedelempre, de a malmokra is nagy sérelmeket rejt magában az osztrák államvasutak eme eljárása. De sem ezzel, sem az osztrák és cseh malmosok agitációjával nem indokolhatják a fővárosi malmok az üzemredukciót, amelynek mögötte egyéb lappang, az t. i., hogy tavasz óta folytonosan emelkednek a buzaárak és így a malmok a terméskilátások hírének hatása alatt az üzemredukcióval kívánnak fegyvert kovácsolni a folyton emelkedő buzaárak lenyomására.

Két momentum érdemel itten figyelmet, amelyekkel a következetlenség vádját a fővárosi malmokra reásüthetjük. Midőn a vasárnapi munkaszünetről szóló törvény meghozataláról, majd módosításáról volt szó, akkor a fővárosi malmok azzal érveltek, hogy a nagy malomüzem tetemes károsodás nélkül a vasárnapi munkaszünetet be nem tarthatja.

Ebbeli akciójuk a malmoknak nem járt sikerrel s belenyugodtak abba, hogy hetenként egy napi megszakítással is folytathassák üzemüket. A másik momentum nem régi keletű. 1904

őszén szintén redukálták a malomüzemet akként, hogy hetenként két napig nem őrlnek. Csekély utánjárás kellett ahhoz, hogy kimutassuk, miszerint a budapesti 16 nagy malom közül nyolc malom szombaton is őrlt, daczára, hogy kimondották egyhangulag az üzemkorlátozást.

Kézenfekvő tehát, hogy a fővárosi malmok az üzemkorlátozással a buzaárak leszorítására kívánnak nyomást gyakorolni. Ezt igazolja az is, hogy a vidéki malmok nem csatlakoztak az akcióhoz. A Vidéki Malomiparosok Országos Egyesületéhez ebben az irányban a vidéki tagoktól semminemű megkeresés, vagy indítvány nem érkezett és az egyesület vezetősége össze sem hívta a tagokat ez ügyben tanácskozásra. Önként tolu itt előtérbe az a kérdés, hogy vajjon a fővárosi malmok, amelyek a vidéki malmokkal és azok országos egyesületével évek óta egyöntetű működést fejtettek ki a lisztipar terén, miért nem vonták be az üzemkorlátozásra irányuló mozgalmukba a vidéki malmokat is? Nem vonták be azért, mert a vidéki malmokat semminemű korlátozásnak megnyerni a multban sem bírták s erre nézve hiunak bizonyult minden kísérletük.

A budapesti malmok szerdán tartott értekezletén állítólag elvileg ki is mondták, hogy redukálni kell az üzemet az egész kampány alatt, vagyis 1907 augusztus 1-től 1908 július 31-ig. Bár hivatalos kommunikét nem adtak ki a megállapodásról, de az általuk sugalmazott lapokban felsoroltatták az üzemredukcióra vonatkozó számadatokat, hogy ezentul havonként 120,000 métermázsával kevesebb búzát őrlnek, vagyis a magyar búzatermelő közönségtől a kampány alatt másfélmillió métermázsával kevesebbet fognak vásárolni. Ez is amellett bizonyít, hogy a budapesti malmoknak zokon esik a mai magas buzaár.

A magyar gazdaközönség az üzemkorlátozással való ijesztéstől vissza nem riadhat, mert a fehér lisztet Ausztria nem nélkülözheti s folyton emelkedő liszt- és buzakivitelünk Ausztria felé önként vissza fogja terelni a malmokat arra az utra, hogy a korlátozásról lemondjanak.

NÖVÉNYTERMESZTÉS.

Rovatvezető: Kerpely Kálmán.

A nyári esők kihasználása.

Általánosan ismert dolog, hogy nálunk az időjárás felette veszélyes, amiből a mezőgazdaságnak sokkal többször van kára, mint haszna. Szeszélyesség tekintetében az ideai év nagy rekordot ért el nagy kárára a mezőgazdaságnak. Az áprilisi tartós hideg, a májusi szokatlan forróság, a júniusi tartós szárazság — legalább vidékenként — nagy kárára volt a vete-

ményeknek. A július közepén beállott esőzések már csak a kapásnövényeknek használtak, a gabonafélékben csak kárt okoztak.

A kedvezőtlen időjárás egyik sajnálatos következménye, hogy vidékenként nagyon kevés a takarmány, így Vas vármegyében 8—9 K. egy métermázsára széna. A takarmányhiány az utóbbi időben igen gyakran ismétlődik, 1904., 1905. és az ideai év takarmányhiány esztendő. Ilyen években a gazdaközönség egyrésze csak úgy tud segíteni magán, hogy állatainak egy részét eladja, nehogy az egész állomány éhezni legyen kénytelen. Azt nem kell külön bizonyítanom, hogy ebből állattenyésztésünkre óriás kár származik. Nem ritkán hallható gazdaktól, hogy az olyan szeszélyes időjárásnál, mint amilyen hazánkban uralkodik, intenzív állattenyésztést üzni teljes lehetetlenség. Nem mondom, hogy az ilyen kedvezőtlen évek nem teszik a gazda türelmét próbára és ne csökkenenek az állattenyésztés jövedelmezőségét, azonban okkal-móddal a legtöbb esetben el lehet érni azt, hogy ne kelljen takarmányhiány miatt állatot piacra vinni, csak nem kell sablonosan gazdálkodni. A legtöbb gazdaságban azt hiszik, hogyha a zabosbüköny, löhere vagy a luczerna nem sikerül, okvetlen takarmányhiányra kell bekövetkezni, pedig ez nem így van.

Van több olyan takarmányféle, amelynek termesztésével a hiányt apasztani, különösen pedig a téli takarmányozásra való átmenetet későbbre halasztani lehet. Ilyen takarmányfélék azok, melyek ősszel vetve, tavasszal kaszálhatók, mint például a szeszösbüköny, a biborhere, az őszi borsó, továbbá azok, amelyek nyáron vetve, még azon év őszén kaszálhatók. Az ideai esős július különösen kedvez ez utóbbi takarmányfélék termesztésének, azért szükségesnek tartom a gazdaközönség figyelmét ezekre felhívni.

Ilyen takarmány a mohar, a tavaszi borsó és a fehér mustár.

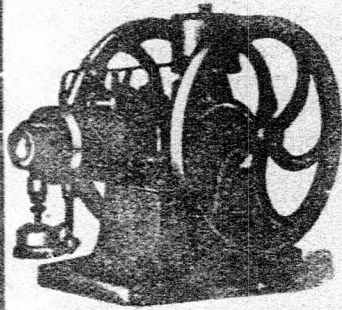
A mohar nem valami elsőrendű takarmány ugyan, de a mi viszonyaink között azért sokat ér, mert a nedvességet jobban ki tudja használni, mint sok más növény. Ha gabonaratás után, a most jól átázott tarlót azonnal felszántjuk és moharral bevetjük, az késő őszig jó kaszálást adhat, mit, ha az időjárás kedvező, szénává száríthatunk, ha pedig esős, bezsombolyíthatunk és ily módon növelhetjük a téli takarmánykészletet.

Hasonló módon a felszabadult és felszántott tarlóba vethetünk tavaszi borsót egy kevés árpával keverten. Szeptember közepétől október közepéig, sőt végéig a tavaszi borsó igen jó zöldtakarmányt fog szolgáltatni.

Olcsóbb és szintén jóminőségű takarmányhoz juthat a gazda a fehér mustár termesztésével. E takarmányfélékről a Köztelekben az utóbbi időben többször volt szó, azonban termesztésének azon módja, melyet hazai viszonyaink között a legmegfelelőbbnek tapasztaltam, nem lett ismertetve, azért szükségesnek tartom erről egy kissé bővebben szólni.

A fehér mustárt a nyugati államokban egyre nagyobb arányokban termesztik, mert gyorsan nő és igen jó tejelő takarmány. Vetik tavasztól

WOHANKA-féle nyersolaj-motorok és lokomobílok

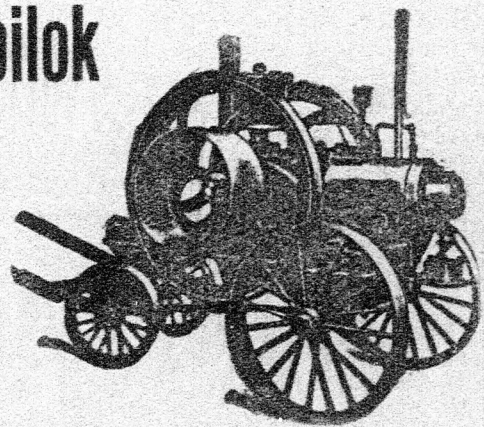

nem benzinnel hajtának, tehát a pénzügyi ellenőrzés, adómentes benzin kérvényezése stb. nem szükséges.

Üzemköltségek: a motor nagyságához képest óránként és löörönként 2¹/₄—1¹/₂ fillér SZAVATOSSÁG mellett. Rendkívül csendes és egyenletes járásuk, tehát minden üzemre alkalmasak. Ninosenek szelepek, sem gyújtócső, sem lámpa, tehát tűzveszély és robbanás kizárva.

Teljes malomberendezések és malomszükségletek. Hazai gyártmány. Kimerítő felvilágosítást ingyen és bérmentve ad. Hazai gyártmány.

Wohanka és Társa, Budapest, VI., Váci-körut 76.

egész nyár végéig. Nálunk a természetnek ezen módja a gyakori szárazságok miatt lehetetlen.

Éveken át próbáltam természetét, de a tavaszi vetéseket a földi bolha legtöbbször oly mértékben tönkretette, hogy nem volt érdemes kaszáására meghagyni. Annak idejében, mikor még a magyaróvári akadémia tanára voltam, a kísérleti téren egy-egy kis parcellán mindig természetem mustárt és ha rosszul állott is, meghagytam, hogy a hallgatóság a növényt megismerje. Több éven át tapasztaltam, hogy az aratáskor kipergett mag az augusztusi esőkre kikelt és ha meghagyatott, késő őszi igen erőteljesen fejlődött és csak a nagyobb fagyok tették tönkre. Ezen tapasztalat vitt arra, hogy kipróbáljam, nem lehetne-e a mustárt nálunk őszi takarmányozásra felhasználni olyképpen, hogy tarlószabadulás után az első kiadó esőt követő időben a mustárt elvetjük. A kísérletek azt bizonyították, hogy így módon eljárva, a mustár nálunk is egy sokat érő őszi zöldtakarmány, amely lehetővé teszi azt, hogy a gazda ne legyen kénytelen korán hozzányulni a télire szánt takarmányhoz.

A m.-óvári akadémia gazdasága javaslatomra már több év óta természetű ily módon a mustárt és az eredménytől nagyon meg van elégedve. A kedvező eredménynek egyik bizonyítéka, hogy a múlt őszi az óvári határban már több gazdánál láttam mustártvetést.

A múlt évben az orsz. növénytermesztési kísérleti állomás számos gazdaságban tett e növényvel kísérletet, melyek részben igen jó eredményt szolgáltatottak. Helyenként a jó eredmény elmaradt, aminek azonban legtöbbször az volt az oka, hogy nem az előírás szerint jártak el.

A fehér mustár július végétől augusztus végéig vehető. Termesztésére jó erőben levő földet kell kiválasztani. A talaj előkészítését legjobb oly módon végezni, hogy a gabona learatása után a tarlót meghántják és a vetés előtt közvetlen egy középmély szántást adnak. A vetőmagszükséglet kat. holdanként 10 kg. A mag gabonaszortávoira vetendő. A vetést mindig egy jó eső után kell megkezdeni. Ha módunkban van már július végén, augusztus elején vetni, akkor a természetére szánt területnek csak felét vessük be, a másik felét augusztus közepén vagy vége felé, mert ily módon hosszabb időn át jutunk jó minőségű zöldtakarmányhoz.

A magyaróvári akadémia gazdaságában a mustárt 80—100 q. zöldtakarmányt adott kat. holdanként. Egy tehénre 50 kg. számítható belőle napi adagul.

Az orsz. m. kir. növénytermesztési kísérleti állomás Magyar-Óvárott az idén ismét végez kísérleteket e takarmányfélével, a kísérletre vállalkozó gazdáknak, ha eziránt az állomást megkeresik, ingyen, de bérmentetlenül küld 10 kg. vetőmagot. A kísérletezők ezzel szemben tartoznak a kísérlet eredményéről az állomásnak jelentést tenni.

A nyári esőket még más tekintetben is kihasználhatjuk. Nagyon kevés oly gazdaság van hazánkban, amely bővíben van az istállótrágyának, ezért a trágyázásra szorult talajok nincsenek oly erőben, mint az nagy termések elérésére szükséges volna.

Ismeretes dolog, hogy az istállótrágyát legjobban helyettesítheti a műtrágyával kombinált zöldtrágya. Ezen trágyázás azon módját, hogy a gabonatarlót felszántjuk és a zöldtrágya magot bevetjük, hazánkban rendszeresen nem gyakorolhatjuk, mert száraz időjárással nagyon csekély mennyiségű zöldtrágyát nyerünk. Esős

júliusban azonban nálunk is keresztülvihető a zöldtrágyának ezen módja. A trágyázásra természetesen oly táblákat kell kiválasztani, amelyekbe tavaszi vetemény kerül. A közép-kötött és kötött talajon gazdálkodóknak nagyon ajánlom, hogy hozassanak mielőbb *lajos magvu fehér csillagfürtöt* és abból kat. holdanként 90—100 kg.-ot vessenek el gabona sortávoira, késő őszi szántás alá és az őszi szántásra zórjanak el kat. holdanként 150 kg. szuperfoszfátot. A jövő évben alkalmuk lesz meggyőződhetni, hogy az ily módon kezelt területek bőven megterítik a kiadást és fáradságot. Homoktalajoknál az eljárás csak annyiban szenved változást, hogy azoknál a csillagfürt alá kat. holdanként 70—100 kg. 40%-os kálit is el kell szórni.

Cserháti Sándor.

ALLATTENYÉSZTÉS

Az ivóvíz és a só szerepe a tehenészetben.

A tehenészet jövedelmezőségét tudvalevőleg a tejhozam fokozása nem csekély mértékben növelheti. A tejhozam fokozása pedig egyrészt a tehen megfelelő takarmányozása által, másrészt pedig a racionális tenyész eljárások gondos betartásával érhető el.

A takarmányozás keretén belül sokszor tételettszó a takarmányokról, kevésszer azonban az itt tárgyalás alá vett két szinten elég jelentékeny tényező: az ivóvízről és a sóról. Teljes mértékben elismerem azt, hogy az ivóvíz és a só — noha ezek nélkülözhetetlenek a takarmányozásnál — oly bőséges vita tárgyát nem képezhetik, mint az egyes takarmányemlék és azok mikénti adagolásának kérdései, mégis az egyes helyeken tapasztalható tájékozatlanság, de még inkább az ebből eredő helytelen eljárások úgy az itatás, valamint a sóadagolás terén is nemcsak, hogy visszatetszők lehetnek a különben intenzív tehenészetekben, hanem kellemetlenséget okozhatnak esetleg a túlnagy vigyázatlanságból vagy tudatlanságból előálló betegségek folytán.

Már régebben át lett adva a köznek a víz közvetett tejképző funkciójának ismerete, a mely szerint a víz, mint a tejképződésre nézve is nélkülözhetetlen anyag, önmaga nem járul ugyan hozzá a tejmennyiség fokozásához, de hogy jelenlétére szükség van, bizonyítja az, hogy vízhiány esetén a tejmennyiség csökkenése szokott beállni. Viszont a tehennek vízzel való tulhalmozása nem vezet egyúttal a tejmennyiség fokozására is, mert tapasztalat szerint csupán egy bizonyos határig vesz fel a szervezet vizet s az esetleg ezenfelül mégis az állatba jutott ivóvíz az állat szervezetére befolyást nem gyakorolhat, mivel ezen felesleg — a vesék által rövidesen eltávolítottatik.

Ezen tényekkel szemben többször látjuk, hogy a gazda a tejképződésnél még ma is a víznek oly jelentőséget tulajdonít, mint a fehérjének s nagymennyiségű só adagolásával iparkodik az állat ivóvízszükségletét fokozni. Az eredmény itt valóban a tejhozam növekedése lesz ugyan, de ez nem a víz, hanem a só hatására következett be, amely elősegítette tényleg a tejmennyiség munkáját, a tejelválasztást.

Az ivóvíztől eltérőleg nyáron a zöldtakarmányok szerves vizének már lehet hatása a tejhozamra. Emelheti pedig némileg a tejelés eredményét e szerves víz akkor, ha annak viztartalma vegyileg a növény szerves anyagával összefüggésben áll.

Egyébként tehát hiábavaló minden kísérletelés, a tejhozam fokozása terén — az ivóvíz szaporításával. A gazda gondja csupán az állat megkivívnia vizere, valamint annak minőségére ha szorítkozik, úgy megteheti mindent, amit csak tennie lehet és céltudatos.

Lényeges azonban a fejős tehenek ivóvizének minőségét megbeszélés tárgyává tenni, noha a szarvasmarha általában viz dolgában kevésbé válogatós, mint pl. a ló, mert tapasztalat szerint sokszor megesik, hogy a szarvasmarha szomját pocolyás vízből is kielégíti, de ez, ha meg is történik, káros és csupán mint jellemző vonás említhető fel. Káros lehet a tisztátalan víz használata elsősorban a tehenészetekben, mivel ezen istállózott állatoknál nagyon kívánatos, hogy baktériumok az állatokat meg ne fertőzzék.

Az ivóvíz egyik igen fontos hivatása tudvalevőleg az, hogy pótolja vele az állat azon vízvesztését, amelyet a bőrén és tüdején keresztül elpárolgott víz hiánya belsejében előidéz; emellett tekintetbe véve azt, hogy az állat benső hőjének fentartása közben nemcsak hogy vizet elpárologtat, de saját anyagát fogyasztja el akkor a melegképzéshez, ha a nyújtott víz hidegebb, — szükséges kiterjeszkednie a gazda figyelmének a víz hőfokára is. Jónak nyáron a 12—10° C.-os, télen pedig néhány ° C.-sal melegebb, szintelen, átlátszó és szagtalan vizet mondhatjuk. Ilyen víz adagolása mellett nem fog a tehen a tejelválasztás rovására anyagot saját benső melegének fentartásához elhasználni. A tulmeleg víz éppen így nem jó, mert üdítő hatás nélkül nem oldhatja az állat szomját. Ha az istállók nincsenek önműködő itatókkal ellátva, amikor is a leghelyesebben az állat természetesen akkor iszik, midőn szüksége van rá, úgy helyesen a tehenek itatása az etetés után egy óra vagy félóra elteltével történhetik.

Az ivóvízzel ellentétben fentebb vázoltak szerint a sónak a tejhozam fokozására van némi befolyása. Fontosságát azonban főleg az adja meg, hogy tudvalevőleg ugy a tehen, mint más állat testének is valamennyi részében, annak nedveiben a só kisebb-nagyobb mértékben megtalálható s így tehát már az állati test fentartásánál sem hiányozhatik.

A teheneknek megfelelő, kipróbált és rendszeres sóadagolás mellett a tejhozammal megleszünk elégedve, hibás volna azonban esetleg minden tulász itt is, tekintve, hogy a mértéken túl való sózás az emésztést hátráltatván, határozottan a tejmennyiség csökkenését is maga után vonja, anélkül, hogy a tejelőképeség fokozásához csak kevésbé is hozzájárulhatna, ez esetben a tejmennyiség bomlására és újból való felépítésére irányuló hatásával. A sót legtöbbször a takarmány közé keverve kapják a tehenek és ez helyes is. Az ivóvíz csak ritkán tartalmaz nagyobb mértékben sót, de a tulsós víz az állatoknak nem is alkalmas, azonban az állat sóval telítettebb vizet képes elfogyasztani, mint amilyent az ember megihatik. A teheneket állandóan és egyformán kell sóval ellátni s helytelennek mondhatók azon előforduló eljárások, amelyek szerint hetenként csak egyszer-kétszer adnak sót az állatoknak. Ekkor rendszeren több napi, esetleg az egész heti adagot egyszerre felaprózzán vagy a takarmány közé keverve a sok sónak csak egy kis része értékesül, mert ezen applikáció mellett a tehen a felvett só legnagyobb részét nemcsak hogy nem tudja megemészteni s így az kárba megy, hanem még a gyomor tulizgatása és betegség is lehet az okszerűtlen eljárás következménye. A tejgazdaságokban a napon.

Szivattyúk és Mérlegek

Különlegességi gyár:

„Garvenswerke“

Központi Igazgatás:

WIEN, I., HANDELSQUAI No 130.
Városi mintaraktár: GARWENS W.
WIEN, I., Schwarzenbergstrasse 6.

kinti sózás okvetlenül betartandó és egy tehénre naponta 20—30 gr. só számíthatunk.

Neumann Lajos.

GAZDASÁGI NÖVÉNYTAN.

Rovatvezető: Linhart György.

A hüvelyesek (pillangósak) gyökérgumócskájának mikroorganizmusairól.

Általánosan ismeretes, hogy a pillangósvirágú növények, aminő pl. valamennyi here és lüzerna, ugyszintén a bükköny, borsó stb. a talajt javítják, főleg nitrogénben gazdagítják és pedig ama képességük folytán, hogy a levegő szabad nitrogénjét táplálékul felvehetik. Erre a gyökereiken levő gumócskák képesítik e növényeket, amely gumócskákat baktériumok hoznak létre. *Beijerinck* e baktériumokat *Bacillus radicola* néven jelöli. A hüvelyeseknek eme becses tulajdonságát, hogy a légkör szabad nitrogénjét értékesíteni képesek, a gyakorlati gazdálkodásban, amennyire a talaj-, éghajlati és gazdasági viszonyok megengedik, lehetőleg ki kellene használni e növényeknek zöldtrágyául avagy takarmányul való természetese által, mert ilymódon juthat a gazda legolcsóbban az értékes nitrogéntrágyához.

Számos megfigyelés, főleg pedig a különböző hüvelyesek gyökérgumócskáiban jelenlévő baktériumokkal kicsinyben és nagyban végzett kísérletek azt bizonyították, hogy a gumócska-baktériumoknak több válfaja, illetve alkalmazkodó alakja van, melyek legalább két fajhoz tartoznak, ezek: a *Bacillus (Rhizobium) radicola* és a *Bacillus (Rhizobium) Beijerincki*. Ez utóbbiak a csillagfürt, a szeradella (*Ornithopus sativus* Brot.) és a szójabab, az előbbieket pedig az összes többi hüvelyesek gyökérgumócskáiban találhatók. Ha valamely talaj vagy egyáltalán nem, vagy csak igen kevés mértékben tartalmazná a belé vetendő hüvelyeshez tartozó gumócskabacillust, akkor mesterségesen kell azt belevinni a talajba olyformán, hogy keverjük azt olyan talajjal, amely a kívánatos bacillus-alakot bőven tartalmazza, vagy pedig beszerez-zük a kereskedésben előforduló és az illető növényhez tartozó *nitragin*-t, amely az illető hüvelyesekhez tartozó baktériumokat tartalmazza. Ha pl. olyan vidéken akarják a szeradella-termesztést bevezetni, amely vidéken azt még nem termesztették, akkor czélszerű lesz a földet oly talajjal meghinteni és belekeverni, amelyikben a szeradella jól diszlett, vagy pedig beoltani a szeradellához tartozó *nitragin*-nal. A sikert illetőleg természetesen a talaji és éghajlati viszonyok is számba jönnek, ugyszintén az is, hogy jó-e az oltásra használt *nitragin*, amely nem ritkán sok kívánvalót hagy hátra. Ez oltási kísérletekkel nyert tapasztalatok igen különbözők; az eredmény lehet kiváló és lehet semmi, a kettő közt számos átmenettel. Kívánatos volna, ha nagyobb súlyt helyeznének jó és megbízható *nitragin* készítésére, mert másképp e szer épp úgy elveszti hitelét, mint annakelőtte az alinit, amelynek feladata a talaj-nitrogén gazdagítása lett volna, azonban, amint azt az oltási kísérletek bebizonyították, az esetek túlnyomó részében nem vált be. Amint ér-

tesültem, a szeradellához tartozó *nitragin* Bajorországban jó eredménnyel használják.

Legutóbb a „Centralblatt für Bakteriologie, II. Abteilung“ XVIII. kötetében egy nagyérdékű közlemény jelent meg *Gino de' Rossi* tollából a hüvelyesek gyökérgumócskájának mikroorganizmusairól, amelyet minden érdeklődőnek melegen ajánlhatok.

De' Rossi érdekesen ismerteti azokat az eddig végzett vizsgálatokat, amelyek a hüvelyesek gyökérgumócskájait előidéző baktériumokkal foglalkoznak s kimutatja, hogy az összes eddigi autorok által leirt nemek egyike sem tekinthető a gyökérgumócskák előidézőjéül. Ellenben az általa felfedezett mikroorganizmus, amelyet ő nagyon pontosan leir, de nevet neki nem ad, a *Vicia Faba* gyökérgumócskájának valódi előidézőjéül tekintendő. E mikroorganizmus alakilag, éleltanilag s kulturájának jellegére is lényegesen eltér a *Bacillus radicola*-tól s felfedező azt állítja, hogy ez lenne az első példánya a gyökérgumócskából a bakteriologia pozitív szabályai szerint feltétlenül tisztán kitenyészített gumóbaktériumnak.

Linhart György.

TALAJJAVITAS.

Rovatvezető: Kvassay Jenő.

Az egyiptomi öntözési rendszerekről.

II.

Az Egyiptomban látott öntözési rendszereket négy csoportba foglalhatom össze: 1. az őszi öntözés, 2. állandó öntözési rendszer vízemelés nélkül, 3. alkalmi (szikes) talajok öntözése, 4. öntözés vízemeléssel.

Az őszi öntözés a régi egyiptomi árasztások rendszeres kiterjesztése. A Nilus magas víz-állása idején (aug.—okt.) a vizet körülárkolt nagy medencékbe bocsátják és ott hagyják huzamos ideig. A vizet áteresztő televényes talaj jó mélyen (3—4 m.-nyire) átázik és a vízzel hozott gazdag iszap lerakódik. Ez eljárást ma már csak Felső-Egyiptomban alkalmazzák, hol eső egész éven át alig van és a mai állandó öntözési rendszert még nem alkalmazhatták. A talaj csak egyszer, az őszi időszakban, de huzamos ideig kap vizet s a növénynek ezzel be kell érnie. A Nilus iszapjának termékenyítő hatása teljes mértékben érvényesül. Az állandó öntözési rendszert szabályozó zsilipek részben az őszi öntözést is előmozdítják és szabályozzák.

Ahol a viszonyok megengedik, a mai állandó öntözési rendszer elődeit rendre mindenütt kiszorítja. Ennek alapeszméje, hogy a talajt a szükséghez képest időszakonként öntözik. E tekintetben az egyiptomi öntözés igen tökéletes. Alapelve: 1. hogy a vízföldes időszakában annyi vizet raktároznak, amennyivel a vízhiányt később pótolniuk kell; 2. remek zsiliprendszerekkel a víz elosztását pontosan eszközölhetik.

A vízgyűjtő-medence az Asszuán felett előforduló gránit-hegysoros természetes medencéje, melynek közepén emelkedik ki a festői *Philae* szigete. Midőn a Nilus az asszuáni gránit-falakat áttörte, vize sok különböző nagyságu víz-esések és örvények folyamán jutott Asszuánig. A sziklás és szigetdus medencét ma *Philae* alatt ha-

talmas zsilip zárja el. *E zsilipet méltán a mai víztechnikaremekének nevezhetjük.* Nem bocsjátkozom a zsilipszerkezet bővebb leírására; itt csak annyit említek, hogy e zsilippel eddig a Nilus vizét a raktározó medencében 20 m. magasságig növelhették és újabb szerződés alapján a zsilipet még 8 méterrel emelni fogják. E raktározó-medencében már eddig is 1 milliárd köbméter-nél több vizet raktároznak évente és az újabb emeléssel e mennyiség még jelentékenyen növekedni fog. A zsilip felállítása mintegy 3 millió egyiptomi fontba (kb. 74 $\frac{1}{2}$ millió korona) került ugyan, de általa félmillió holdnál többet, hol azelőtt semmimérem termelt, termőfölddélé alakítottak és ezt nem tekintve, az állandó öntözési rendszert tökéletesen alkalmazhatják, mert a vízben szük időszakban is van öntöző-vízük. Az asszuáni zsilip még csak 5 éve működik és már eddig is a belőle származó nemzeti vagyonosodást mintegy 15 millió egyiptomi fontra (kb. 372 millió korona) becsülik. Így érthető, hogy az egyiptomi kormány ez év tavaszán a zsilip építőivel, *John Aird & Co.* a zsilip emelésére szerződött s az újabb költségek fedezésére egyelőre 1 $\frac{1}{2}$ millió egyiptomi fontot (kb. 37 millió korona) bocsjátottak rendelkezésre. Ez összegek maguk legjobban rámutatnak, hogy mily nagyszabású építményről van szó; de egyszersmind igazolják e víztechnikai művelet áldásos voltát is.

A Nilus völgye nagyrészt a Nilus áradásai folytán lerakott iszapból épült fel s ezért egyes kivételes esetet nem tekintve, a Nilus vízszintje magas vízálláskor magasabb a talaj szintjénél és alacsony vízállás esetén is rendszeresen annyira duzzasztható, hogy a talajt eláraszthatják. Csak a legalacsonyabb vízállás idejében szükséges helyenként a föcsatornákból a vizet az 1. osztályú oldalsatornába emelni.

A víz elosztását a föcsatornába szintén nagyszabású zsiliprendszerekkel eszközölik. Ezek legfontosabbja ez időszert a *delta csucsánál Cairo* alatt épített zsilip, melynek építését ugyan már 1835-ben *Mohamed Ali* kezdte meg, de ismételt javításokra szorulván, csak 1890 óta használható. E zsilip hivatása, hogy a Nilus két ágától, mely a delta csucsánál képződött, a vizet a szükséghez képes 3 hajózható föcsatornába terelje, mely csatornák közül a keleti *Tewfikije*-csatorna Alsóegyiptom keleti részét, a nyugati *Mahmudije*-csatorna az Alsóegyiptom nyugati részét, a középső *Memfije*-csatorna pedig magát a deltát látja el öntöző-vízzel.

Felsőegyiptomban a víz elosztását ez időszert csak az *asszuáni* zsilip teljesíti. Itt kezdődik az *Ibrahimije* föcsatorna, mely Felső-Egyiptom öntöző ere. Az asszuáni zsilippel az őszi öntözést is szabályozhatják, nevezetesen olyan magas területeket, melyeket még magas vízálláskor sem áraszthatnak el, ma duzzasztással elárasztják.

E föcsatornák a szükséghez képest több ágra szakadnak, hol kisebb zsilipekkel szabályozzák a víz elosztását. E csatornában a vizet az állam az öntözőgazdaságok határába vezeti. A csatornákból az egyes birtokosok a terület-hez mért oldalsatorna-rendszerrel a vizet a gazdaság területén elosztják.

Az öntözés módja az öntözőndő növény

≡ Minden gazdaságban nélkülözhetetlen eszközök ≡

az országszerte első helyen elismert kitünő szerkezetű és legolcsóbb

„Eredeti Kalmár-rosták“ len- és heremagtisztító-gépek

Résrendű hazai anyagból gyártunk ezidőszert 15-féle nagyságban, különböző szerkezetben a gazda minden követelményének legjobban megfelelő általános terménytisztításhoz berendezett különleges gépeket, szelelő és magválasztó rostákat, kézi vagy hajtórőre alkalmazva. — Ezévi újdonságainkról 2373 szíveskedjék ingyen árjegyzékét kérnél. — Minden esetleges kérdésekre azonnal és díjtalanul válaszolunk.

KALMÁR ZS. és TÁRSA különleges terménytisztító gépgyára Hódmező-Vásárhelyen.

Telefon 69. szám.

1905. évi Nagy-Enyeden állami aranyéremmel kitüntetve.

Sírgönczim: Kalmár-restagyár.

szerint változik. Nevezetesen pedig vagy kisebb medenczékre osztva árasztják el a talajt, vagy a növényes sorok közt barázdákat húznak és e barázdákba vezetik a vizet.

Ez állandó öntözési rendszer ma már a legelterjedtebb és még egyre rohamosan fejlődik.

Az alkálitalajok öntözése is ma már tekintélyes kiterjedésű. Ez öntözési rendszer tulajdonképpen a két előbbinek a kombinációja. Az alkálitalajokat kisebb medenczékre osztva elárasztják és állandóan addig víz alatt tartják, míg a kilugozás annyira előrehaladt, hogy számár-t (sásféle, melyből kosarakat fonnak), majd rizset termelhetnek. E növények húmosabb ideig tartó elárasztást kívánnak és a káros nátriumsókat kisebb mennyiségben megbírják. Ezért a talaj kilugozása még e növények termelése folyamán tovább folytatódik. Mikor már a kilugozás tökéletes, akkor pamutot vagy más olyan gazdasági növényt is termeszthetnek, mely már állandó elárasztást meg nem tűr, hanem a rendszeres öntözésre szorul. Az alkálitalajok öntözésével e talajok lecsapolása szorosan összefügg.

Az egyiptomi talajjavítások ismét azt bizonyítják, hogy a szikesekhez hasonló alkálitalajokat csakis tökéletes lecsapolással kapcsolatos öntözéssel javíthatjuk meg. Ugyanezt tapasztaltam Kaliforniában és az Egyesült-Államok más hasonló talaju vidékein. Az öntözés és lecsapolás módja a helyi viszonyokhoz és a talaj minőségéhez képest változik, de ahol a talajlecsapolás nem tökéletes, az öntözés is eredménytelen.

Egyiptomban a talaj lecsapolása több helyen természetes uton megy végbe, t. i. ahol az al-talajvizet-áteresztő és a talajvíz szintje elég mélyen fekszik. Legtöbb esetben azonban az öntözés következtében a talajvíz szintje annyira felemelkedett, hogy a talajvíz sói a kapillaris erők segítségével a talaj felszínére szivároghatnak. Ilyen esetekben tehát a talajvíz elvezetéséről kell gondoskodni. Ennek ugyan legököltebb módja az alagsóvezetés, melyet különösen Amerikában sokszor alkalmaznak. Egyiptomban azonban rendszeren nyílt árkokban vezetik el a talajvizet. Hasonlóképpen nyílt árkokat használnak a kimosására használt víz lecsapolására. A lecsapoló-árkokat rendszeren az öntöző-csatornák mellett párhuzamosan vezetik, hogy az öntöző-csatorna szivárgó vizét mindjárt elvezessék.

Alsóegyiptomban az alkálitalajok rendszeren a tenger színe alatt fekszenek s ennek következtében a lecsapolt víz elvezetéséről szivattyutelepek gondoskodnak.

A vízemeléssel való öntözés Egyiptomban szintén már ősrégi eredetű. Ha azonban Felsőegyiptomba utazunk, a vasut mentén számtalan emelőkészüléket látunk még ma is működésben. A Nilus mentén kutakat ástak s ezekből különböző, kézi vagy állati erővel hajtott gépezettel a vizet gyakran több méternyire felemelik. Ez öntözési mód hasonlít a mi bolgár kertészetünkénél alkalmazott öntözéshez.

Van azonban Felsőegyiptomban Kom-Obbo környékén egy nagy öntözési vállalat, mely az ottani homoksvatagból már is zöld oázisokat teremtett. A kom-ombói homokfensík oly magasan fekszik, hogy a Nilus vizét annyira nem duzzaszthatják, hogy e fensíket eláraszthassák.

A kom-ombói öntözési vállalat nagy tökebefektetések árán hatalmas szivattyuteleppel a Nilus vizét felemeli. E homok helyenként 6% káros sót tartalmaz. Az öntözés tehát nemcsak nedvességet ad a növényzetnek, de előbb a sók kilugozására szolgál.

Ezzel csak röviden ismertetem az egyiptomi öntözési rendszereket. A mi viszonyaink közt a helyi viszonyokhoz képest hol egyik, hol a másik rendszer alkalmazható. A siker első kelleke azonban, hogy elegendő bő vízforrással rendelkezünk, melyről már első cikkemben megemlékeztem. Meg kell említenem még, hogy a mi kötött sziktalajaink javításául bevált csörgedezett öntözést nem találtam fel Egyiptomban. Az egyiptomi alkálitalajok azonban nagy átlagban a vizet jobban átbocsátják, mint a tiszamenti kötött szikjeink. Az egyiptomi alkálitalajok javítása elvben megegyezik az amerikai öntözésekkel s azt hiszem, nálunk a Tisza-Duna között fekvő szikós talajok megjavítására alkalmazható.

A kom-ombói vízemeléssel való öntözés, bár mesteri alkotás, de még igen fiatal arra, hogy jövedelmezőségéről biztos véleményt alkothassunk. Nagy átlagban azonban azt mondhatjuk, hogy mindig előnyösök, ha az öntöző-vízet duzzasztással vezethetjük a talajra s legfeljebb a lecsapolt vizet szivattyuzzuk fel.

Sigmund Elek dr.

Czukorrépatermés és termesztési költség 1906-ban.

II.

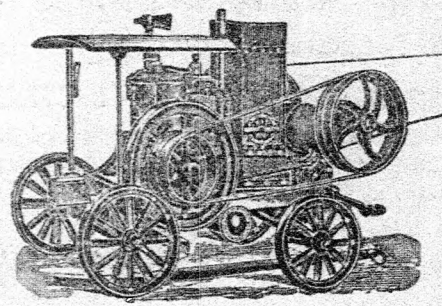
Első közleményemben ismertettem a beérkezett 49 kimutatás alapján a kerületenkénti és az országos termés és termesztési költségátlagokat. E ki-

mutatás szerint az országos termésátlag kat. holdanként 146 mm., a termesztési költség pedig 191 K., amiből 1 mm. czukorrépára 1.42 korona esik. A tavalyi esztendő azonban a közepesnél jobb termést adott, úgy hogy több évek országos termésátlagát ma még csak 120 mm.-ra becsülik kat. holdanként és ezt a termésátlagot veszik számítási alapul a répatermesztés költségeinek megállapításában. Az a kérdés tehát, hogy mennyibe kerül 1 mm. czukorrépa termesztése 120 mm.-ás átlagtermés mellett?

E kimutatás összeállításánál a kiindulási pontom az volt, hogy hazánkban a megfelelő répatalaj rendszeres istállótrágyázás és megművelés mellett, mindennemű műtrágyázás nélkül is megadja a 120 mm.-ás termésátlagot, míg a gözeke megművelés és erőteljes műtrágyázás mellett a termésátlag is jóval magasabbra, 160—200 mm.-ra emelkedik. Miután pedig czélunk a valóságnak megfelelően kimutatni a répatermesztés jövedelmezőségét, az általános költségvetés adatait is a 120 mm.-ás terméshez kell arányítanunk.

Ez elvből kifolyólag elsősorban teljesen kihagytam a számításból a műtrágyázás költségeit; másodsorban nem vettem föl a számításba azon gazdaságokat, amelyek belterjes üzemi megművelési költséget számítottak fel 120 mm. átlagos termésre; végül pedig a czukorrépa-szállítási költségeket, két rendkívül nagy termésmű gazdaságban, 120 mm.-ás termésre redukáltam. Így tehát az alábbi költségvetésben a 49 beérkezett kimutatásból csak 42-öt vettem számításba és ezek termesztési költségeit is némileg és a fentiek értelmében redukáltam; ez eljárással sikerült megközelítenem a valószínűség határait.

Tételek száma	k o r o n a							Országos átlagban
	I. Duna jobb-partján	II. Duna bal-partján	III. Duna-Tisza között	IV. Tisza jobb-partján	V. Tisza bal-partján	VI. Tisza-Maros szögén	VII. Erdélyben	
Gazdaságok száma	20	4	5	2	4	4	3	42
Megművelési költség:								
1. Talajelőkészítés	29	39	31	34	28	32	34	—
2. Vetőmag és vetés	11	14	13	16	16	12	9	—
3. Ápolás	46	46	40	43	48	42	56	—
4. Szedés	31	34	25	25	59	39	41	—
5. Szállítás	29	40	37	42	31	32	42	—
6. Földadó és felügyelet	12	11	10	10	10	11	15	—
Összesen	157	184	166	170	192	167	197	167
Egyéb költség:								
7. Istállótrágyázás és tökeamat	33	39	38	38	39	38	39	38
Összes termesztési költség	195	224	204	208	231	205	236	205
Mellékhasznóvétel:								
8. Répafaj és szelet	45	45	25	48	34	38	41	41
Termesztési költség 1 holdon	150	179	179	160	197	169	195	164
1 mm. termesztési ára	1.25	1.49	1.49	1.33	1.64	1.41	1.62	1.37

OBERURSELI MÓTORGYÁR RÉSZV.-TÁRSASÁG OBERURSEL

Iroda és raktár: Budapest, VI., Ó-utca 6. szám. MAJNA-FRANKFURT MELLETT,
Bécs, VI/2., Gumpendorferstrasse 72/H.

LEGOLCSÓBB HAJTÓERŐ A „GNOM” BENZIN-PETROLIN-MÓTOR

3000-nél több üzemből könnyen kezelhető. ■ Villanyos gyújtással. ■ Okl. gépész feleslegesen. ■ Költségvetés, tervek és egyéb felvilágosítás ingyen és bérmentve. ■ Magyar levelezés. ■ Referenciák beszerezhetők: gróf Wenkheim Géza uradalmától, Csorvás (Békésmegye); gróf Wenkheim Frigyes uradalmától, Székudvar (Aradmegye); gróf Estszházy János uradalmától, Nyitra-Ujjak (Nyitra megye); gróf Esterházy László uradalmától, Sárosd (Fehérmegye).

E kimutatás szerint tehát a természetesi költség 120 q. termésre vonatkoztatva, a kerületek átlagaiban kat. holdanként 150—197 K., métermázsánként pedig 1'25—1'64 K. között ingadozik; a természetesi költségek országos átlaga pedig kat. holdanként 164 K., amiből 1 métermázsára 1'37 K. esik.

A tulajdonképpeni megművelési költség 167 K., mely egészben véve megközelíti Hensch kat. holdankénti 160 K.-ás előirányzatát. A különbség mégis az, hogy Hensch 20 K. holdankénti műtrágyázási költséget számít fel, míg én azt teljesen mellőzöm, tehát a kért munkaerő felszámítására eső különbözet kat. holdanként 27 K., vagyis elég jelentékeny. Nem szabad azonban felednünk, hogy Hensch számítása a kisgazdára vonatkozik, aki munkásaival együtt dolgozik és így sokkal olcsóbban, mint a nagybirtokos. Hensch számítása tehát egészben véve a kistermesztőket illetőleg teljesen reálisnak tekinthető, de nem vehető számítási alapul a nagybirtok-üzemben.

A cukorrépatermesztés jövedelmezősége.

Osmervén a cukorrépa természetesi költségeit, elérünk azon végcélunk kifejtéséhez, hogy a mai beváltási árak mellett tényleg jövedelmező-e a cukorrépatermesztés? E kérdésre az alább közölt jövedelmezőségi kimutatások adnak felvilágosítást.

A 120 métermázsás átlagtermésre vonatkozó kimutatás szerint pedig a kerületenkénti jövedelmezőség — 3 és + 54 K. között ingadozik, az országos átlag pedig katasztrális holdanként 30 K. földhaszon.

E szigorú lelkiismeretességgel összeállított kimutatásokból is látható tehát, hogy még a tavalyi kedvező termés mellett is a cukorrépa jóformán csak a föld hasznóbérét adta jövedelemül, mert hiszen a cukorrépat a legjobb földekben természetesen és ezek hasznóbérértékét bizvást tehetjük katasztrális holdanként 40—50 koronára. A 120 q.-s termésátlag mellett pedig csak 30 K. az országos átlagjövedelem, vagyis még csak a földhasznóbért sem fedezi.

A cukorrépatermesztés tehát magában véve és országos átlagban, még a tavalyi kedvező termés dacára sem volt jövedelmező. Már pedig óriási befektetéssel és rizikóval dolgozni a tiszta földhasznóbérért csakugyan nem érdemes. Igaz, hogy a cukorrépa intenzív megművelése következtében az utótermények termésátlaga is emelkedik. Am ugyanazt a célt más jövedelmező kapások — mondjuk a tengeri és burgonya — okszerű művelésével is elérhetjük. Miután pedig a cukorrépa, mint nagyigényű ipari növény szerepel vetésforgónkban, természetesen, hogy annak megfelelő jövedelmét a gazdaközönség nem nélkülözheti. Hogy pedig ez állításom nemcsak a zöld asztal mellett kifundált

országos szövetkezése. A pénznek, a föld árának, de különösen a mezőgazdasági munkabérnek megdrágulása érthetővé teszik ezt a törekvést. A rossz időjárás folytán az ország egyes vidékein 1904-ben és 1905-ben tapasztalt rossz termések figyelmeztették a gazdákat arra, hogy a répa-ár fölemelésével kell csökkenteni a természettel járó nagy kockázatot. De másrésztől igazságtalan dolog szükkeblüsséggel vadozni egyes magyarországi cukorgyárakat, amelyek e követelésnek nem tudtak eleget tenni, mert az aránylag kis cukorár, a szén, az ipari munkabér és a gyártáshoz szükséges minden anyag drágulása következtében a répa árának felemelése előre kiszámítható biztos veszteséget okozott volna nekik. A harez, amely a répatermesztők és gyárosok között megindult, Magyarországon a répával bevetett területek máris tizenöt százalékkal való csökkentését idézte elő.

Szó szerint és minden kommentár vagy rövidítés nélkül idézem e tételt, mert nem kívánom a cukorgyárosok ellen egy szakember őszinte és becsületes nyilatkozatát fegyverül felhasználni. Minden egyéb vonatkoztatás nélkül tehát csak azt konstatalem, hogy a termelők 15%-a máris felhagyott a cukorrépatermesztéssel.

De hát mi okozza cukorrépatermesztésünk hanyatlását? A gyenge termésátlag-e, vagy pedig az alacsony beváltási ár? En azt hiszem mind a kettő.

A mi cukorrépatermésátlagunk, a legjobb gazdaságokból beküldött adatok szerint, tényleg nevelésesen csekély. A 146 mm. kat. holdankénti termésátlag, az 1906-iki kedvező évben, minimálisnak tekinthető. Pedig ezek között vannak kiváló természetűek, akik — igaz, hogy 300 koronát meghaladó természetesi költséggel, de 200—250 mm. eredméllyel — holdanként 150—200 K. tiszta jövedelmet produkáltak. Csak hogy az ilyen üzletelő gazda, aki meri és tudja befektetni a forgó tőkét, nálunk még ritkaság. Azt, hogy gazdálkodni mai napság csak pénzzel és pedig sok pénzzel lehet és hogy az alapján csekély jövedelmet hajtó földbirtoknak éppen az adja meg az igazi értékét, hogy nagyon sok forgó tőkét lehet abban 7—8%-os, sőt magasabb jövedelmezőséggel befektetni, ezeket az eszméket még úgy kell a magyar gazdaközönségbe belenevelni.

A cukorrépatermesztés csekély jövedelme tehát egyrészt a gazdaközönség üzleti tájékozatlanságának a következménye. Másrészt azonban a hazai cukorgyárosok kicsinyesen önző spekulációja, a minimumra leszorított répa-beváltási árakkal kívánja az üzleti hasznot fokozni és biztosítani. E törekvés magában véve természetesen és megérthető. Kartellban egyesültek a beváltási árak egyöntetű szabályozására, illetőleg leszorítására. E céljukat el is érték, az eredmény azonban már eddig is csak az volt, hogy a répatermesztő terület — éppen a fenti idézet szerint — 15%-kal csökkent. Mi hasznuk van tehát ez árszabályozásból, ha ennek kapcsán gyárüzemük működését és kihasználását kénytelenek csökkenteni?

A cukorgyárosok természetesen érdeke, hogy gyárüzemük részére minél nagyobb nyersanyag-tömeg szállítását biztosítsák.

E céljukat azonban csak úgy érhetik el, ha már 120 q. normális termésátlagnál is megfelelő hasznot biztosítanak. E haszon biztosítása pedig nem is olyan lehetetlen dolog. Mondjuk, hogy 20 fillérrel emeljük q.-kint a beváltási árakat, vagyis a jelenlegi 1'70 koronás beváltási ár 12%-ával. Ez a cukortermelemben leföljebb 4—5%-os gyártási költségemel-

Tételszám	Bevétel	Termesztési költség	Jövedelem		
			+	-	
I. Jövedelmezőség az összkimutatás szerint.					
1.	Duna jobbpartján 138 q. a 1'615 K.	223	162	61	—
2.	Duna balpartján 153 q. a 1'615 K.	247	211	36	—
3.	Duna-Tisza közén 119 q. a 1'615 K.	192	197	—	5
4.	Tisza jobbpartján 227 q. a 1'615 K.	367	217	150	—
5.	Tisza balpartján 185 q. a 1'615 K.	298	245	53	—
6.	Tisza-Maros szögén 145 q. a 1'615 K.	234	178	56	—
7.	Erdélyben 130 q. a 1,615 K.	210	216	—	6
Országos átlagban 146 a 1'615		236	191	45	—
Átlagban tehát 118 mm. répaterm. földözi a természetesi költségeit.					
II. 120 mm.-ás termés mellett a redukált költségvetés alapján.					
1.	Duna jobbpartján 120 q. a 1'615 K.	194	150	54	—
2.	Duna balpartján 120 q. a 1'615 K.	194	179	15	—
3.	Duna-Tisza közén 120 q. a 1'615 K.	194	179	15	—
4.	Tisza jobbpartján 120 q. a 1'615 K.	194	160	30	—
5.	Tisza balpartján 120 q. a 1'615 K.	194	197	—	3
6.	Tisza-Maros közén 120 q. a 1'615 K.	194	169	25	—
7.	Erdélyben 120 q. 1'615 K.	194	195	—	1
Országos átlagban		194	164	30	—
A redukált költségvetés szerint (műtrágyázás nélkül) 102 mm. termés földözi a természetesi költségeit.					

E kimutatások elseje az 1906. évi országos 146 mm. termés, második pedig a 120 métermázsára becsült országos átlag termelési költségkimutatások alapján készült. A termés értékesítésében a legtöbb cukorgyár részéről fizetett 1'70 K. — 5% = 1'615 K. métermázsánkénti árat vettem számítási alapul.

A 146 q. országos termésátlag szerinti kimutatásban — a csekély számú erdélyi adatoktól eltekintve — a Duna-Tisza közeli gazdaságok 119 métermázsás termésátlagukkal holdankénti 5 K. deficizzel, a Tisza jobbpartú gazdaságok pedig a maximális 150 K. jövedelemmel szerepelnek. Országos átlagban pedig 1 kat. hold répaföld jövedelme 45 korona.

teória, azt igazolja *Aczél* Ede dr. cukorgyári igazgatónak a Budapesti Hírlap június 29. számának közgazdasági rovatában megjelent cikke a „Cukorkérdés”-ről, amelyben a gazdák elkedvetlenedését a cukorrépatermesztéstől a következőkben adja elő:

„Csakis Magyarország cukoriparának az osztórák cukoriparral szemben tapasztalható kedvezőtlen helyzete érdemel nagyobb figyelmet. A magyar cukoripar helyzetét a legutóbbi években még kedvezőtlenebbé tette a répa árának emelkedése. De vakság lenne el nem ismerni annak a küzdelemnek jogosultságát, amelyet gazdáink a répa árának emelése érdekében vívnak s amelynek eredménye a répatermesztők

HEUCKE A. Hauselndorfi gőzeke-gyár

kitünő rendszere

gőzeke-készleteit

szállítja a magyarországi vezérképviselőt:

Komárom-vidéki takarékpénztár r.-t., Komáromban.

kedést jelent, de hát a cukorgyárosok tudvalevőleg nem 4-5%-os, hanem jóval nagyobb haszonnal dolgoznak, nekik tehát — főleg a 3-5 kor.-ás szurtax szigorú végrehajtása esetén — még mindig megmarad a tisztességes üzleti hasznuk. Ellenben a 20 filléres áremelés már 120 mm. átlagtermés mellett is 30 kor.-ról 54 koronára emeli a termesztő gazda jövedelmét és ennyi földhasznért már csak mégis érdemes a cukorrépatermesztéssel pepecselni. Ha aztán az intenzív természetével a gazdák haszna fokozódik, az csak a gyárosok haszna lesz, mert hiszen a nyersanyag termelésének emelkedésével gyárüzemük kihasználása és ezzel üzleti hasznuk is fokozódik.

A cukorválság elhárítása céljából tehát szükséges, hogy a gyáros és a gazda kölcsönösen megérintsék egymást. A gyáros feladata, hogy a lehetőség határáig már a mai normális termesztési viszonyok között is tisztességes hasznót biztosítson a gazdának és ezzel őt a répatermesztés intenzívebb művelésére ösztönözze. Ellenben a gazdaközönségnek is fel kell ismernie saját érdekeit. Be kell ismernie, hogy a cukorrépatermesztés, ha nem is hoz közvetlenül nagy anyagi hasznót, de a föld kiváló megmunkálásával és gazmentesítésével az utóveteményekben biztosítja azt. Nem szabad tehát a gyárosok ellen tuzott, a lehetőség határaiba ütköző követeléseket támasztania, hanem igenis az okszerűen belterjes üzem fejlesztésével kell törekedni a cukorrépa termésátlagok és ezzel a jövedelmezőség fokozására. *M. T.*

LEVÉLSZEKRÉNY.

Kérdések.

484. kérdés. Használt kazaltakaró ponyvát miképpen anyaggal lehet újból vízmentesíteni? Hol kapható ezen anyag? Mily drága és egy négyzetméter ponyvára mennyi szükséges? Ha ezen ponyvatelítés házilag nem lenne elvégezhető, mely cég foglalkozik ilyen munkával? *B. L.*

485. kérdés. Nagyobb területem a Duna mentén viz által elborítva volt, mely terület csak most lesz száraz. Vajon ezen terület hajdínával való bevetése ajánlatos volna-e? Megjegyzendő, mint zöldtakarmány tehénészetben használható-e? *N.-Tétény.*

486. kérdés. A beküldött két drb. gumóféle a szőlőföldön homokban van minden szár nélkül, a kapások földszirnak nevezik. Mi ez? *A. J.*

487. kérdés. Anyulzapukamag termesztésénél milyen eljárás mellett kerülhető el a nagy veszteség az érett szapuka lekasálása és kazalbahordásánál? Ez idén kézi kasálás helyett marokrakó aratógéppel vágattam le, de mivel harmatos, nyirkos állapotban ez nem dolgozik tökéletesen, napközben aratva, szintén nagyon sok mag kipergett. Most a learatott nyulzapuka marokba szedve hever a táblán, de száradása után attól tartok, hogy behordásánál nagyobb része kipereg. *L. M.*

Feleletek.

Használt ponyvák vízmentesítése. *(Felelet a 484. sz. kérdésre.)* Használt kazaltakaró-ponyvát házilag nem lehet újból vízmentesíteni, arra külön berendezés szükséges. Igen sok függ a ponyva minőségétől, úgy hogy minta nélkül nem is lehet meghatározni, hogy milyen eljárás szerint legcélszerűbb a vízmentesítést végrehajtani. Egyik legmegfelelőbb eljárás a Spennráth-féle eljárás, mely a szöveteknek zsírsavas alumíniummal (tímföld szappannal) való áztatásán alapszik. A ponyvák ilyen módon való javítását többek között a Magyar Mezőgazdák Szövetkezete is elvállalja, (Budapest, V., Alkotmány-utca 31.).

Pohánka (hajdina) termesztése. *(Felelet a 485. sz. kérdésre.)* A pohánka ugyan mindenféle talajon jól sikerül, de inkább a laza talajokat szereti és ezért jó sikerrel termesztendő homokon vagy tőzegen. Kötöttebb talajon ennek porhanyó megmunkálására kell nagy gondot fordítani s így kérdés, hogy az ezideig vízzel eláztatott föld — ha kötöttebb természetű — egy szántással a kellő porhanyósági állapotba lesz-e hozható. Másrészt a pohánka a gyomot nem igen képes elnyomni s így ennek a veszedelmének az elárasztott földön fokozottabb mértékben van kitéve. A pohánka — melyet rendszeren zölden etetnek, mert szénává nehezen szárazítható — különben eléggé tápláló takarmányt ad, de kis mennyiségben, vagy keverékben kell etetni, mert különben az állatok pohánka betegséget kapnak tőle. Igaz, hogy ezen betegség legkönyebben a juhoknál lép fel; szarvasmarhánál ritkábban, lovaknál pedig még nem észlelték. Keverékben természetesen egészségesebb takarmányt ad; keverhető köles-sel, fehér mustárral vagy csibehurral. Felhívom a figyelmét az őszi árpa s tavaszi borsó kevert vetésére, mely kitűnő őszi zöldtakarmányt ad: 100 liter tavaszi borsó 50 liter őszi árpával keverten vetendő 1 kat. holdra. *K. K.*

Szömörögomba. *(Felelet a 486. sz. kérdésre.)* A beküldött 2 drb. növény neve: szemtelen szömörögomba (*Phallus impudicus* L.). Eleinte bőrnemű, gömbös csomókból áll, melyek földben fejlődnek; mikor tojásnagyságu, kibúvik a földből és felfnylik a tetején. A tulajdonképpeni gomba néhány óra alatt kifejlődik. Szára fehér, kb. 10 cm. hosszú és 2 cm. vastag, átluggatott; tetején körülbelül 3 cm. magas tojásalaku kúsmát visel, mely tele van sötétzöld spóranyálkával. Szaga dögre emlékeztető, átható, már messziről észrevehető. Homokos talaju árnyékos erdőkben mindenütt közönséges, főleg nyáron és tavaszkor. Nem ehető. *L. Gy.*

Nyulzapuka-magtermesztés. *(Felelet a 487. számú kérdésre.)* A nyulzapuka magtermesztésénél, az aratás idejére, illetve a mag érésére nagy figyelmet kell fordítani, mert igen egyenlőtlenül ér. Ha korán aratunk, akkor a magot nehéz hüvelyekből kidörzsölni, ha viszont túlér, akkor a hüvelyek tetemes százaléka letöredezik. A magnyulzapukát akkor kell aratni, ha a főhajtások gubóiban a hüvelyeknek mintegy fele része fekete, másik fele még sötétzöld. Ebben az esetben is harmattal aratandó és ha

ez géppel nem jól végezhető, akkor kaszákkal kell levágni. Aratás után 4-5 napig rendben hagyva, villa hegyekben szárítandó, azután petrencékbe gyűjtendő össze, vagy ha szára eléggé hosszú, kékébe köthetjük s keresztelbe rakva 4-5 nap múlva, ponyvás szekereken behordható s kisebb kazlakba, illetve boglyákba rakható. Arra ügyeljünk, hogy behordáskor eléggé száraz legyen, nehogy a kazalban megfűlledjen. Behordás után 3-4 héttel, ha a kellő utánérést átnent, csépelhető. Cséplése oly módon végzendő, mint a lóheréé, mert a hüvelyekből a magot külön kell kidörzsölni. A mag csak nehezen válik ki a hüvelyéből, ezért — ha lehetséges — legjobban fagyos idővel csépeltetni. *K. K.*

Amerikai tanulmányut.

A „Köztelek” f. évi május 29-iki számában Lelbach L. dr. ur által a fenti címmel közzétett cikkhez óhajtok hozzászólni.

Mielőtt ezt tenném, előrebocsátom azt, hogy hazánkban végzett gazdasági tanulmányaim után három évig voltam mint magángyakornok a Szerémségben fekvő Pejacsevich gróf rumai, Eltz gróf vukovári uradalmában, majd az utóbbi uradalomban mint Gyeletovcze és Laaz puszták bérloje (utóbbi tőlem vette át 1893-ban Hermann F. ur) s így ezzel, mint kopácsi (Baranya m.), jaksicsi (Pozsega m.), Tresztencze, Dubosacz (Bosznia) volt birtokaink kezelésével 11 évi gyakorlatom van a hazai gazdálkodás körül. Utazásaim révén megismertem hazánk többi részeinek viszonyait is.

Tíz éve, hogy Amerikát járom, amely időből 8 évet főleg Kanadában, de az Egy-Államokban is töltöttem el. Tapasztalásból ösmerem tehát úgy a hazai, mint az amerikai gazdálkodást.

Valójában csodálkoznom kell azon, hogy a m. kir. földművelésügyi miniszterium volt amerikai szaktudósítójának, Paikert Alejos dr. urnak 1900 júniusától 1903 júniusáig — tehát teljes három évig — úgy az Egy-Államok, mint Kanadában való állandó időzése után még oly tájékozatlanság uralkodhat hazánkban az amerikai gazdasági rendszerről, gazdasági gépekről, amint azt a legutóbbi időben e lapban olvasni voltam kénytelen.

Tehát egy idegen állam kiküldöttjének idézésére (Strakosch S.), Amerikában élő honfitárs bizonyítására, az OMGE. és magánosok adományából összetett állományok van szükség, hogy megtudják hazai gazdáink, miféle gazdasági gépek vannak Amerikában!

Kérdem, hol vannak a buffalói, a st. louis-i világra szóló kiállításokról, az Egyesült-Államok, Kanadának különféle államai tartományaiiban évente több száz helyen megtartott gazdasági és gépkiallítások nagyobbjairól való jelentések? Hol az egyes kísérleti állomásokon elért eredmények, az egyes, különfélekep kezelt gazdaságok üzemének leírásai?

Szenderegnek talán valahol a m. kir. földművelésügyi miniszterium irattárának valamely rejtékében? Avagy voltak-e egyáltalában a volt szaktudósító urnak ezekre megbízásai? Ezeket nem tudom. De igenis tudom azt, hogy a ne-

LOKOMOBILOK, GŐZCSÉPLŐGÉPEK, BENZINMOTOROK, ARATÓGÉPEK, TALAJMÍVELŐ ESZKÖZÖK, TELJES MALOMBERENDEZÉSEK, STB. STB.

KIVÁNATRA SZIVESEN KÜLDÜNK ÁRJEGYZÉKET ÉS KÖLTSÉGVETÉST.

MAGYAR KERESKEDELMI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
A MAGYAR KIR. ÁLLAMVASUTAK GÉPGYÁRÁNAK VEZÉRÜGYNÖKSÉGE, BUDAPEST

vezett volt szaktudósító ur minő lelkesedéssel, ügyszeretettel, buzgalommal, óriási munkabírással dolgozott Amerikában való időzésének ideje alatt, mert szerencsés voltam néhány kérdésben vele együtt munkálkodhatni. Őt nem érheti vád, — csak elismerés!

A vád csak a rends ért érheti, bárki volt is annak megteremtője és csak igazolni óhajtom Szilassy Zoltán urnak e lap hasábjain már régebben megjelent ama kijelentését: az egész gazdasági szaktudósítói intézmény czélját tévesztett, ha a külföldön időző gazdasági szaktudósítóink összes jelentései feldolgozva, bármilyen formában is, nem tétetnek közzé hazai gazdaságunk okulására.

Külföldön időzőt és időző gazdasági szaktudósítóinknak e lapban időközönként közzétett jelentései magas színvonalon álló közgazdasági tanulmányok és élvezettel olvashatja azokat a Kellő olvasottsággal, készültséggel bír. De ha egyéb jelentései, tanulmányai nincsenek gazdáink számára, mint ezen lapban hébe-korban közzétettek, úgy ez siralmasan kevés munka rendkívül magas fizetéséikért. Ha pedig vannak, miért nem kerülnek azok a gazdák szeméi elé?

A kizárólag östermeléssel foglalkozó gyakorlati gazdák nagy számának vajmi kevés haszna van a magasan szárnyaló tanulmányokból, azoknak gyakorlati utmutatásra van szükségük, hogy a mindinkább súlyosbodó körülmények közt is a lehetőségig olesón, a rosszabbodó munkáviszonyoktól lehetőleg függetlenül termelhessenek.

Volt-e a volt amerikai gazdasági szaktudósítónak, van-e a jelenleg külföldön időző gazdasági szaktudósítóinknak megbízásuk a gyakorlati gazdát első sorban érdeklő gyakorlati termelési kérdések tanulmányozására, erre ők felelhetnek, vagy a m. kir. földmívelésügyi minisztérium.

Ha ily irányu megbízásuk eddig nem volt, ha a jelenben sincs, úgy gazdáinknak kellene sürgetni, hogy legyen a jövőben, hogy ne csak a földmívelésügyi adminisztráció okulhasson az elközlött pénzért, hanem a termelő gazdaság osztály is értesüljön az őt közvetlenül érdeklő mindazon gyakorlati eredményekről és tanulhasson azokból, amelyeket a haladó gazdasági államok gazdáinak találékonyasága, élelmessége felmutatni képes, hogy lépést tarthasson azokkal. Ez megkönnyítené bizonyos fokig az azokkal való versenyképességüket.

Hogy gazdáink tanulni vágyanak, szükségét is érzik már az önségelynek, azt mutatja a többi közt az OMGE. által tervezett amerikai tanulmányut is.

Ami Lebach L. dr. ur által említett gőzcséplőkészülékkel illeti, én is bizonyíthatom, hogy az arról keringő hír nem mese, hanem való igaz, amit az Amerikában élő idézett honfitárs arról irt. Nem is olyan feltett kincs az, mintha valamely rejtett helyen őriznék s nem is oly ritkaság, mert ezer és ezer oly cséplőkészülék dolgozik Kanadában, az Egyesült-Államokban s az utóbbiból szállítva Argentiniában is. Nem is oly új találmány, mert mikor én tíz év előtt Amerikába értem szeptember közepén, — a java cséplési idény az amerikai nyugaton, — már munkában láttam azokat Kanada nyugati tartományaiban.

Egy 20—22 lóerejű magánjáró gőz gép (Traction Engine) által hajtott, önetetével, szalma-fújával (Cyclon staker), önmázsaló- és jelző-készülékkel, a szemes gabonát kocsiba öntő

gabonaemelő-készülékkel ellátott cséplő (Separator) napi munkabírása acresenkénti (1125 □-öl) 15 bushel a 60 angol font (409 mm.) átlagos buzatermésből 1800—2000 bushel a 60 angol font, vagyis körülbelül 500—550 méter-mázsa szemes buza aszerint, hogy farmerek, avagy cséplési szakmáymunkások (treshingrew) dolgoznak-e a gép mellett. Az utóbbiak mindenkor jobb eredményt érnek el. Jobban fizető gabonából, vagy nagyobb géppel még jobb eredmény is érhető el.

Az említett nagyságu, fa vagy szénfűtésre berendezett cséplőkészülék kiszolgálására kell a gépészen kívül két olajozó, kik arra ügyelnek, hogy a mindenkor teljes erővel dolgozó cséplő csapágyai túl ne hevüljenek, ezenkívül a fűtésnél, a gépnek vízzel való ellátásánál is segídenek. Egy vízfordó kocsi, amely felváltva a tüzelőanyagot is hordja. Szalmafűtésnél szükséges még egy subancz egy lóval, a szalmának vontatóban a géphez való szállítására.

A tulajdonképpeni cséplési munkához szükséges napszámok, igák száma függ:

1. Szükségeltetik-e a szalma a gazdaság számára, avagy amint az amerikai nyugaton található kizárólag gabonát termeszto farmokon szokásos: a szalmát elégetik.

2. A szántóföldön levő kepékből-e, avagy a 6—20 egymással páros sorban álló boglyákból (stakes) történik-e cséplés. (Nagy asztagokat Amerikában én nem láttam. A szalmás gabona a szántóföldön számos helyen az említett boglyacsoportokba lesz összerakva, nem nagy távolságról hordva a gabonát, hogy a behordás mentől gyorsabban történhessenek. Egy ily boglyában 6—10 kocsi rakomány szalmás gabona van.)

3. A cséplőből kikerülő gabona a farmon levő magtárba-e, vagy közvetlenül a legközelebbi városban levő közraktárba szállítatik-e.

4. A napszámok, kocsisok, igák munkabírásától, azon esetben, ha a szalma nem szükségeltetik és a kepékből csépelve a gabona a farmon levő magtárba szállítatik, úgy a szalmás gabonát a géphez hordó 5—7 iga mellé szükséges 3 kéveadogató a rakodáshoz.

A gabonát hordó kocsisok két oldalról a cséplő mellé állva hányják villával a kévéket az önetető készülék elevátorjára, úgy, hogy egyik kéve vége a másikat érje folytatólagosan a lehetőségig egyenlő etetés elérésére, idővesztés elkerülésére.

Ha a szalmát megtartani óhajtják, még két napszámok kell a szalmakazalra.

Ha a boglyákból csépelnek, a napszámok száma egyenlő marad, mert az előbbi esetben a kocsik rakodásához szükségelt 3 napszámok szükségessé válik a gép etetésére, sőt ha a boglya derekára kerül a sor, vagy azon alul, úgy még egy segítséggel több is.

Ez a lehető legnagyobb redukcziója a napszámok számának, feltéve, hogy a szóbanforgó cséplőkészülék használtatik, a szemes gabonának ömlött állapotban való elszállítása lehetséges s úgy az emberek, mint az igák stb. minden a legjobb állapotban vannak és hozzá az, hogy Amerikában. Ez utóbbi szót hangsúlyozni kívánom azért, mert Amerikában az acresenkénti 1½ bushel buzavetőmag használata mellett a szalmás gabona állása a szántón sokkal ritkább, ezenkívül a gabonafélék szalmája jóval alacsonyabb növésű, a kévék kizárólag kéveköti aratógépek által kötve sokkal kisebbek, a munkások ügyesebbek, gyorsabbak, nagyobb munkabírással bírók, mint hazánkban. A feltételezettől eltérő esetekben a körül-

mények szerint növekedni fog a napszámok és igák száma is.

Hogy miként fog beválni ilyen cséplőkészülék hazánkban, azt Fiermann F. ur vállalkozási szelleme által nemsokára meg fogja tudni gazdaságunk közönségünk.

En abban a hitben élek, hogy nincs oly gazdasági eszköz, gép Amerikában, amely ha eredeti alakjában talán nem, de némi módosítással hazánkban is be nem válna. Ilyenek felsorolásával nem kívánok a kiküldendő urak elé vágni, hadd legyen meg az örömiük azokat saját felfedezéseik által megismerni.

Szilassy Zoltán ur nem egy ízben irányította gazdaságunk figyelmét Amerika felé.

Az OMGE. és magánosok áldozatkészsége lehetővé teszi, hogy két kiküldendő gyakorlati gazdánk színről-szinre láthassa, tanulmányozhassa az amerikai gazdasági viszonyokat s hazánkban terjeszthessék nyereendő benyomásait, tapasztalataikat, tanulmányaikat a közös hasznára. Valójában a legnagyobb elismerés, dícséret illeti meg az illetőt vagy illetőket, aki vagy kiktől ezen eszme származott!

Paikert Alajos dr. ur e lap hasábjain megjelent egyik tárczacikkében röviden leírta Kanadának Ontario tartományában levő guelphigazdasági tanintézetet, mint Keszthely és Magyaróvár között állót s ajánlotta, hogy tehetősebb gazdáink küldenek oda fiaikat. Ez nagyon is megszívlelni való indítvány volt, melyet nem ajánlhatok eléggé gazdaságunk figyelmébe.

Ha csak mint vendégfogadók, avagy mint a munkától meg nem ijedő (hisz Keszthelyen is dolgoztunk!) magánykornokok jönnének Amerikába egy- vagy kétévi kurzusra évente mondjuk százan fiataljaink közül, mily gyorsan terjedne el hazánkban az amerikai gyakorlatiaság, élelmesség, szorgalom, törekvés, kitartás, szívósság, vállalkozás és tiszleti szellem, a fáradtságot nem ismerő munkakedv, a munka hatalma és becsé.

Mily hamar létesülhetne egy erős, egészséges, képzett, intelligens farmer-osztály hazánkban, melynek minél hamarábbi kialakulása igen kívánatos, mert az előretörő szocializmus, társadalmi evoluczió következtében ily irányba tereltetünk s ha nem történhetik meg idejében — talán sohasem alakulhat ki. Tévednek azok, kik azt hiszik, hogy a néhány száz holdas birtokokat a jövőben úgy lehessen megtartani, mint az a multban történt. Ha azok leendő örökösei nem hallgatnak a kor jeleire, szavára, el fognak söpörtetni, mint a szülők közül már sokan elsöpörtettek. A nagybirtok is változásnak néz elébe.

De nem is kerülne az sok pénzbe, hogy fiatal embereink az amerikai gazdasági viszonyokat a helyszínen tanulmányozzák. Ha jól emlékszem, a guelph-i gazd. tanintézetben lakók 1100—1200 koronát fizetnek évenként a teljes ellátásért. A jobb farmerek mellé menendő magánykornokok teljes ellátást nyerhetnének munkájukért.

Az angol nyelv elsajátítása maga megéri ezt, mert annak birtokában egy egész kincses tárház nyílik meg az illető előtt — és egészen új szellem.

Hisz Hermann F. ur is minden vele született jó tulajdonsága mellett is sokat köszönhet Amerikának, hol — saját mondása szerint — több évet töltött volt fiatal korában.

De kár is volt azt az amerikai szaktudósítói állást beszüntetni. De ha újra életbeléptetnének,

Alapítattott 1873. Erőtakarmany és mütrágya nagykereskedés Alapítattott 1873

DUKES ÉS HERZOG

GAI ÓOZ

Eredeti thomassalak.

BUDAPEST, Váci-körút 74.

Interurbán telefonszám: 1.

Inurbán: telefonszám 88-09

ugy ezen hivatal reorganizációjának felvetett kérdéséhez e helyen hozzászólhatni kérem a Tek. Szerkesztőség becses engedélyét.

1907 június 22-én.
Hidalgo del Paral
Estado de epikmahna
Mexico.

Farahó János,
mexikói birtokos, OMGE. tag.

Terméskilátások és gabonaáralakulás.

A földmivelésügyi minisztérium július 1-éről kelt termésbecsléseit mindjárt a közzététel után a higgadtan mérlegelő körök, mint túl optimisztikusan festett becslést fogadták. E véle-ményt, amely mind erősebb meggyőződésé vált, főképpen az a körülmény támogatta, hogy a becsléseknek közvetlenül a miniszteriumba érkezte után közzétört be ez a pár napig uralkodó tulmeleg időjárás, amely a hűtéssel tetemesen leszállította a várható, már amúgy is silányabb termést. A ma beérkezett újabb termésbecslés, amelyet ugyancsak a földmive-lésügyi minisztérium szak tudósítói küldtek be, amely tehát egy félhónapi változást korrigál a várható terméseredményekben, sajnos, még jobban megerősítik ezt a kialakult meggyőző-dést, amennyiben a tudósítók jelentései a ter-méseredmények rovására lényeges változást mutatnak. Eszerint buza kerek 32 millió mm. várható, vagyis 1.12 millió mm.-val kevesebb, mint egy fél hóval ezelőtt, rozs 10.16 millió mm., 0.14 millióval kevesebb, árpa 12.68 millió mm., 0.13 millióval kevesebb, zab pedig 11 millió métermáza, vagyis 0.27 millió méter-mázsával kevesebb. Az összes gabonafélesé-gekből 1.66 millió métermázsával csökkent fél hónap alatt a terméskilátás.

Legszomorubb a helyzet a Bánságban, ahol szinte emberemlékezet óta nem volt oly silány termés, mint az idén. A Köztelek gabonaár-tudósító irodájához beérkezett legutolsó jelenté-sek, amelyek e hó 17-én, tehát két nappal ké-sőbbben keltek, mint a minisztérium tudósítói-nak jelentései, a bánsági részek szinte hihetet-lenül szomorú terméskilátásairól tesznek emli-tést, a Köztelek fentjárt gazdák pedig élő-szóval is megerősítik e jelentéseket. Temes és Torontálban nemcsak az időjárás kedvezőtlen-sége, hanem a rozsdá is sok kárt okozott, ug-y, hogy sok helyen kérdésessé vált, érdemes-e egyáltalában az aratáshoz hozzáfogni, mert több költséget okoz az aratás, mint amennyit az egész termés megér. Az ország többi részén átlagos középtermés vagy ezen aluli termés várható, a minőség pedig jóval gyengébb lesz, mint más normális esztendőkhöz szokott lenni.

Ily terméskilátások természetes követke-zménye a gabonaárakban beállott erős emelke-dés, amely ugyszólván napról-napra halad afelé a bizonyos árnív felé, amely árnív megfelel az importparitásnak, de amelytől még aránylag elég messze áll a mai árjegyzés. A minisz-teriumnak a tavaszszal kibocsátott első érdem-leges termésbecslésekor rögtön megkezdődött a tőzsdén az a bizonytalan idegesség, amely akár a megbolygatott delejtű, folytonos ingado-zásokkal kereste az irányt, amerre haladnia kell, míg végre megadta magát sorsának és ma — még külső behatásokra sem reagálva — a természszabta uton halad.

A készáru-piaczon július első hetében a buza 85 fillérrel, a rá következő hét első felében 70—75 fillérrel emelkedett. A buza ez áremel-kedését a többi gabonánemű is követte. A rozs 60—70 fillérrel, a tengeri és árpa 35 fillérrel,

a zab, amely már addig is magas árnívön ál-lott, 20—25 fillérrel drágult. A határidőpiaczon az áremelkedés lépést tartott a készárujegyzés-sel, habár körülbelül 20 fillérrel hátrább is ma-radt, azonban nagyobb ingadozásokat mutatott, mint a készáru-piac. Különösen a mult hét végén állott be pillanatnyi árhanatlás, amidőn sikerült érdekelt köröknek néhány kevésbbé számító tőzsdéjátékossal elhitetni, hogy a buza elérte már az importparitást és a román buza beözönlésének lehetőségét helyezték kilátásba. Az ekkor bekövetkezett nagyobb kínálat termé-szetesen kihatással volt az egész tőzsdére. Ma azonban már annyira meggyőződött mindenki az importparitás távoli eshetőségéről, hogy azóta folyton szilárdul az irányzat és e szilárd irány-zatot nem téríthette le sem a külföldi olcsóbb árjegyzés, sem az osztrák földmivelésügyi mi-nisztérium jelentése a terméskilátásokról, amely a Lajtán túli termést igen kedvező színben tűn-teti föl.

A budapesti tőzsde különben nem fogadta azzal a bizalommal az osztrák hivatalos termés-jelentést, amint azt várni lehetett volna. Őka ennek az az elterjedt nézet, hogy az osztrák kormány e kedvező termésjelentésével a buda-pesti tőzsdén a gabonaárak leszorítását célozta és általában a magyar buza értékének letörését óhajította előmozdítani. Ha tényleg ez lenne a cél, ugy az egyszer nem sikerült és nem is sikerülhet a felületés. A budapesti tőzsdén az utóbbi időben az osztrákok iránt általában nem nagy a bizalom, amióta egy tekintélyes osztrák kereskedő a budapesti tőzsdén vállalt kötele-zettségeinek nem akart megfelelni és amiatt még csak felelősségre sem volt vonható.

A budapesti tőzsdén a gabonaárak szilárdu-lását mi sem igazolja jobban, mint az a körü-lmény, hogy daczára a malmok augusztus else-jére tervbe vett üzemredukciójának, amely egy esztendőre terjedne ki és amely üzemreduk-ció körülbelül másfél millió métermáza gabonafogyasztási kevesbedést jelentene, az árak nem hanyatlottak, sőt elég erős vétel-kezd mutatkozott. Ez a tervbe vett üzem-redukció különben még nem elhatározott dol-g, mert a malmok képviselői nem tudtak teljes megegyezésre jutni. E tervbe vett üzem-redukciót most csak mint ténny emlíjük föl, lesz alkalmunk rá még visszatérni és bővebb kommentárok kíséretében észrevételeinket rá megtenni.

Szemlét tartva a gabonavilágpiaczon, min-denütt szokatlanul magas árnívöt tapasztalunk, éppen ugy a gabonabeviteli államok piaczaín, mint a kiviteli államok piaczaín. Ez utóbbiak az idén különösen érdekelnék bennünket, ha már egyszer felvetődött az importgabona kér-dése és mint ijesztő próbaképpen meg is jelent a tőzsdén az első fecske, amelyről azor-ban kitűnt, hogy csak imitált. Az orosz és román termés közepes és mint azt az odesszai és brailai tudósítások jelzik, a kiviteli piaczo-kon az irányzat szilárd. Hasonlóan szilárd irány-zat uralkodik a La-Plata államokban is. Észak-Amerika is szilárd árakat jelez, éppen tegnapi drágult egy czenttel a buza ára a newyorki piaczon. E szilárd jegyzések mellett a gabona-áralakulásnak valószínűleg egyre emelkedő irány-zata várható, különösen ha a gabona valódi ér-téke fog érvényesülni, mert amint azt a tőzsdéi félhivatalos is mondja, „a gabona bel-értéke az idén határozottan nagyobb a világpiaczi árnív jelenlegi magasságánál.“ E kijelentés szerint gabonadrágaságról a jelenlegi árak mel-lelt még nem lehet beszélni és minthogy az idegen gabona beözönlésétől sincs mit tartani,

kimondhatjuk talán, hogy a mai gabonaár-nívönk nem az utolsó lépcsőfok a felfelé haladó irányzatban és különösen nem akkor, ha a lefolyt eséplés után a készáru nem kerül tö-megesen piacra, hanem csak parciálisan.
F. E.

VEGYESEK

Mai számunk tartalma:

Az OMGE közleményei	Oldal
Egyrő-másról	1475
Czukorrepatermés és termesztési költség 1906-ban	1476
Amerikai tanulmányt	1482
Terméskilátások és gabonaáralakulás	1484

Növénytermesztés.

A nyári esők kihasználása	147
---------------------------	-----

Allattenyésztés.

Az ivóvíz és a só szerepe a tehenészetben	1478
---	------

Gazdasági növénytan.

A hüvelyesek (pillaforások) gyökérgumósáinak mikroorganizmusairól	1479
---	------

Talajjavítás.

Az egyiptomi öntözési rendszerekről	1479
-------------------------------------	------

Levészekrény 1482

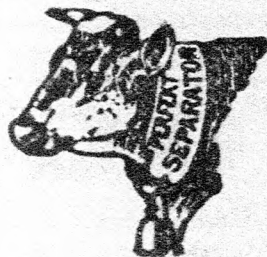
Vegyesek 1484

Gyászhir. — Kinevezések. — Ötödfélszázalékos záloglevelek Németországban. — Ausztria ideai terméskilátásai. — Az állam menávásárlása. — A „Székely Társaságok Szö-vetsége.“ — Lépfene Pozsonymegyében. — A hatvani mezőgazdasági gépbemutató-hoz. — Baromfiállítás. — EKE. folyóirata. — A komáromi m. kir. földmives-iskola

Kereskedelem, tőzsde	1486
Szerkesztői üzenetek	1489

Kinevezések. A hivatalos lap f. hó 18-iki számában a következő földmivelésügyi minisz-terj kinevezéseket közli: A földmivelésügyi miniszter *Lipthay Béla* és *Marton Ödön* dr. miniszteri titkári czimmal és jelleggel fölrühá-zott miniszteri segédtitkárokat miniszteri titká-rokká, *Kelte Sándor* dr. miniszteri segédtitkári czimmal és jelleggel és *Balogh Sándor* dr. miniszteri segédtitkári czimmal felrüházott miniszteri fogalmazókat, továbbá *Reusz An-dor* dr. és *Maszirovics Samu* dr. miniszteri fogalmazókat miniszteri segédtitkárokká, *Hege-dius Aladár* dr. miniszteri fogalmazó czimmal és jelleggel fölrüházott segédfogalmazót, ug-y-szintén *Koerfer István* dr., *Balászy Dezső* dr., *Steincker Ferencz* dr., *Davidá Lajos* dr., *Than Albin* dr., *Lengyel Zsolt* dr., *Heller Farkas* dr., *Szandtner Ernő* dr. miniszteri segédfogalmazó-kat miniszteri fogalmazókká, *Török István* dr., *Czettler Jenő* dr., *Horváth Jenő* dr., *Kováts Agoston* dr., *Takáts Aladár* dr., ifj. *Gaszner Béla* dr., *Vuk Alajos* dr., *Barcza Ernő* dr., *Várady László* dr., *Gerentér Jenő* dr., *Drexler Béla* dr., *Pasteiner Alfonz* dr., *Tarnay Kál-mán* dr., *Szűvássy Kornél* dr. fizetéstelen minisz-teri segédfogalmazókat valóságos miniszteri segédfogalmazókká, végül *Ujhelyi Andor* dr., *Dortsák Ede* dr., *Blaske Lajos* dr., *Froniusz Oszkár* dr., *Péchy Tibor* dr. miniszteri fogal-mazó-gyakornokokat fizetéstelen miniszteri segéd-fogalmazókká nevezte ki; *Nagy Iván* dr., *Warga Gerzson* dr., *Grabovszky Miklós* dr., *Tellmann Károly* dr., *Zákó Elemér* dr., *Wlassics Tibor* dr. és *Balási Ferencz* dr. ideiglenes minőségű fizetéstelen miniszteri segédfogalmazókat pedig ez állásukban véglegesen megerősítette.

Gyászhir. A dunaföldvári iskolaszék jelenti, hogy *Butyka Károly* gazdasági szaktanító, a dunaföldvári gazdasági ismétlő iskola vezetője és megalkotója életének 30. évében f. hó 17-én meghalt. A boldogult lapunknak is kedves munka-társa volt. Nyugodjék békében.

„PERFECT“

separatorok, tejszállító kannák, tejhűtő készülékek, vajköpülő gépek, vajgyuró gépek.

Teljes tejgazda-ságok, berendezések és eszközök.

PFANHAUSER ANTAL, Budapest, V., Báthory-u. 9.

Ötödik szágban gasag l tel fogla nehézzé elégítés zaloglev azelőtt a a zálog befekteté fokozása telenek felelő, s kölcsön tetlen t mely a középet jelzalogh szomorú bank an egyelőre lékos kan melyek e ezen idő matozásu tatja, ho letről va vezetősé helyzeté tását hu hogy ez még esa Németor rá készü esinál ta hacsak kedvezőb hogy Ne az első pedig jóv értékpai sabb pi egyes ip láció ké zett elő séggel já lyezése, is éreze hivatalos sével ma Jól teszi piaczon lehetőleg gesen ad forduló t tervezett arányban hogy így hasznos — mezőg lasztást s jelenlegi és tartózt Ausztr gróf oszt tések áll 16-án kie hogy a szerint e jó közép helyütt k módon je mot igér és elég jó Az ideai l igérkezik. országban ban és Ausztriáb árpa azo kedvezőe láthatólag A zab álta A tengeri

Ötödfélszázalékos záloglevelek Németországban. Az Európa-szerte uralkodó pénzürgaság következtében a jelzálogkölcson-üzlettel foglalkozó bankokra nézve mindenütt felette nehezzé vált a jelentkező nagy hiteligenyek kielégítésére szükséges tőkék előteremtése. A zálogleveleket egyre nehezebb elhelyezni, holott azelőtt a tőkével rendelkező közönség általában a záloglevelet tekintette a legbiztosabb tőkebefektetésnek. Ennélfogva a bankok a vételkedv fokozását nagyobb kamatozás ígéretével kénytelenek megkísérteni, de természetesen megfelelő, sőt nagyobb arányban drágul a jelzálogkölcson is, holott már ma is szinte elviselhetetlen terhet ró a gazdára a drága földhitel, mely a mai kedvezőtlen gazdasági viszonyok közepette a földhozadék javát fölemészti. A jelzáloghitel várható további megdrágulására szomorú kilátást nyújt a berlini német jelzálogbank ama f. hó 16-iki intézkedése, hogy — egyelőre 10 millió márka értékben — 4 $\frac{1}{2}$ százalékos kamatozású jelzálogleveleket bocsát piacra, melyek öt éven belül fel nem mondhatók s csak ezen idő után konvertálhatók alacsonyabb kamatozású záloglevelekre. Ez a megkötés is mutatja, hogy éppen nem ideiglenes jellegű kísérletről van szó, hanem a német jelzálogbank vezetősége olyannak itéli a német pénzpiac helyzetét, mely a jelzálogkölcsonök megdrágítását huzamosabb időre teszi szükségessé. Igaz, hogy ezek az ötödfélszázalékos záloglevelek még csak „első fecskek” gyanánt jelentkeznek Németországban, de — sajnos — el lehetünk rá készülvén, hogy ez esetben „egy fecske is csinál tavaszt”, illetőleg általános drágulást, ha csak a pénzpiac konjunktúrái egyhamar kedvezőbbre nem fordulnak. S gondoljuk meg, hogy Németország adja erre a drágításra az első impulzust, amelynek tőkegazdagsága pedig jóval felülmúlja monarchiánkét s ahol az értékpapiroknak sokkal kiterjedtebb és biztonságosabb piacuk van, noha az utóbbi időben egyes ipari értékekkel üzött tülzött spekuláció kétségtelenül bizonyos depressziót idézett elő. Ha már Németországban is nehézséggel jár a négy százalékos záloglevelek elhelyezése, ugy ez a körülmény bizonyára nálunk is éreztetni fogja hatását, ahol jegybankunk a hivatalos bankrátának megokolatlan fölemelésével maga jár elől a pénz megdrágításában. Jól teszik tehát gazdáink, ha addig, míg a pénzpiacra valami kedvező fordulat nem áll be, lehetőleg korlátozzák hiteligenyüket és esetleges új kölcsön felvétele előtt alaposan megfontolják — egyesületünk üzemi osztálya készségesen ad ilyen kérdésekben tanácsot a hozzánk forduló tagtársaknak — vajjon a kölcsönből tervezett befektetés várható jövedelmezősége arányban áll-e a fizetendő annuitásokkal. Igaz, hogy így a pénzürgaság miatt sok üdvös és hasznos javításnak kell számos gazdaságban — mezőgazdaságunk kétségtelen kárára — halasztást szenvednie, de a nemzetközi pénzpiac jelenlegi helyzete a legnagyobb fokú óvatosságot és tartózkodást teszi megokolttá és ajánlatossá.

Ausztria ideai terméskilátásai. Auersperg gróf osztrák földmívelésügyi miniszternek a vetések állásáról és az aratási kilátásokról f. hó 16-án kiadott hivatalos jelentésében olvassuk, hogy a július közepéig beérkezett jelentések szerint egész Ausztriában általában legalább is jó középtermés várható. Az őszi vetések a sok helyütt kedvezőtlen időjárás dacára örvendetes módon javultak és kielégítő közepes maghozamot ígérnek. A tavaszi vetések is jól fejlődnek és elég jó terméseredményre nyújtanak kilátást. Az ideai burgonyatermés pedig különösen jónak ígérkezik. A tavaszi buza és rozs jól áll Csehországban, valamint gyengébben Felső-Ausztriában és Karinthiában. A tavaszi árpa egész Ausztriában kedvező eredményt ígér, az őszi árpa azonban csak Stájerországban fejlődött kedvezően, míg egyebütt a közeli aratás előreláthatólag csak gyenge középtermést fog adni. A zab általában igen jól fejlődött, hasonlóképpen a tengeri is és egyes kivételektől eltekintve,

mindkettőből jó termés várható. Hüvelyesek jó középtermést ígérnek, a czukorrépa pedig, főleg Csehországban, jó termésre enged következtetni; a repce azonban sokhelyütt kicsirázott a sok esőzés folytán. Amennyiben a jelenlegi nedves és hűvös időjárás az aratás idejéig kedvezőbbre fordulna, az osztrák miniszterium a jelenlegi kilátások javulását tartja valószínűnek, de még amaz esetben is, ha az időjárás meg nem javulna, jó középtermésre, egyes termékekben pedig éppen jó termésre van reményük az osztrák gazdáknak.

Az állam ménvásárlása. A m. kir. földmívelésügyi miniszter felhívja mindazon tenyésztőket, kiknek birtokában három és félvetet beöltött, de nyolczadik évet meg nem haladt koru ménló van és azt eladni óhajtják, hogy ebbeli szándékukat, annak kitüntetésével, hogy a ménló mely vármegyében, mely városban, községben vagy pusztán áll, továbbá az eladási árt is, (1 koronás bélyeggel ellátott beadványban) legkésőbb f. évi augusztus 10-ig a m. kir. földmívelésügyi miniszteriumnak jelentsék be. Az eladandó ménnek a bejelentések mérvéhez és a bejelentők lakhelyéhez képest, ugy, mint a múlt évben, ismét egyes központokon fognak bizott-ságilag megsemmisíteni s a vételár tekintetében létrejött egyezkedés után azonnal megvásároltatni és átvéetni. 165 centiméternél alacsonyabb ménnek, tekintettel a méntelepekben már megievő anyagra, nem vásároltatnak, kivéve, ha az egyed kitünő minősége a megszerzést kívánatossá teszi. A megvásárolt ménnek vételára azon m. kir. adóhivatalnál fog kifizetett, melyet az eladó a vásárlás alkalmával kijelölend.

A „Székely Társaságok Szövetsége” másod-ik rendes közgyűlést augusztus 6-án tartja Szamosujváron. Az érdekes gyűlés után három kirándulást rendeznek, Désaknára, Sztojkára és Beszterczére. Ugy a gyűlésre, mint a kirándulásokra a tagokat és vendégeket tisztelettel meghívják. Bővebb értesítést ad K. Nagy Lajos főszolgabíró Szamosujvárt.

Lépfene Pozsonymegyében. A pozsonyvármegyei lépfene esetek ügyében, melyek Pozsonyban halálos mérgezéseket is vontak magok után, a Bud. Lev. értesülése szerint a földmívelésügyi miniszter a legkiterjedtebb intézkedéseket tette. Ezek az intézkedések vonatkoznak egyrészt annak a felderítésére, hogy a földmívelésügyi miniszter szakközvegeinek az idevágó törvények és rendeleteknek megfelelő eljárása mellett miként és kiknek hibájából történhetett a fertőzés, másrészt pedig oda irányulnak, hogy a baj terjedése meggátolassék és a további károsodásoknak eleje vétsék. Így a miniszter kiküldötte a területre, ahol ezek a betegedések előfordultak, Hutya Ferenczet, az állatorvosi főiskola rektorát, hogy a pozsonyi állategészségügyi főfelügyelő eddigi intézkedéseit vizsgálja felül, tartsa meg a bakteriologiai vizsgálatot. E vizsgálat már eddig is megállapította, hogy az állategészségügyi szakközvegek a legsebbebb körben tették meg a kellő óvó-intézkedéseket s arról is gondoskodtak, hogy a hatóságok tudomására jussanak a már megállapított törvény és rendelkezések. Ezen jelentések következtében indult meg a fenyítő eljárás a felbári zugmészáros ellen, aki Pozsonyba becsempeszté és az ottani mészárosoknak a lépfenével ragályozott húst eladta. A községi bíró ellen, akinek a mulasztása, hogy a lépfene esetek eltitkoltattak, Pozsony vármegye alispánja a fegyelmi eljárást folyamatba tette. A területen, ahol felmerültek a lépfene esetei, az összes állatállományt beoltották a lépfene-szérummal, ugy, hogy még a lehetősége is kizárassék a további ragályozásnak, ami eddig csakis azért történt, mert három községben eltitkolták az eseteket s a pozsonyi állategészségügyi felügyelőségnek a saját közvegeivel megindított és eredményre beferezett vizsgálatnak kellett ezeket az eseteket megállapítani. Az újabb esetekről és emberek megbetegedéséről forgalomba hozott hírek nem alapulnak valóságban. Darányi

földmívelésügyi miniszter ebben a kérdésben érintkezésbe lépett Andrassy Gyula gróf belügyminiszterrel és így most mind a két miniszterium a legkíméletlenebb szigorral jár el a községek előjárásai ellen, akiknek a mulasztásai miatt kellő időben a hatóságok a lépfene szörványosan fellépett eseteiről tudomást nem szerezhetek.

A hatvani mezőgazdasági gépbemutatóhoz. A hatvani aratógépbemutatóról lapunk 54. számában megjelent közleményre vonatkozólag Szücs Zsigmond ur, a „The Johnston Harvester Co.” aratógépgyár magyarországi vezérképviselője annak konstatalására kér fel bennünket, hogy a bemutatáson az ő Johnston-féle „Continental” aratógépe is nagy elismerést aratott. Annak hangsúlyozásával, hogy a lapunkban megjelent közlemény egy szóval sem állította ennek az ellenkezőjét és hogy tudósításunk — éppen a teljes tárgyilagosság megóvása érdekében — minden bíráló megjegyzéstől tartózkodott, semmiféle rendszerű gép mellett állást nem foglalt, hanem tisztán csak a bemutatás vezetőitől, nevezetesen a Hevesmegyei Gazdasági Egyesület több előkelő tagjától nyert információkra támaszkodott: készséggel teszünk ezuttal eleget a hozzánk beküldött kérelemnek. Hangsúlyozzuk azonban egyszerűen, hogy az egyes aratógéprendszerekre vonatkozó és reklámcélokat szolgáló vitatkozásnak lapunk hasábjain helyet nem adhatunk, hanem a legteljesebb objektivitás megőrzésével a gazdaközönségre és a gyakorlati tapasztalatokra bizzuk a verseny eldöntését.

Baromfi kiállítás. A Hódmezővásárhelyi Gazdasági Egyesület f. évi szeptember 13—18-ik napjaira helyi érdekű baromfi-kiállítást rendez, amelynek tervezetét most küldi szét. A kiállítás védnöke Fábry Sándor dr. főispán s ügyvezető titkárja Németh Pál. A kiállítás ügyesen van megszervezve és kívánatos, hogy a rendezőség a kiállítás elé tüzött célt teljes mértékben elérje. A Hódmezővásárhelyi Gazdasági Egyesület ezéljával tüzte ki a baromfitegyezésést a város területén a lehetőséghez képest fejleszteni. E végből kiállítatni óhajtja a tenyészők birtokában levő anyagot egyenletes jellegű példányokban, hogy lássa a város területén minő tyukféleségek vannak elterjedve s hogy ezek közül melyik érdemesebb leginkább a kiválasztás vagy keresztezés utján nemesítésre. A cél tehát igen szép s teljes sikert kívánunk a rendezőségnek.

EKE. folyóirata. Érdekes tartalommal jelent meg az „Erdély” legújabb 5—6. száma, mely híven visszatükrözi az EKE. kirándulásainak beköszöntött időszakát. Tartalma: „Füldhelyeink és a turistaság” című vezetécikkely, mely az erdélyi füldöket szövetkezésre hívja fel. Gyakorlati turista tanulmány a Ruzitska Béla dr. közleménye, mely a gyalui havasokba vezeti az olvasót, illusztrálva a szerző sikerült fölvetéivel. Érdekes apróságok zárják be a képekkel illusztrált füzetet, mely az EKE. tagjainak 6 korona fejében díjtalanul jár.

A komáromi m. kir. földmívelés-iskolát augusztusban több — részben katonakötelezettségének eleget tett — növendék végzi. A végzett növendékek egyszerű, szorgalmas, komoly fiatal emberek, kik nagyobb, vagy kisebb birtokra gazdáknak, munkafelügyelőknak, béresgazdáknak stb. a legmelegebben ajánlhatók. Szives megkeresések a komáromi m. kir. földmívelés-iskola igazgatósága címére kéretnek.

Fichtenin. Ez az a szer, mely poloskát, svábot, hernyót, levél-vértetűt, a növendékmarmhakat, borjúkat, malacot és egyéb háziállatokat kinzó tetveket, szunyogokat, s egyéb kártékony rovarokat kiirt. Valóságos áldás a gazdákra nézve a Fichtenin, ez a csodás hatású szer, amely nemcsak a kártékony állatkat, hanem még a petéit is elpusztítja. Kapható mindenütt. Árjegyzékét készséggel küld az I. osztrák-magyar Fichtenin-művek magyarországi vezérképviselője, Diamant és Vadas, Budapest, VII., Damjanich-utca 36.

NYILTTÉR. *)

≡ Szuperfoszfátot ≡
Stassfurti kainitot
Stassfurti kálitrágyasót

40% kálitartalommal, továbbá
 >>>> mindennemű egyéb <<<<<

mútrágyafélét

>>>>>> azonkívül <<<<<<<<

≡ Rézgáliczot ≡

(98—99%) elismert kitűnő minőségben legolcsóbban szállít a

"HUNGÁRIA" mútrágya, kénsav és vegyi ipar részv. társ.
 BUDAPEST, V. ker., Fürdő-utca 8. sz.

Felhívjuk a t. cz. gazdaközönség figyelmét

**A BUDAPESTI
 GYAPJU-AUKCZIÓKRA,**

melyek idei első sorozata f. é. július hó 10-én veszi kezdetét.

Az aukciókra felkültött és „Gyapjuárverési vállalat, Budapest, Dunaparti teherpályaudvar” címzett gyapjuküldemények a M. A. V. összes vonalain tetemes díjkezdményben, valamint ingyen raktározásban részesülnek.

Bejelentéseket elfogad és mindennemű felvilágosítással szolgál

**GYAPJUÁRVERÉSI VÁLLALAT
 HELLER M. S. TÁRSA
 BUDAPEST, V., Erzsébet-tér 13.**

Termésjelentések.

(1907 július 17.)

Arad. Őszi aratása befejezés felé közeledik, a zabarítás lassan halad, nehezen erik, tak. árpa aratása is hamarosan kész lesz. A s. eszélyes időjárás miatt a cséplés nehezen haladt. Buza sok helyen szorult, kat. holdanként 5 és 7 q között, tak. árpa és vörös árpa 2 és 6 q között mutatkozik. Tengeritermés, bár többfelé volt eső, még mindig kiszámíthatatlan, jó esőre nagyszükség van.

Baja. Hűvös időjárás mellett kétszer volt környékünkön kevés eső, zabra és tengerire jó hatással. Az ara-

*) E rovat alatt közöltékért nem vállal a szerkesztőség felelősséget.

tás gyorsan megy, helyenkénti cséplés nem elegendi ki a várakozásokat, több mint 6—7 q buza lesz és rozsnál nem számítható, a minőségük kielégítő.

Debreczen. Az aratás igazolja a gazdák aggodalmát, hogy a rozsa és hó a v. tésekben kárt tett, a gabona-termés közép. A kapasnövényekre az időjárás kedvező.

Győr. Az aratást az esős időjárás akadályozza. Termésünk egy mennyiségre, mint minőségre közepes.

Kaposvár. A próbacséplések eredményeképp a buzákat holdanként 780—800 kilogrammot, rozsokat 750—780 kilogrammot fizetnek. Az aratás akadálytalanul folyamatban van, a rozsok aratása befejeztetett, a buza aratása folyik, az árpát most kezdetét meg. Az utolsó héten jó eszések voltak, melyek a kapásokra s különösen a természetes takarmányterületekre voltak jó hatással.

Kassa. Az aratást a nyolc nap óta tartó eszések miatt nem lehet megkezdeni.

Léva. Az időjárás csapadékos, a kapasnövényzetre igen jó hatással van, de a megkezdett aratást hátráltatja, a rozsa és buza ritkás, szalmára kevés lesz, de a kalásza és szeme igen szép, gyöngye közepes termést ad; árpa igen szép, szeme vastag, jó termést ad; a takarmány gyöngye termést adott.

Losonc. Az aratások most kezdődnek, úgy az őszi, mint tavaszi közepes jónak mutatkozik.

Nagybecskerek. A gazdák jelenleg a behordással vannak elfoglalva. Egyes nagyobb gazdaságban végzett próbacséplések 4—4 1/2 q. búzát adott holdanként. A minőség is gyöngynek mutatkozik. A keresztek számát tekintve véve, nem remélnék többet 4 1/2 q. nál áttagban. A cséplés a jövő héten fog kezdődni. A tengeri kielégítően áll. Jelenleg semminemű kínálat sem mutatkozik még.

Nagykanizsa. Az aratás nagyrésze elvégezve, részben beuordva is, a cséplés javában folyik; sajnos, az eredmény nem egészen kielégítő. Buzából 6 q., rozsból 5 q., árpából és zabból 4 q. várható. Utolsó eszés a takarmányfélékre jó hatást tett, kukoriczából és burgundiból kielégítő termést remélünk.

Nagyszentmiklós. Az aratás folyik, többnyire hűvös időjárásnak van. A buza kalásza között sok ablakos is található.

Nyiregyháza. Az aratásnál csaknem minden gazda csalódott; keresztszám is kevesebb a vártnál, szemben talán inkább lesz kielégítő. Az üszög még a rozsbán is fellépett. Probacséplések e hét végén várhatók. Idő rendkívül változó; a tegnapi tikkasztó hőséget pár napos igen hideg szeles idő elözle meg, mely a tavaszakat f. j. elődésükben hátráltatja.

Nyitra. Az időjárás csunya, a múlt héten igen hűvös és esős napok voltak, hétfőn is folyton esett. Tegnaptól kezdve valamivel melegebb az idő. Az aratási munkák nagyrészt befejeződtek és sok helyen már cséplenek. Buzából 2—15 kereszt, rozsból 10—14 kereszt az eredmény magyar holdanként. Cséplési eredmény még nem tudható. A répa, a hüvelyes vetemények és a tengeri sokat javultak a sok és kiadós eszések folytán.

Miskolc. Az aratás sokkal gyengébb a tavalyinál, rozsa, penészgomba sok kárt lettek. A tavaszi jobb, mint az őszi, kukorica, burgonya biztató.

Nagyszében. Az aratás már megkezdődött, eredményt eddig még nem jelentettek.

Pápa. Aratás a folytonos eszések következtében szünetel. Sok helyütt azonban már learattak. A termés mennyisége és minőségéről ez idő szerint pontos statisztika még nem készíthető.

Pancsova. A cséplési munkák folynak, búzában nagy a csalódás, átlag 4 mm. tehető az eredmény, minősége rossz. A tengeri jól áll, de egy jó esőre szüksége volt a.

Szatmár. A hűvös borult időjárás az aratásra nagyon kedvező s legalább ennyi vigasztalása van a csekély termés miatt buszó gazdának. Répa közepes, tengeri pedig általában elég jó kilitással biztat, krumpli szintén, a dobány azonban helyenként hézagos és elmaradt. A réteken néhol elég jó sarju lesz.

Sopron. Rozs, buza és árpa aratása befejeződött; cséplés az uradalmaknál kezd-tét vette. Kapások jól állnak, habár az eső kissé elkésve érkezett. Szőlőkben közepes termésre van kilátás.

Szolnok. Gabonanemű aratás alatt. Tengeritermés jó.

Temesvár. Utolsó jelentésem óta több napi esőnk volt, mely a tavaszi vetésekre nézve nagyon hasznos. A próbacséplések különböző eredményeket mutatnak, így például a bázisai vonalról 2 1/2—3 mm., a buziási 1 mm., az orsovai 2 1/2 mm. termésről tesznek jelentést.

Verseez. A buza aratásán túl vagyunk, de szegényes eredményekkel, mert alig kapunk 2 1/2 q. átlagot. A zab, korai és késői kukorica szépen fejlődött.

Zalaegerszeg. A csaknem 8 nap óta tartó eső a learatott terményekben sok kárt tett, viszont a takarmány-növények fejlődésére jótékonyan hatott. A cséplési eredmények a gazdák várakozását igazolták. Buzatermés egyes részeken jobb, mivel nem szorult meg. Tavaszi termés általában rossz.

Zenta. A cséplés kezdetét vette és sok jóval biztat. A zabot most vágják. A tengeri jól áll.

KERESKEDELEM, TÖZSDE.

Budapesti gabonatözsde.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete gabonaosztályának tudósítása a „Köztelek” részére.)

Napijelentés a gabonatözsdeéről.

1907 július 17.

A tözsde kémlő érzéke a földművelésügyi kormány jelentéséből várható hozamcsökkenést már napok óta előre látta, szokásos megjelöléssel ugyiszóván leszámlította; épp ezért bizonyos csapódás érte azokat, kik a minuszt 4 millió métermázsára becsülték, a valóság pedig csupán egyet hozott. Ily körülmények között a már 23 koronára szökkenett októberi buzaár 22-70-re szállt alá és a mai nap ugy is zárul.

Tapasztalati tény, hogy a terméseredmény igen különböző; megelégedés mellett sokszor sira mas számokat hallhatunk a tényleges és próbacséplésekről.

A mai tözsde a hanyatlást hozott felszínre, a forgalomba került 30.000 q. 20 fillérel olcsóbban kelt a tegnapi jegyzésekhez viszonyítva.

Rozsból néhány kis tétel adatott el olyképpen, hogy új- és ó-áru között árkülönbség nem képződött. Árérték 1680—1690 Budapest paritásában.

Árpa-üzlet egyelőre szünetel, etetési czélokra alkalmas új termésű őszi árpa 14 korona mellett kerül kinalatra csekély vételkezd mellett.

Tengeri kellő figyelembe részesül, sőt a mai nap emelkedést is tanusított; elküdsre, belfogyasztásra jó keresletnek örvend. Árértéke 12-40 Budapest távolságában, a tiszavidéki állomásokon 11-0-0-at fizetnek, őriési czélokra ugyanazon viszonylatban 11-0-0—11-0-0-at.

Zab, ámbár még készlet vannak, mégis észrevehető a kisszerű kínálat és miután a terméskilátások nem igen kecs getődek, árban emelkedő. 16-0 és 16-80 K. jelölhető meg, mint a budapesti raktárakon fizetett árak.

Eladott:

Buza, Tiszavidéki: 100 mm. 80 k. 23 K. 70 f., 350 mm. 80 k. 23 K. 50 f., 100 mm. 79 k. 23 K. 50 f., 100 mm. 80 k. 23 K. 50 f., 100 mm. 78-5 k. 23 K. 60 f., 100 mm. 79 k. 23 K. 60 f., 100 mm. 79 k. 23 K. 60 f., 100 mm. 79 k. 23 K. 50 f., 1180 mm. 78-5 k. 23 K. 20 f., 300 mm. 75 k. 22 K. 40 f.

Postvidéki: 2000 mm. 77-5 k. 22 K. 60 f.

T.-Bece: 2000 mm. 76-5 k. 22 K. 65 f.

Bácska: 3200 mm. 75-7 k. 22 K. — f., 1500 mm. 74 k. 22 K. 15 f.

Bajai: 640 mm. 75-5 k. 21 K. 90 f.

Fejermegyei: 200 mm. 77 k. 22 K. 15 f., 100 mm. 76 k. 22 K. 15 f.

Becskereki: 6000 mm. 76 k. 22 K. 70 f.

Boszniai: 5000 mm. 73-5 k. 20 K. 90 f.

Mindszenti: 4400 mm. 77 k. 22 K. 90 f.

Rozs: 800 mm. 16 K. 95 f., 900 mm. 16 K. 60 f.

Zab: 300 mm. 16 K. 30 f., 200 mm. 16 K. 20 f., 100 mm. 16 K. 15 f. kpf.

Rozs: új 100 mm. 17 K. — f., 100 mm. 16 K. 95 f., 200 mm. 16 K. 95 f., 300 mm. 16 K. 90 f. kpf. par.

Határidőárak.

(Déli zárlat.)

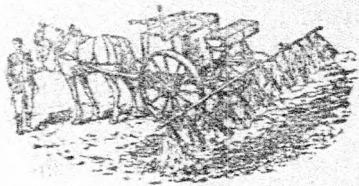
Buza októberre	22-76 K.
Rozs októberre	16-70 "
Zab októberre	16-16 "
Tengeri 1907 júliusra	12-32 "
Tengeri 1908 májusra	12-64 "

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület, Mester-utca, 1907. július hó 19-én. A székesfővárosi vásárgazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.)

Felhozott a szokott községekből 183 szekér réti széna, — szekér muhar, 20 szekér zsupszalma, 3 szekér alomszalma, — szekér takarmányszalma, — szekér tengeriszár, 44 szekér egyéb takarmány (lóhere, luczerna, zabosbüköny, köles stb.), 200 zsák szecska.

A forgalom élénk.

Árak fillérekben q.-ként a következők: réti széna 600—840, muhar —, zsupszalma 600—640, alomszalma 480—500, takarmányszalma —, 100 kéve tengeriszár —, egyéb takarmány 560—640, zabosbüköny 700—840, lóhere —, zöld luczerna 780—800, köles —, sarju —, szalmaszecska 560—600. Összes kocsiszám 252. Összes súly 302,400 kg.

Kocsira szerelt
 önműködő

a szegecs és vetési repce elpusztítására, vasgáliczozal, továbbá a répa és burgonya permetezésére, legolcsóbb gyári áron szállít

HELLER IG., BÉCS, II., Praterstrasse 49—12.

Megállapodás esetén nagyobb gépeket próbára is küldök. Bejelentéseket próba-gépekre ez ősz vagy tél folyamán kérek, mert tavasszal gépeket próbára már nem küldhetek.

8039

Kérjen árjegyzéket

Magyar vidéki piacok árjegyzései.

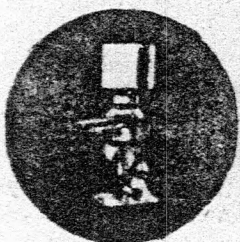
1907 július 18-án.

Piacz	Buza	Rozs	Árpa	Zab	Tengeri	Burgonya		Vaj		Tojás 100 db	Husárak												
						sárga	rózsa	I.	II.		Vágott hus kilogramm félrekben					Étősúly mm. koronákban							
											marha-hus	borjúhus	sertés-hus	birkahus	marha-hus	borjúhus	sertés-hus						
						100 kilogrammonként korona értékben										I.	II.	I.	II.	I.	II.	I.	II.
Arad	21.20	15.40	12.60	14.50	11.60	5.-	5.50	320	—	5.-	160	144	200	180	180	160	150	80	65	100	80	120	90
Baja	20.60	15.60	12.-	14.90	11.50	—	—	260	220	4.50	144	136	148	140	136	130	124	68	64	116	110	108	104
Békés-Csaba	21.60	—	12.40	—	11.80	6.-	8.-	200	180	4.50	144	136	200	180	144	—	120	80	70	100	80	100	80
Débrecezen	20.-	14.40	14.-	18.-	12.-	5.60	5.60	240	240	6.-	160	144	180	160	176	144	—	128	100	110	—	—	—
Győr	22.20	17.-	14.80	16.80	12.80	—	—	260	240	5.-	156	144	160	140	160	144	—	76	68	90	80	112	100
Kaposvár	21.35	14.80	14.80	18.-	13.60	2.40	2.40	280	260	5.-	150	145	188	180	150	140	100	75	70	105	100	108	—
Kassa	20.20	16.-	13.60	16.-	15.-	—	5.20	200	—	4.-	160	152	150	140	150	140	100	84	76	84	78	82	80
Léva	21.-	16.40	14.-	16.80	14.-	5.-	5.-	230	200	5.-	152	136	184	160	208	192	—	136	120	140	132	140	130
Losonc	20.40	15.60	14.50	17.50	13.60	4.50	5.50	180	140	4.-	128	120	160	152	144	136	—	70	64	100	92	132	124
Miskolc	21.-	16.40	15.-	15.30	12.-	—	—	210	160	4.50	138	140	160	52	160	152	—	80	72	84	76	128	120
Nagybecskerek	20.60	13.-	13.50	14.60	11.-	7.-	6.-	256	200	5.-	144	136	160	144	144	128	140	62	60	84	80	96	94
Nagykanizsa	20.60	16.-	15.50	16.-	14.-	3.50	4.20	280	240	5.-	160	136	200	164	148	140	124	84	70	100	80	106	98
Nagyszében	19.-	—	13.-	18.-	12.50	4.50	6.-	272	200	5.-	172	136	180	150	160	140	—	70	60	—	—	80	74
Nagyszentmiklós	20.-	14.-	12.-	14.-	11.60	—	—	240	200	4.20	152	148	152	—	144	140	140	90	80	100	—	80	72
Nagyvárad	20.50	14.80	13.20	14.40	11.-	5.-	—	280	220	5.-	144	136	200	180	152	144	—	90	70	—	—	120	116
Nyiregyháza	20.-	15.40	13.-	15.50	11.20	4.-	3.80	220	—	5.-	144	136	168	152	144	136	104	80	72	84	76	128	116
Nyitra	21.-	16.80	14.-	16.-	13.20	4.-	4.60	280	180	5.-	128	100	166	144	152	140	112	80	70	110	100	106	96
Pancsova	20.20	—	12.20	—	11.40	—	—	240	200	4.-	136	128	160	140	142	136	100	74	68	82	80	104	98
Pápa	21.60	15.60	15.40	16.-	14.80	4.40	4.-	180	160	4.50	130	128	180	160	150	144	112	68	56	88	80	80	76
S.-A.-Ujhely	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sopron	20.10	17.20	14.70	16.80	14.20	—	—	270	230	6.-	160	140	270	180	180	150	—	84	70	120	100	114	96
Szatmár	18.80	14.20	13.20	16.-	12.60	5.-	5.20	230	220	4.-	160	152	192	180	152	144	—	—	—	—	—	—	—
Szentes	21.-	—	11.20	13.-	11.60	3.-	3.50	400	280	4.-	128	104	160	156	158	154	104	66	—	76	—	120	116
Szolnok	22.-	—	13.60	14.-	12.-	—	6.-	190	175	8.-	150	140	200	190	170	160	130	85	80	110	98	116	103
Temesvár	20.20	14.40	13.10	14.40	11.40	—	—	300	—	5.-	170	—	210	—	160	—	120	100	—	110	—	100	—
Uj-Arad	21.-	15.20	12.40	14.30	11.50	4.50	5.-	300	—	4.50	136	128	168	152	144	128	128	75	60	90	70	110	85
Versecz	20.60	14.60	13.-	14.50	11.-	5.-	6.-	240	—	5.-	148	—	180	—	140	—	110	80	76	110	—	104	—
Zalaegerszeg	20.-	16.-	15.-	16.50	14.50	—	—	280	240	5.-	128	112	144	120	132	128	—	64	58	106	98	120	112
Zenta	21.-	14.-	12.80	14.80	11.50	6.-	6.-	280	240	6.-	128	124	140	130	150	130	110	72	63	90	86	86	82

Nemzetközi gabonapiacz 1907 július 17-től 1907 július 20-ig.

	Kelet	Effektív árak										Határidő	Határidős árak				
		Budapest	Liverpool	Wien	Prága	Mannheim	Páris	New-York	Chicago	Buenos-Ayres	Odessa		Budapest	Liverpool	Berlin	Páris	Chicago
Buza	19	23.20	18.42	24.92	22.30	25.66	26.10	18.24	16.82	16.60	16.89	Szept. Október	22.76	18.89	23.88	22.80	17.34
	16	22.90	18.42	24.80	22.30	25.66	26.04	18.20	16.60	16.48	16.92	Szept. Október	—	18.-	23.88	23.14	17.24
Rozs	19	17.10	—	18.20	18.40	24.42	18.16	—	—	—	16.53	Szept. Október	—	—	21.34	16.96	—
	16	17.15	—	18.30	18.40	24.54	18.16	—	—	—	16.45	Szept. Október	—	—	21.36	16.96	—
Zab	19	16.40	—	17.70	16.70	23.69	—	—	—	—	—	Szept. Október	—	—	22.36 ¹	—	—
	16	16.20	—	17.70	16.70	23.69	—	—	—	—	—	Szept. Október	16.12	—	19.20	—	—
Tengeri	19	12.36	13.01	13.40	13.10	17.70	—	12.08	10.42	10.81	—	Szept. Október	12.28 ²	12.95	16.60	—	—
	16	12.30	13.01	13.60	13.10	17.70	—	12.26	10.54	11.42	—	Szept. Október	12.18 ²	13.12	16.48	—	10.42
Árpa	19	14.40	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Jegyzet: 1) július, 2) augusztus.					
	16	14.40	—	—	—	—	—	—	—	—	—						

Globe Separator

Teljes tejszövetkezeti berendezéseket készítő- és turbina-hajtásra, ugyszintén mindennemű tejgazdasági gépeket és eszközöket tejszállításhoz, vaj- és sajtgyártáshoz legelőnyösebben szállít az

Első magyar tejgazdasági gép- és eszkozyar FUCHS és SCHLICHTER, Budapest, VI. ker., Jász-utca 7. szám.

Különlegesség: Vajkivitel!

Tejtelepek és tejszövetkezetek által termelt vajat és turót évi kótés mellett korlátlan mennyiségben a legmagasabb áron vesszünk át.

Arjegyzőkek, költségvetések, tervek ingyen és bérmentve.

Vetőmagvak.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete vetőmagosztályának jelentése a Köztelek részére.)

Biborheremag. Franciaország termése a kedvezőtlen időjárás folytán később szenedett, azonoskivűl a nagy esőzések a mag minőségét hátrányosan befolyásolták, illetőleg megbízható értékeléseink szerint a szine megbarbult, ami az áru értékét és kivitelképességét lényegesen csökkentette. Ennek tulajdonítható, hogy Németország fokozott érdeklődést tanúsít termésünk iránt, nagyobb vételmegbízásokat adott, melyeket azonban e hét végén visszavont, mivel Csehországban szükségletét előnyösebben fedezhette. Az irányzat ennek következtében ellanyhult, némi áresés azonban csakis közép és gyenge minőségű árunál következett be, míg szép, sárga színű, barnás szemű mentes áru továbbra is keresett maradt és árát teljes mértékben megtartotta.

Muharmag. Élénk kereslet tárgyat képezi, elegendő készletek állván rendelkezésre, további áremelkedés nem következett be.

Köles, tarlórépa, pohánka, mustármag továbbra is figyelembe részesül.

Az árak a következők nyersáruért 100 kilónként:

Table with 2 columns: Item name and Price (korona). Includes items like Lóheremag, Luczernamag, Baltaczim, Muharmag, Biborheremag.

Szeszüzlet.

A szeszüzletben e héten az irányzat szilárd volt és azonnali, valamint július-augusztusi szállításra változatlan áron kelt el több rétel. Későbbi hónapokra sürgösebb a kínálat, azonban a vevők tartózkodnak a vételtől. Jegyzetelt finomított szesz nagyban adózva 159-160 K., adózatlanul 60-61 korona.

Elesztőszesz adózva 157-158 K., adózatlanul 58 K. Denaturált szesz hordóval együtt 48-49 K. kelt el kőtesre nagybar.

Mezőgazdasági szeszgyárak azonnali és júliusi szállításra a kontingens nyersszeszt 55-60-56 K., új termelési időszakban szállítva 52-52-50 kor. követelnek. Bécsi jegyzés K. kont. nyersszeszt.

Budapesti jegyzés

Table with 2 columns: Item name and Price (nagyban koronákban). Includes Kontingens nyersszesz, Finomított szesz adózva, Élesztőszesz adózva, Nyersszesz adózva, Denaturált szesz.

Az árak 10,000 literfokként hordó nélkül bérmentve, budapesti vasútállomáshoz szállítva, készpénzfizetés mellett értendők.

Gazdasági áruszükségleti cikkek.

A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete áruosztályának jelentése a Köztelek részére.)

Zsiradékok. Készletek hiján s a nem egészen kielégítő sertésfelhajtások következtében, az üzlet igen szilárd irányzatú volt. Különösen a disznósír ára emelkedett tetemesen, míg szalonnából a könnyebb fajták, melyeket egyáltalán nem kínáltak, mutatnak néhány koronányi áremelkedést.

Jegyzések:

Table with 2 columns: Item name and Price. Includes L. r. fehér forrázott tábiaszalonna, Könnyebb minőségű, L. r. perzselt (paraszt) szalonna, L. r. pestvárosi disznósír.

Luiza gőzmalom r.-t. jelentése a „Köztelek” részére Budapest, 1907. július 18-án. Netto-árak 50 kg.-ként. Budapest, elegysúly tisztasúlyként, szákosztul. Kötelezett-ség nélkül.

Table with 2 columns: Szám and Ár K. Includes items like 7 1/2, 7 3/4, 8, Korpa, F. G.

Rozslisztrák:

Table with 2 columns: Szám and Ár K. Includes items like II, III, I, WR, H, II/B, III, IV.

Liszt, ériemény és éróttakarmányok.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete éróttakarmány-osztályának jelentése a „Köztelek” részére.)

Table with 2 columns: Szám and Ár K. Includes items like A fővárosi malmok átlagos búzaliszt, Szám: 0, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7.

Rozslisztrák:

Table with 2 columns: Szám and Ár K. Includes items like Szám: 0, O/I, L, WR, H, II/B, III.

A többi éróttakarmányozók árak a következők voltak Budapestben, elegysúly tisztasúlyként, szákosztul. lénél 100 kg.-ként.

Table with 2 columns: Item name and Price. Includes items like Finom korpa prompt szállításra, Görömba „prompt”, Öszű finom korpa, Rozskorpa, Árpakorpa, Malomkukoly, Budapesti gyári repcepegőcsa, Derby meláské, Szárított moslék, Malátacsira, Répaszelet.

Elelmiezzikkek nagybani árak a központi vásáresarnokban.

Magyar Gazdák Vásáresarnok Ellátó Szövetkezete jelentése. 1907 július 19-én.

A piac forgalma esendes. A kedvezőtlen esős időjárás miatt az utóbbi napokban kevés gyümölcs jött a piacra s ezért igen jó árak voltak elérhetőek. Egyéb cikkekben változás alig észlelhető.

Mal árak:

Husnemtek: vidéki marhahus hátulja 70-150 K., eleje 60-130 kor., vidéki és helybeli borjú borbén, hosszan mérve, súlylevonás nélkül 80-140 K., helybeli borjúhus 110-120 K., sertésusz szalonnával 100-140 K., lehozott sertés 120-140 K., szalonna friss 120-140 K., szalonna sózott 120-140 korona, szalonna füstölt 130-140 K., olvasztani való 120-140 K., hárj 120-154 K., sertésusz 148-152 K., mind métermérésünként. Füstölt-hus (vidéki) kg.-ja 140-180 K., hazai sonka 140-200 korona, szalámi magyar 380-440 K., szalámi nyári 120-140 K., bérány parja K.-ig.

Vad: óz 160-180 K., szarvas 0-0 K., vaddisznó 0-0 K. kg.-ként egészben, nyul nagy 0-0 K., nyul sildő 0-0 K., fogoly 0-0 K., fészán 0-0 K., erdei szalónka 0-0 K., fenyvesmadár áll., vad rucza K. drb.-kint, dáravad 0-0 K. kg.-kint, vízi szalónka drb.-ként.

Baromfifélek: élő rántani való csirke 120-220 K., síttni való 2-240 K., liba fiatal 8-14- K., kacsa sovány 280-380 K., kacsa hizott 450-8 K., lud hizott K., tyúk 240-360 K., pulyka 0-0 K., élő sovány liba K., páronként. Vagott szépen tisztított baromfi, hizott lud 140-160 K., hizott rucza 140-180 korona, hizott pulyka 0-0 K., levestyúk 140-170 kor., pulyka sovány 0-0 K. kg.-ként. Poulard 160-320 K., gyöngytyúk K. darabonként.

Tojtermékek: teavaj (centrifugált) I. 200-220 K., II. 170-190 K., főzővaj (köpülé) 120-160 K., tehén-turó 10-24 fill. kg.-ként.

Zöldségfélék: burgonya (vagonáru) sárga 8-9- kor., róza 6-7- K., fehér 0-0- K., kifli 0-0- K., sárgarépa K., petrezselyem K., vöröshagyma makói 4-6- K., vöröshagyma közönséges hazai 0-0- K., fokhagyma K., káposzta 0-0- K. 100 kg.-ként. Burgonya új 0-0- K., kalarábé 0-60-100 K., spárga sozó K., közép 0-0- K., leveaspárga 0-0- K. kg.-ként. Zöldbab, hüvelyes 16-24- K., kifejtett 0-0- kor., zöldborsó hüvelyes 0-20-0-30 K., kifejtett 0-0- korona, paradicsom 0-30-0-50 K. kg.-ként. Uborka salátának való 3-8 K., ezetbe -60-120 K., savanyítani 1-120 K. 100 drb.-ként. Cárliol. Egyiptomi hagyma korona.

Vegyesárak: Bor és szesz italokat minőség szerint különféle árakon értékesítünk. Méz 110-120 fill. kg.-ként. (A szövetkezet mint az Országos Magyar Méhészeti Egyesület vezérképviselője minden mézértékesítési ügyben is ad felvilágosítást.) Gyümölcsz. áll-ér kg.-ként. Gomba szárított K., szappan 70-70 f., leucse (erdélyi) 60- E., bab spró 20-24 K., nagyszemű 20-24 K., leucse K. 100 kg.-ként.

Tojás: bécshai 64-67 korona, erdélyi apróbb áru K. eredeti ládánként (1440 drb.).

Budapesti lóvásár.

1907. július 18.

Főlhajtatott:

Table with 2 columns: Item name and Price (Arak). Includes items like Jobb minőségű hátasló, Könnyű kocsló (jukker), Nehéz kocsló (hantós), Igás kocsló (nyugati vér), Ponyy, Fuvároslovak, Paraszlovak, Alárendelt minőség.

Összesen 788 drb

Eladatlan maradt 408 drb

Irányzat: közép.

Budapesti szurómarnavásár.

1907. július 18.

Főlhajtatott:

Table with 2 columns: Item name and Price (Arak). Includes items like Magyarországból élő borjú, Magyar élő borjú (rugott), Magyarországból élő bérány, Élő gödölye, Szurott gödölye, Ausztriából élő borjú, Magyarországból szurott kecske.

Összesen: 495 drb

Eladatlan maradt 70 drb élő borjú, 1 drb rugott borjú, drb élő bérány, drb leszurtt bérány.

Irányzat: lanyha, az árak 2-4 koronával hanyatlottak.

Budapesti juhvásár.

(Kredeti jelentés a „Köztelek” részére.)

1907. július 15.

Főlhajtatott:

Table with 2 columns: Item name and Price. Includes items like Magyarországból, Szerbiából, Összesen, Eladatlan maradt.

Arak:

(kilogrammonként élősúlyban, korona értékben).

Table with 2 columns: Item name and Price. Includes items like Hizott árú, Feljavított juhok, Kiverő juhok (anya), Kisorolt kosok, Durva szőrű.

Irányzat: lanyha volt, az árak általában 2-3 fillérral csökkentek kg.-ként.

Budapesti vágómarnavásár.

(Kredeti jelentés a „Köztelek” részére.)

1907. július 18.

Főlhajtás összege:

Table with 2 columns: Item name and Price. Includes items like Új felhajtás, Múlt vásárról visszamaradt, Veszteglőből szerb, Összeg, Eladatlan maradt, Származási helyszerint, Nem szerint.

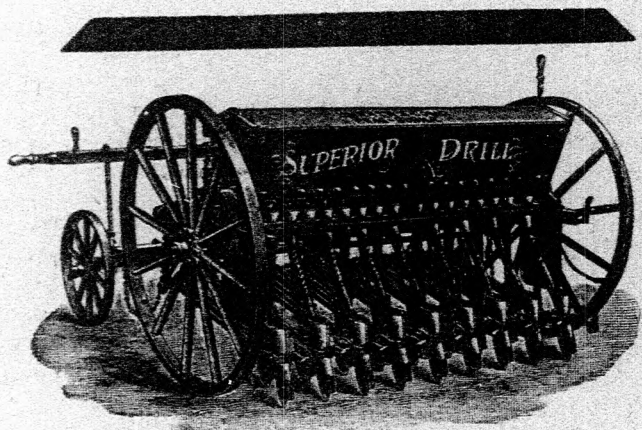
Arak

(100 kilogr.-kint élősúlyban minden levonás nélkül illérekben).

Table with 3 columns: Rend number and Price. Includes items like Magyar hizott ökör, Tuzka hizott ökör, Szerbiai ökör, Tehén, Bika, Növendékmarha, Bivaly.

Irányzat: élénk; az árak az elsőrendűknél 2 K.-val, közép és sovány minőségűknél pedig 3-4 K.-val emelkedtek.

Superior Sorvetőgépek

—!!! Legjobb tolókerékrendszer!!!—
!!! Tessék közelebbi leírást kérni!!!

Finom-, szántás-, csukló- és rétboronák.

Egy- és többvasu ekék.
Háromtagu és egytagu hengerek.
Triőrök. Mütrágyaszórók.

UMRATH és TSA

Budapest, V., Váci-körút 60.

Qőzseplőkészletek 12 HP.-ig. — Ipari mozcnyok 200 HP.-ig.

Mintagazdaság!

Az ország nyugoti részén, Budapest és Bécs fővárosoktól egyaránt 2 1/2 órányira, fővonal és nagyobb város közelében fekvő, 1650 m. holdból álló, mintaszerűen kezelt és dusan fölsterelt **birto**k, mely az ország legjövödelmezőbb gazdaságaihoz sorozható, teljes fundus-instruktussal 575.000 frtért kedvező fizetési feltételek mellett eladó. Nagy marhaállomány, intenzív tejcázdaság évi 15.000 frt jövedelemmel, híres tehévménes, terjedelmes ósparkban modern kastély, vilámvilágítás, vízvezeték, mintaszerű gazd. épületek. Csak közvetlen vevőknek ad készségesen autentikus felvilágosítást **Velencei Zsigmond** Budapest, VII., Izabella-utca 8. 6532

Magyar nők szakácskönyve

Saját tapasztalatai után összegyűjtötte és szerkesztette

Szopori Nagy Jolán

Ára 4 kor.

Megrendelhető a "Patria" r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedésében, Budapest, IX. ker., Üllői-út 25. szám.

Számos
kitüntetés.

Sok kézi munkaerőt
lehet megtakarítani a
gazdaságoknak köz-
ponti vízellátásával.

Elsőrangu
referenciák.

Törs és Ormai

mérnöki iroda és gyár

Budapest, Kolozsvár,
VIII., Szilágyi-utca 3. Jókai-utca 12. sz.

Készít korszerű **szivattyu és vízműveket és vízvezetékberendezéseket uradalmak, gazdaságok, gazdasági épületek részére, önműködő itatóvályukat istállók részére, továbbá központi fűtési és vízvezeteki berendezéseket kastélyok, növényházak, kertészetek részére.**

Felvilágosítások
díjtalanul.

Modern fürdő- és
klozet-berendezé-
sek, szökőkutak stb.

Szakasz-
tervek és
költségvetések.

Gazdaközönség figyelmébe

ajánlom mint **erdélyi alkusz** legelőnyösebb és legolcsóbb bevásárlásokat eszközölhetem **jármos és beállítani való ökrökben**, ugyszintén **1-2 éves ökr-tinókban** és mindenféle súlyú sovány **sertésekben** mindig a legnagyobb előjegyzéseim vannak. Kiterjedt ismerettségemnél fogva úgy vásárolok, mint azonnali eladára a legelőnyösebb ügyeket közvetíthetem.

5018

Kiváló tisztelettel

Sürgöny és levélezim: Vermes Lipót, Kolozsvár

HAUPTNER

Művelőeszköz-tesztelés dr. Raabingerrel fertőző hűvelynart kezelésre.
Ami tek nélkül 20.00 korona, tekben 25 korona.

magyarországi
vezérképviselése
és főraktára

GEITNER
és RAUSCH
cégnél

BUDAPEST,
VI. ker.,

Andrássy-út 8. sz.

Az őszi trágyázáshoz az elismert „LÖHERE” védjegyű

THOMASSALAKLISZT

a legjobb és legolcsóbb

foszforsavas műtrágya.

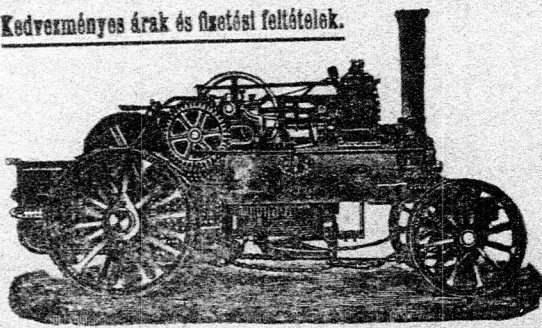
Minden növényhez alkalmazható. — Árjajánlatok, szakiratok és bármely irányban kívánt felvilágosításokkal készséggel szolgál.

LÁSZLÓ MARCZELL BUDAPEST, VIII.,
JÓZSEF-KÖRUT 65.

a csehországi Thomasművek magyarországi vezérképviselője.
Óvakodjunk a külföldi THOMASSALAK utánzatoktól.

Boroszló Budapest

Kedvezményes árak és fizetési feltételek.

Elsőrangú külföldi és magyarországi referenciák

Teljes gőzeke-készleteket és gőz-utihengereket

legtökéletesebb kivitelben szállít

6029

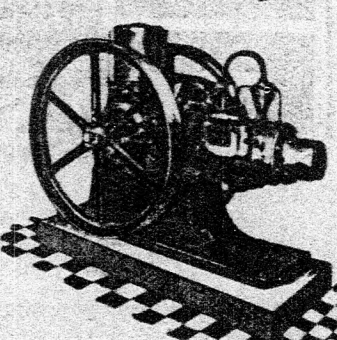
KEMNA J. gőzeke- és gépgyár
Budapest, IV., Kossuth-Lajos-utca 8.

A világ legjobb és legolcsóbb üzemgőze az „ECLIPSE” nyersolaj-motor.

Az egyetlen gép, amely feltétlenül zavartalan üzembiztonsággal, vízhiány, gyújtás és szelepek nélkül dolgozik. Üzemel 24 óra az üzemelés 1-2 állás. A közelmúltban több mint 200 üzemre dicsőített be alkalom „ECLIPSE” nyersolaj-motorral, amelyek közül néma dicsőítést be alkalom nyal megemlítek:

Szkandalszky és Cselsyár urak, Zsabya, 50 HP.
Egyesült Magyarhoni Gépgyárak r.-t. Budapest, 40 HP.
Gál és Tyrnauer urak, Budapest, 40 HP.
Fuss Károly ur, Török-Koppány, 40 HP.
Kandó János ur, Hegyi, 25 HP.
Hames és Bangert urak, Temes Hídegyház, 25 HP.
Karner Ede ur, Temevár, 1 darab 25 HP., 2 db 14 HP.
Geiger György ur, Magoos, 20 HP.
Saler György ur, Gyöngyös, 20 HP.
Kirsch és Frank gépgyár r.-t. Budapest, 8 HP.
Pető Márton ur, Mexókővesd, 8 HP. lokomobil.
Alexy Sándor ur, Peprád, 8 HP. lokomobil cséplésre.
Gróf Nemes Vinczén uradalmi, Pa-Tomas, 8 HP.
Schätz József ur Budapest, 8 HP. cséplésre.
Székely Mihály és Társai urak Nagyfüged, 8 HP. cséplés.
Rodenloz József r. Moosenszef, 8 HP. vasárú jár.
Orvódi Albert ur, Turkeve, 8 HP. cséplésre.
Brady Albert ur, Brád, 8 HP. lokomobil, cséplés, világítására stb.
Heroszeg Schwarzenberg uradalmában több motor.
Heroszeg Lichtenstein uradalmában több motor, cséplésre és egyéb gazdasági munkára. Stb., stb., stb.

Szivógázmotorok, benzinmotorok, villamos motorok a legelsőrangú külföldi gyártmányban.
 Kizárólagos — **SUGÁR LAJOS** BUDAPEST, V. ker.,
 vezérképviselő: Lipót-körút 17. szám.
 Ajánlatok és felvilágosítások készséggel adatnak. Megbízható ügynőkök aik alkalmaztatnak.

BALTIC-SEPARATOR

nemcsak azért arat nagy sikereket és részről mindent elismerésben, mert a legfőbb és legmodernebb tejföl-üzem, hanem azért, mert a szerkezet egyszerűsége a BALTIC-kezelést még egy gyermeknek is lehetővé teszi. Mivel az egész szerkezet el van zárva, szerencsétlenségnek eleje vététt és a géprészek sem romlásnak, sem piszkolódásnak nincsenek kitéve.

Kérje Árjegyzékünket, valamint a modern háztartástartókatól írt hírlátásokat.

Baltik Separator Részvénytársaság
 magyarországi vezérképviselő
Budapest, VII. ker., Erzsébet-körút 8. szám.
 Telefon 52-58. Telefon 52-58.

== Kis birtok ==

a budapest—bécsi fővonalon, 1 1/2 órányira Budapesttől, 356 magy. hold sik gazdaság saját kezelés alatt, igen jó gazdasági épületekkel, nagyon szép kastélyival és parkkal, élő és holt felszereléssel 142.000 forintért eladó.

Beyer Károly, Budapest, V., Báthory-utca 5. szám.
 Telefon 12-85.

Gazdasági Könyvvelti nyomtatványokat
levélpapírokat
borítékokat és egyéb nyomdai munkákat

jutányosan és csinos kivitelben készít

“PÁTRIA”
 IROD. VÁLLALAT ÉS NYOMDAI R.-T.
 BUDAPEST IX., ÜLLŐI-UT 25. SZ.
 Költségvetéssel készséggel szolgálunk.

DRÖSSLER KÁROLY
 cs. és kir. szab. gazdasági gépgyár
 Budapest, VI., Váci-körút 59. • Gyár: Pozsony.

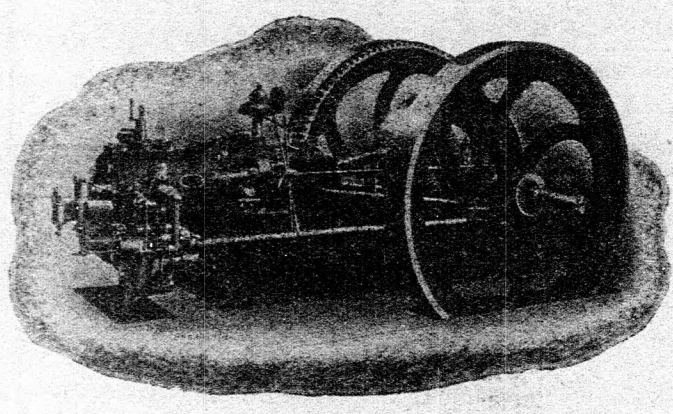
Magánjárokát, gőzmozgonyokat, cséplőgépeket, ugy gőzmozgonyokhoz, mint benzinlokomobilokhoz, szalmakazalozókat, gőzekéket, vetőgépeket, burgonyakiemelő-gépeket és mindenféle egyéb gazdasági gépet szállít a legfőbb és szilárd szerkezettel, kedvező árak és fizetési feltételek mellett.

Arajánlatok és költségvetések kívánatra díjmentesen köldetnek.
 Képviselek jutányos feltételek mellett felvétetnek.

EREDETI ANGOL CROSSLEY-MOTOROK

Benzin-, nyersolaj-, világítógáz- és szivógázmotorok és lokomobilok ipari, elektromos és mezőgazdasági üzemre. **Több mint 50,000 darab üzemben!** Egyszerű és masszív szerkezet, könnyű kezelés! Kis fordulatszám! **Gazdaságos üzem, versenyképes árak!** Ajánlatokat és prospektusokat díjmentesen küld a magyarországi kizárólagos képviselőség:

Fényes Miklós és Palmer Artur
 mérnöki és vállalati irodája Budapest, VI., Liszt Ferencz-tér 15.
 Telefon 23-23 Telefon 23-23

Egy 6-5 HP. NYERSOLAJMOTOR és egy 21 HP. BENZINLOKOMOBIL a TECHNOLOGIAI IPARMUZEUMBAN (Budapest, VIII., József-körút 6. szám.) ÜZEMBEN megtekinthető.

Korpát,

konkolyt, olajpogácsát, takarmánylisztet, szárított répaszeletet, szárazmoslékot és minden más erőtakarmányt az ország bármely állomására

Alapitka:
500.000 KORONA.

TELEFON-SZÁM: 33-36.

legjutányosabb feltételek mellett szállít az:

Örlemény és takarmány forgalmi r.-t. Budapest.

Pontos lebonyolítás! Lelkismeretes kiszolgálás!

Iroda:
V., ZOLTÁN-UTCA 11.
Sürgönyosim:
FOURRAGE, BUDAPEST.

Klár Andor

kereskedelmi és bankbizományi irodájából
Debreczen, Miklós-utca 23. sz.
Telefon interurban 445.

Árusztály: Műtrágya- és szén-
nagykereskedés

Bankosztály: Birtok adás-
vétel és par-
cellázása. Törlesztés községek
I. és II. hegyre.

Erdőkihasználás financirozása!

Van szerencsém a t. erdőbirtokosokat értesíteni, hogy üzlethörömbbe az erdőkihasználások financirozását írtam. Mődomban áll azon erdőtulajdonosoknak, kiknek vágható erdejük van, a kitermeléshez, feldolgozáshoz, szállításhoz, esetleges vasuti vagy más építkezésekhez szükséges tőkét előnyös feltételek mellett biztosítani, az erdő értékének teljes 100%-ig.

Ha szolgálja aimat ily irányban igénybevenni óhajtja, sziveskedjek velem a következőket közölni:

1. Az erdő fekvését, kiterjedését és a faállomány részletes leírását (mennyiséget, minőséget és a fák átlagos átmérőjét) stb.
2. Távolságát a legközelebbi vasuti állomástól és a szállítást érdeklő összes körülményeket.
3. A szükséges tőke nagyságát.
4. A hitel fedezésére felajánlandó biztosítékot.

Ezen adatok birtokában ajánlatomat írásban vagy személyesen elő fogom terjeszteni.

Tisztelettel:

Klár Andor.

6522

U. i. birtokokat és erdőket megvételre keresek!

PÉNZ

Olcsó törlesztéses- és váltó-
kölsönöket pénzintézetnél
gyorsan lebonyolítunk.

Nagyobb birtokot és erdőt
keresünk sürgős megvételre.

Ügynökök díjazatnak.

Válaszbélyeg.

Neuschlosz Testvérek

törvényszékiileg bejegyzett özég

Budapest,
Andrássy-ut 15., I. em.

Szatmár,
Deák-tér 7. sz., I. em.

Telefon: 84-53. (interurban.)

Telefon: 18. sz. (interurban.)

Mindennemő gazdasági cikkek beszerzési forrása.

ALFA-SEPARATOR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG, BUDAPESTEN.

— TEJGAZDASÁGI GÉPGYAR. —

Iroda, raktár és gyártelep: BUDAPEST, VI., LOMB-UTCZA 11. SZÁM.

Alfa-Laval Separato-
rok (tejfőlöző gépek)
kézi- és erőhajtásra.

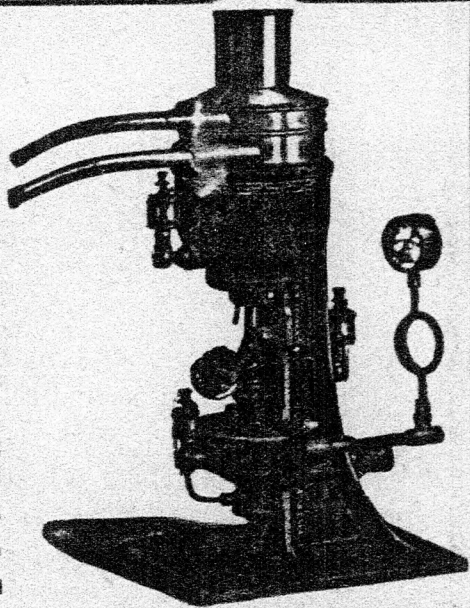
Ujdonság!

1907. évi mintájú separatoraink a jelenkor legtekéletesebb főlözőgépei. Nagy munkabírásuk, élesen főlőznek, bāmullatos könnyen jarnak. Kérjen prospektust.

Tejszállító kannák,
Fejőedények,
Tejhütők,
Előmelegítők és pasztörizáló
készülékek,
Vajkőpülő és vajgyártó gépek,
A sajtgyártás eszközei,
Tejvizsgáó készülékek,
Mindennemő tejgazda-
sági eszközök és
gépek legjobb kivitelben.

Tejszövetkezetek és
tejfeldolgozó telepek
berendezése és ujjá-
alakítása.

770 első díj, több mint
600,000 Alfa-separator
az egész világon. Árjegy-
zékek, tervek, költség-
vetések bérmentve. "

BIRTOK keresők és
-eladók ::
figyelmébe!

Aki birtokot előnyösen venni vagy eladni, bérelni vagy bérbevenni óhajt, forduljon bizalommal a

Mezőgazdasági Áru- és Hitelforgalmi vállalathoz
Telefon 80-53. Budapest, VI., Teréz-körút 15. szám. Telefon 80-53.

Gőzeke-acetylenlámpák

A közlegő idényre tanácsos már most ajánlatért fordulni

Bárdi József Automobil-Részvénytársasághoz

Budapest, VI., Mozsár-utca 9. szám, Fővárosi Orfeum mellett.

Előjegyzés vetőmagvakra!

Eredeti Schlaustaedti rosz első termés, hideget és szárazságot nagyon aló, korán érő, merev szálmájú, rozsdá ellen érzékeny, hektó liter e 72-74 kg. súlyban, szép, telt szemű, idei termés kat. holdanként 16 q. Mivel készlet részben már elfogyta, mielőbbi előjegyzések ajánlatnak.

Kék francia zárttoku mák, idej szárazságot dacára bő termés.

Osi bükköny, őszi borsó, kiftűnő kora favaszi takarmány.

Victoria borsó, orosz borsó, július végén elvetve, még ugyanaz évben kiftűnő novemberig tartó zöld takarmány. Minta és árjegyzések kívánatra levélben. 6529

Magtermesztési gazdaság uradalom Noskovi, Slavonia.

Dr. Bernolák Károly

szepesharaszti gazdasága előjegyzést elfogad:

1907. évi szőlőszüretre

friz kosokra és juhokra.

Árjajlatot levélben küld.

F. év szeptember hó elején szállítandó hatsoros Heinrich-féle kosokra, mely 1905-ben 21-szeres, 1906-ban 19-szeres termést adott. A rosz ára: 100 kg-kint bruttó netto helyett ab Markuzala 180-as 30 kososa. Rendelésnél félérték előlegként befizetendő.

Megrendeléseket: Dr. BERNOLÁK KAROLY, KASSA, FŐ-UTCA 96. SZÁM címre kérlek. 4057

AZ OMGE. MEZŐGAZDASÁGI ÜZEMI OSZTÁLYA

Főfeladatuk tölki ki a belterjesebb és az eddignél hasznosabb gazdálkodás előmozdítását a gyakorlati szaktanácsadás útján.

Kidolgozza az okoszerű gazdasági berendezés alapjait szolgáló üzemtervet. Elvállalja a gazdaságok állandó felügyeletét és ezek üzemének ellenőrzését. Tanácsot ad a gazdasági számviteli könyvek berendezésénél, vezetésénél és azok lezárásánál. Elvállalja a gazdaság számvitelének felülvizsgálását vagy állandó ellenőrzését. Elvégzi a gazdaság számadatainak elkönyvelését, időszaki jelentések alapján. Évi zárlatokat és jövedelmességét számításokat elkészít.

Tanácsot ad a birtokbérbeadásnál, valamint mindennemű mezőgazdasági pénzügyi és hiteltügyi kérdésekben.

Gazdasági ügyekben jogi tanácsosul szolgál és vitás ügyekben a választott szakbírói tisztelet elvállalja. Birtok és mindennemű mezőgazdasági értékebevételeket végzetel.

A nála bejelentett eladó és bérbeadó birtokokat törzskönyvileg nyilvántartja.

Gazdatisztereket és egyéb képzettebb gazd. személyeket keresőket nyilvántart.

Nyilvántartásra bejelentetett:

Eladó birtok:

200 m. hold Zalában taton partján, emeletes

14 szobás kastélyival, árnyas kerttel, gyönyörű kilátással. Kiftűnő utak, vasutállomás 10 perc. Fürdőtelepnek igen alkalmas. 1198

543 m. hold Zalában, egészséges helyen, vasutállomás a birtokon szeszygyárral, téglavetéssel, cementárnyagtárral, iparvágány s méreleggel, urilakkal. Bármikor átvehető. Esetleg bérbeadó. Tulajdonos: Zathureczky, Túrje. 1593

197 m. h. pilliscsabai vonalon, fővárostól 39 km.-re, 4 község között, orvos, gyógytár Nyergesujfalu, Dunától 10 p. Tejgazdasággal, sertésenyésztéssel, 8 h. szőlővel, csűrökkel, magtárakkal, 2 nagy pinczével, 5 szobás lakás töveges zárt verandával 3608

1407 m. hold Somogyban, vasutállomástól 6 km.-re, szeszygyárral és gőzmalommal. 3608

200 m. h. sik fekvésű I. o. szántó, fővonal mentén fekvő város határában, megfelelő g. épületekkel. 3349

370 m. hold Sárosmegyében, melyből 310 hold erdő, urilakással és 5 h. diszkerttel, kövesut mentén. 3743

100 k. hold körüli I. o. bacsikai föld, 15 percznyire a vasutállomástól, jó utakkal, a Ferenczcsatornától 8 percznyire, urilak és gyümölcsösökkel. 3851

Birtokvétel:

megvételre keresőfik:

200 m. h. birtok 30-40 km.-nyire a fővárostól. 485

800-1200 m. holdas birtok, kellő gazd. épületekkel felszerelve, megfelelő lakóházzal.

400-800 m. holdas jó minőségű birtok, jó ut mentén, vasutól nem távol, családnak való tágas és egészséges lakással, árnyas kerttel.

Kisebb birtok, szép és tágas lakóházzal, parkkal, vasutállomáshoz közel, lehetőleg fővonalon.

400-1000 holdas birtok, melynek nagyrésze vágható erdő. 2916

1000 holdig cserébe fővárosi házáért, egy tulajdonos erdőből álló, Hont, Nógrád, Gömör, Heves vagy Borsod megyékben fekvő birtok. 3277

400 holdas birtok Abauy megye déli részén. 3373

2-300 h. birtok, jó lakással és gazd. épületekkel, város és vasut közelében. 3360

200 holdas birtok urilakással, lehetőleg Kecskemét vidékén. 3392

Csakis közvetlenül a tulajdonosoktól fogad el bejelentéseket. Az OMGE. üzemi osztálya.

Mezőgazdasági iparok.

Az OMGE. üzemi osztálya feladatának tekintti, hogy a mezőgazdasági iparok elterjedése körül tegyen a gazdaközönségnek szolgálatot.

Legyen a gazda bármily intelligens, ha valamely mezőgazdasági iparágban létesítéséről van szó, az erre vonatkozó elmunkálatokat sikeresen egymagában nem végezheti. Feltétlenül szükséges, hogy a gyár tervét és költségvetését megbízható szakemberrel felülbíráltassa és hogy több költségvetés összehasonlítása után a szakember mondjon véleményt arról, hogy melyik a legalkalmasabb terv és melyik a helyes költségvetés.

Nagyon gyakori eset az, hogy mezőgazdasági gyár felállításakor a gazda a gyárat csakis a szomszédok tanácsai alapján építi fel, vagy pedig vakon bízik a hiszékeny gazda az eléje terjesztett költségvetésben. A költségvetés egyes tételeit a gazda elbírálni alig tuaja, rendszeren csak a végösszeget nézi és azt a költségvetést fogadja el, amely a legalacsonyabb végösszeget tünteti fel. Pedig nem mindig a legalacsonyabb végösszegű költségvetés a legolcsóbb, mert az a fő kérdés, hogy mit és milyen minőségben szállít a gépgyáros, a szükséges berendezés czimén. Nem ritkán megtörténik aztán az, hogy csak a gyár üzembe helyezése után jön tudatára a gazda annak, hogy gyára tökéletlen berendezésű és néhány év után látja, hogy a gyár üzemének hiányait ki kell küszöbölnie, mert évenként nagy összeget tesz ki a nyersanyag rossz kihasználása által okozott veszteség. A rekonstrukcióhoz szükséges összeg pedig azután jóval nagyobb, mint annakidején a költségvetésekben mutatkozott különbség.

Ma, midőn a mezőgazdasági iparok üzeme teljesen biztos alapon nyugszik, lehetővé van téve, hogy a gazda mindenféle próbálgatásoktól megkíméltesse és mindjárt tökéletes berendezésű gyárat kapjon, melyben az üzem menete és az anyagkihasználás az első percztől kezdve a lehető legtökéletesebb.

Ezt a célt akarja szolgálni az OMGE. üzemi osztálya, midőn a gazdaközönség részére oly szakemberek tanácsait szerzi meg, kik a kellő szak-tudással eljárva, a gazdákat a károsodás és csalódástól megóvják.

Benoid-gáz a legolcsóbb világítás

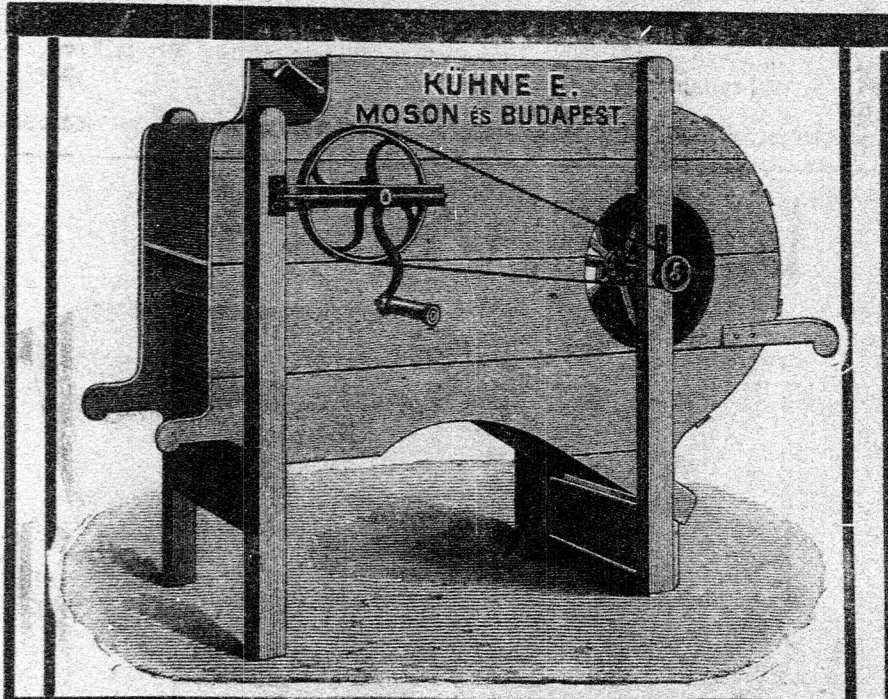
kastélyok, villák, uradalmak, kórházak, hotelek, vendéglők, gyárak, laboratóriumok, állomások, kaszárnyák, templomok, iskolák

Költségvetés ingyen minden kötelezettség nélkül.

községek és kisvárosok részére.

Telefonszám 561.

50 normálgyertyafényű láng óránként csak 1'6 fillérbe kerül! Nem acetylen! Legegyszerűbb kezelés! — Robbanás veszélye kizárva! Bel- és külföldi elismerő nyilatkozatok és szabadalmak. Számos kitüntetés. Érdeklődőknek bővebb felvilágosítást ad: **Magyar Benoid-gáz r.-t. Arad.** Iroda és raktár: BUDAPESTEN, VI. ker., Andrassy-ut 17. TELEFON 28-60.

Szelelő magtárrosták

— szíták nélkül —

üszkös gabona tisztítására

kiválóan alkalmasak.

I. sz. — 70 cm. széles

K. 68.—

II. sz. — 90 cm. széles

K. 88.—

KÜHNE E. mezőgazdasági gépgyára = **MOSONBAN.**

Főraktár: BUDAPEST, VI., Váci-körút 57a.

— Javitott burgonyaemelő-gépek. —

Gazdák Biztosító Szövetkezete

BUDAPEST, VIII. KER., BAROSS-UTCA 10. SZÁM.

Alakult 1900. BIZTOSÍTÉKI ALAP: Alakult 1900.

Alapítványok a kormány hozzájárulásával 1.970.340.— kor.

Tartalékok 764.760'16 "

Örzesesen: 2.735.104'16 kor.

1901. évi felesleg 90.348.— kor.

1902. " " 59.782'28 "

1903. " " 108.931'73 "

1904. " " 72.438'23 "

1905. " " 61.730'80 "

1906. " " 39.243'65 "

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyancsak az ember életére különféle módok szerint.

Az üzlet eredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfeleslegből egy a tűz- mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4%-os díjvisszatérítést kaptak. — Az 1902. évi üzletfeleslege közgyűlési határozattal tartalékba helyezte. — Az 1903. évben a jégkár ellen biztosítottak 4%-os díjvisszatérítést kaptak. — Az 1904. és 1905. évben a jégkár ellen biztosítottak 2—2½%-os díjvisszatérítésben részesültek. — Az 1906. évben a jégkár ellen biztosítottak, kik 5—10 évre adták fel biztosításukat 5% engedményben részesültek.

Biztosítási ajánlatok benyújthatók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomtatványokkal és felvilágosítással minden irányban készségesen szolgál. Az igazgatóság.

Szalmát, zsuppot és szénát

vásárolok uradalmaktól a Dunántúlon nagyban legmagasabb áron. Gőz- és lőjárati legújabb rendszerű préseimmel gyorsan felpreselem a megveté árut. Eladási szándékot kérem egy levelezőlapon velem közölni.

NYITRAI ANDOR

6499

széna- és szalma-nagykereskedő, PÉCSETT.

:: Párisi világkiállítás „Grand Prix” 1900. :: 6365/1

KWIZDA-féle RESTITUTIONS-FLUID

OS. és kir. szab. mosóvíz lovak számára

Egy üveg ára K 2.30. Az udvari istállóknak, továbbá a nagyobb katonai és polgári istállóknak több mint 40 év óta használatban. nagyobb strapák előtt és után való erősítésre és erőgyűjtésre, az inak merevségénél stb. képesíti a lovat a legnagyobb munkabírásra a trainingban.

KWIZDA-féle restitutions-fluid

csak a mellékelt védjeggyel valódi. Főraktár: Török József gyógyszerháza, Bpest, Király-u. 12. és Andrassy-ut 26.

Nyomban a szentesítés után megjelenik kiadásunkban az

Uj cseléd-törvény

A gazda és gazdasági cseléd közötti jogviszony szabályozásáról szóló törvény.

Jegyzetekkel és magyarázatokkal ellátta:

dr. VANTSÓ GYULA

Ára 1 kor. 50 fillér.

Megrendelésnél sziveskedjék postalványon **1 korona 60 fillért** előre beküldeni, hogy a törvényt megjelenésekor azonnal **bérmentve** megküldhessük:

‘Patria’ r.-t. gazdasági szak-könyvkereskedés

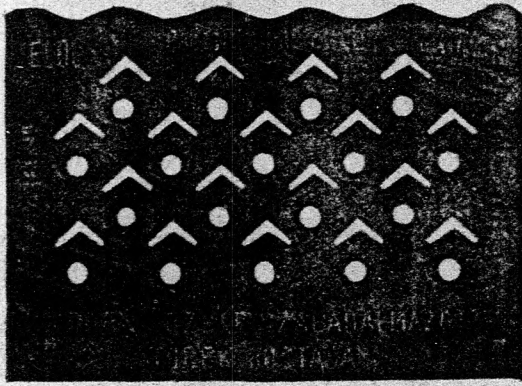
Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz.

Egyetememes kéve gyorskötők
 legolcsóbb árban azonnal szállítanak.
 Nagy választék mindennemű gazdasági kötélárúban.

Helle O. műszaki kötélverő-gyár **Pozsony**

Dorn József-féle szab. törekrosta

mindennemű cséplőgéphez, pótszalmarázóhoz, alsó tisztító szerkezetéhez.

Körülbelül 10,000 darab forgalomban.

1905. évi augusztus hónap mélt. gróf Wenckheim csorvási uradalomban 500 kereszt buza cséplésnél 247 kg. szemet takarított meg a farostával szemben, amit a Békésmegyeri Gazdasági Egylet igazol. Bel- és külföldi gyárosoknak szállítom. Szab. törekrostámért teljes felelősséget vállalok.

Hajlandó vagyok ezen részt bármely cséplőgéphez 14 napl próbára küldeni és vizsgafogadni, ha nem jobb és tartósabb, mint bármely másfajta törekrosta.

Ajánlom új tányéros répvágóimat mindenféle nagyságban, legolcsóbb árak mellett, ozukorrépafejet és bármilyen levéllel vegyes répat kifogástalanul vág. Használt cséplőgarnitúrákat állandóan veszek és eladok jóállás mellett. Árlappal, bővebb felvilágosítással szolgál.

DORN JÓZSEF gépműhely-tulajdonos, **Békés-Csabán.**

Vészen átment

erős csontozatu, kifogástalan szép testü, elsőrendü tenyészteből, deczemberi tenyészsképes

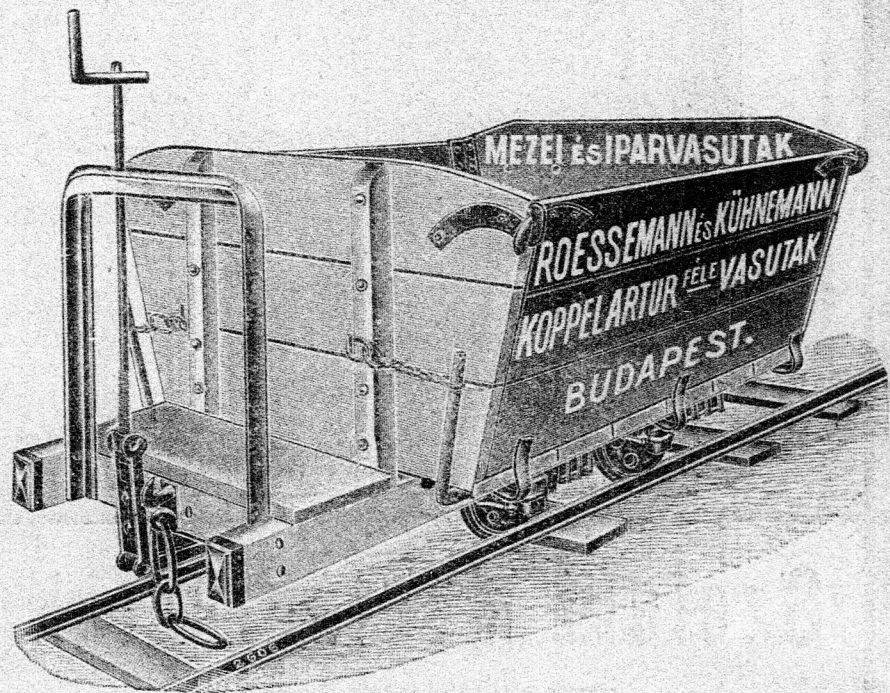
kanok és koczák

eladók **KORNSTEIN TESTVÉREK-nél, NAGY-SZALONTÁN** (Pata puszta). 6119

Üzemváltozás miatt eladó elsőrendü tenyészmarha

u. m. 12 darab montavoni
 10 „ pinzgaui } tenyész-tehén,
 11 „ mariahoi }

továbbá bikák s növendékmarha, csupa szép s nehéztestü, kiváló jól tejelő egyedek s ezek ivadéka; az idén is arany díszoklevéllel kitüntetve. Tavasztól őszig hegyi-legelőn, illetve havason való tartás. — Bővebb felvilágosítással szolgál (magyar levelezés is) **Gutsinhabung Dingelberg,** p. **Wilhelmsburg,** N.-Osterreich. 6523

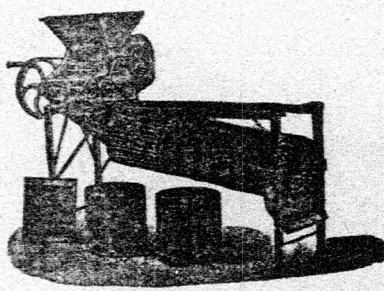
Árverési hirdetmény.

Radosna községhezán folyó évi augusztus 12-én délelőtt 9 órakor és folytatólag nyilvános árverés útján

el fog adatni

a nyitrai püspökség javadalmához tartozó **Radosna és Bzincz határában fekvő néhai Krajcsovits-féle** apró parcellákból álló 110 (1200 négyszögöles) holdat kitevő birtoktest. A parcellák helyrajzi száma, területe, valamint azok kikiáltási ára Radosna községhezán vagy az ottani gazdasági irodában megtekinthetők.

Ugyanakkor egy régi **pajtaépület anyaga** is árverés alá kerül; megjegyeztelik, hogy a vétel csak árverés útján történhetik. 6511

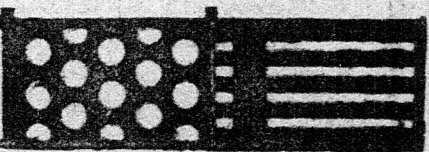

Stahel és Lenner

Trieur- és lemezlyukasztó-gyár

Budapest, V., Katona özsef-u 8.

Ajánljuk **TRIEURJEINKET** és **OSZTÁLYOZÓ GÉPEINKET** gabona és hüvelyesek tisztítására és osztályozására

TÖREKROSTÁK és minden fajta **LEMEZROSTA** gőzcséplő-gépek számára.

ST. EGIDI-I GÖZEKE-SODRONYKÖTELEK

garantált legjobb minőségben

200 és 240 kg. törési szilárdsággal négyzet mm-ként

a legnagyobb tartóssággal bírnak. Elismerő nyilatkozatok rendelkezésre állanak. Rendes méretű kötelek készletben tartatnak. — Ajánlatokkal szolgál a St. Egidii sodronykötélgyár képviselője:

KUZMÁNY A. KÁROLY Budapest, V., Lípót-körút 15. Telefon 90-83.

MAGYARHON ELSŐ LEGNAGYOB B ÉS LEGJOB HIRNEVÜ ÓRAZLETE.

Alapították 1847.

Brausweller János

Magdeburg, C. és hín. kiadólagoson
 a. chronometer- és mérő-és, földalélya
 a. demontais inga-órának.
 stb. stb.

**ÓRAK, ÉKSZEREK 10-ÉVI JÓÁLLÁSSAL
 RÉSZLETFIZETÉSRE**

Képes árjegyzék bérmentve. Invitáció postában küldhető.

Tehenészet-eladás.

Alólirott uradalom eladásra bocsájt: 6527

30 drb telivér simmenthali tehenet
 (hasas, borjas, fejős)

2 db telivér simmenthali importált bikát

23 db telivér simmenthali tenyészbikát

Uradalmi Intézőség, Rohonc, Vas m.

HONI IPARI

A kezevári erdőnyrészi országos mezőgazdasági kiállításon I. díjjal, aranyéremmel kitüntetve. — A nagyváradi mezőgazdasági kiállításon elismerő oklevél újításokért!

Szabadalmazott

„Losonczy Drill“

tolókerekű sorvetőgép, munkaközben beállítható, alul és fölül vető szerkezettel, szabadalm. magbeboronálással.

Első Losonczy Mezőgazdasági Gépgyár
BASCH és TARJÁN mérnökök LOSONCZ

Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve. — Kizárólagos vetőgépgyár.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH
 Budapest, Váci-körút 63,

Által a legújtanysabb árak mellett ajánlatnak:

Locomobil és gőzcséplőgépek,

szalmakazalozók, járgány-cséplőgépek, löhere-cséplők, tisztító-rosták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyűjtők, boronák, sorvetőgépek, Planet Jr. kapálók, szecskavágók, répavágók, kukoriczamorzsolók, darálók, őrlőmalmok, egyetemes acél-ekék, 2- és 3-vasu ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

Bérbeadó birtok.

Komárom megyében, vasúti és hajóállomáshoz közel, szép fekvésű

760 magyar hold kiterjedésű

házi kezelésben levő, teljesen beinstruált birtok, október hó elsejétől bérbeadó. Czim a kiadóhivatalban. 6516

A belga óriási nyul
 tenyésztése és ápolása.
 Irta: Mahacsek Ferenoz.
 I. kor. 30 fill. előleges beküldése ellenében bérmentve küldi a "PÁTRIA" r.-társ. Budapest, IX., Üllői-ut 25.

**MAGYAR GAZDÁK VÁSÁRCSARNOK
 ELLÁTÓ SZÖVETKEZETE**

BUDAPEST (Központi Vásárcsarnok)

Igazgatóság és központi iroda:
 Budapest, IX., Imre-utca 4. sz.
 Nagy köpinczéi: BUDAFOKON.

Értékesít hűveléket, baromfi, vadfiel, tejterméket, tojást, zöldséget, gyümölcsöt, mézet és **MINDENMÉ ELEMENCIKKET.** Hordóbor-értékesítő osztály. Égetett szesz-italok értékesítése.

A Magyar Országos Méhészeti Egyesület vezetőképviselet.

A szövetséget tagjal kedvezményben részesítenek. Mindenmél értékesítél ügyben díjtalanul nyújt felvilágosítást.

SZUPERFOSZFÁTOK

állati és ásványi eredetűek, száraz por, könnyen szórható a legolcsóbb versenyárakon

CHILISALÉTRON

kénsavas ammoniák, esontliszt, kainit, kálsó, szuperfoszfátgypsz, ugyszintén mindennemű más műtrágya, I. rendű takarmánymész

Themenau

melasse-erőtakarmány

magas protein és zsirtartalommal szállít és a tartalomért legszigorubban szavatol

A. SCHRAM

kénsav- és műtrágyagyár Liesek-Rostek, Lobositz a. d. Elba és Lundenburg-Themenau.
 Központi iroda: Prága, Heinrichgasse 27.

6476

GANZ ÉS TÁRSA Ganz-féle villamossági r.-t.

vasöntöde és gépgyár r.-t. II., Lövház-utca

BUDAPESTEN

BENZINMOTOROK és lokomobilok cséplők és takarmánycamrák üzemére. Szívógázmotorok anthracit-, koks- vagy faszéntüzelésre. :: Földgázmotortelepek. Ármontesítő és öntöző szivattyutelepek. :: **Kötélvontatásu**

GÖZEKÉK

ELECTROMOS világító és erőátviteli berendezések, egyen- és váltakozó-áramra. :: Kolibri ivilámpák reklámcselöklora.

ELECTROMOS üzemek berendezése uradalmakban. Meglevő berendezések átalakítása.

ELECTROMOS üzemű szivattyuk, tejgazdasági berendezések, emelőgépek, ventilátorok, mezeli vasutak, szántó-, cséplő-, aprító- és takarmányozó-berendezések. :: Electromos kis- és nagy-vasutak. :: Bányavasutak. :: 6181

Árjegyzékkel és költségcszámítá-sokkal szívesen szolgálunk.

Vétel és kölcsön, új és egyszer használt

mag-gabona-burgonya-faszén-gyapju-

ZSÁK PONYVA

kazal-repcze-behordási-rostaalj-waggon-

„HUNGÁRIA“ kettős közli kéve-kötelek favéggel, Szőlőkötöző fonal kötelek, zsákzsinegek, ló-pokrócok, esomagoló vásznak

NAGEL ADOLF

zsák- és ponyvagyar, kölesön-intézet. Vétel, eladás és cserélés.

BUDAPEST, Arany-János-utca 10.

Sürgönyozim: NAGELA BUDAPEST - Vidéki telefon: 35-92.

Aranyáram Budapest, 1902. Alapították 1876.

Unzeltig Ferencz

os. és kir. udvari szállító

különlegességi gyára teljes növényházak építésére és melegvízfűtés-ek berendezésére.

BUDAPEST = WIEN,

VIII., Gyöngygyuk-u. 7. XIII/2. Reingasse 32-34.

Terv- és költségvetést díjtalanul készítenek. Helyszíni megbeszélés nem lesz felszámítva. 6276

Koral főzolek- és zöld-ségfélék termelése.

Irta: Limbacher Károly.

1 K. 20 f. előleges beklüldése ellenében bérmentve küldi a „Patria“ r.-t. IX., Köztelek

Eladó birtok

Veszprém megyében, országot mentén, közel nagy városhoz, 1000 m. hold intenzíven kezelt gazdaság, szép épületekkel, új és csinos urilakkal rögtön átveendő. Kétünnen jövedelmező tejgazdaság be van vezetve. Ára 200,000 frt jó fizetési feltételek mellett.

BEYER KÁROLY, Budapest, V., Báthory-utca 5. sz. Telefon 12-85.

Egy ROBEY 20 névleges, 40 tényleges lóerőt kifejtő félstabil alacsony és magasnyomású hengerrel ellátott

gőzgép,

10 légkörnyomásra megvizsgálva, kevésbé használt, de üzemképes állapotban eladó. Bővebbet:

Szücs Ödönnél
Budapest, VI., Nagymező-utca 66.

TIP!

Istállóban nélkülözhetetlen

„Tip“ légy-papír.

Egy-egy légy-papír 1000 legyet fog, mely nem dobando el, baromfinak kitünő takarmány!

100 darab 4 korona.

Detsinyi Frigyes BUDAPEST, V., Marokkói-u. 2.

A nevezett légy-papírt több gazdaságban sikerrel kipróbáltam és legmélegben ajánlhatom. 6414 **Wahl Ferencz, jár. állatorvos, Monor.**

NINCS TÖBBÉ BÜZI!

A BONDOR folyadék a legbiztosabb Arnyáknak szagát hosszabb időre rögtön eltávolítja. Kiegsulya 5 kg. csomag bérmentve 7-50 K. (Kiegsúly 1 évre) 1 kg. prófacsomag 2-50 K. esomagolásnál, szállítás nélkül. Szétküldés készpénzért vagy utánvétellel. Vezérképviselő: 6251

Fodor Ferencz, Budapest, VIII., Kiszalud-utca 40. — Számos elismerő levél.

Friedmann Albert és Ödön

méregpozisták Bpest, VI., Váci-körút 48.

Marhamórgok és minden fajta más mérleg elismerő kitűnés minőségben jutányos árk mellett. 1866

Arjegysek ingyen. <

A sertésvész gyógyítható!

Brummel Gyula állatorvos eljárása szerint. — Ezen szerzőtől éppen most jelent meg:

A SERTÉSVÉZ GYÓGYÍTÁSA

gazdák, állatorvosok, sertésenyésztők és hizlalók használatára:

Ára 3 korona, melynek előleges beklüldése ellenében bérmentve küldi meg a „Patria“ r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedése, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Gőzekék,

gőz utihengerek és uti mozdonyok

cséplőgépek hajtására az osztrák bánya- és kohóművek társaság vasútveiből.

A készülékek választását, illetőleg mezőgazdasági szaktanácsadással készséggel szolgálunk.

Szíves megkeresések Zentrál Direction der Oesterreichischen Berg- u. Hüttenwerks Gesellschaft, Teschen, Osztrák-Szilézia, vagy:

az Osztrák bánya- és kohászati társaság magyarországi képviselőéhez, Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám (Köztelek) földszint 3. kértack. 6287

KREATOL

Conservált sterilizált mérégmentes

HUSLABDACS. készítmény minden patkány és egér teljesen biztos és ártalmatlan kiirtására. Egy szerű, veszélytelen kezelés. Méregmentesítő. Hozza Kell. Hatá: felülmúlhatatlan. Kapható legméntesen elzárt dobozokban 4 K. 9 (1 kiló), 4-50 (1/2 kiló) és 8 (1/4 kiló). Továbbá hatásában felülmúlhatatlan muszkapor, egy-kint K. 3.—, vizitesta, radikálisan ható poloskatickára 1/2 liter K. 4.—, literje K. 8.— 6360

„KREATOL“ vegyszeti laboratórium, POZSONY. Főraktár Dabrocon részére: MAUTNER ALFRED gyógyszerháza az „Arany angyal“-hoz.

FICHTENIN

megöli

biztosan és azonnal a poloskát, svábót, rusznit, faszút, hernyót, bolhát, levél-, vér-, fej- és állat-tetűt, ugyszinté kipusztítja a többi káros rovarokat és megöli azok petéit.

Mindenütt kapható.

Arjegyeket készséggel küld: Az Osztrák-Magyar Fichtenin-művek magyarországi vezérképviselője:

Diamant és Vadas

Bpest, VII., Damjanich-u. 36. Telefon 21-51. sz. 6332/1

GÁBOR Fiu- GÁBOR IGNÁCZ IGNÁCZ

internátusa

BUDAPEST

VI., Nagy János-utca 25 sz. VI., Nagy János-utca

A főváros legszebb és legegészségesebb részén, **nagy árnyas kerttel** bíró villában, az ág. ev. főgimnázium a VI. ker. főreáliskola és két polgári iskola közvetlen közelében. Gondos nevelés. — Egyé- nenkénti tanítás. — Modern berendezés. — Tágas, szellős hálótermek. — Vil- lamos világítás. — Kitünő referen- cziák. Prospektus.

Francozia német és angol társalgás. Zene. Vívás. Tennis- és teke- pálya a kertben.

Elemi- és közép- iskolai magán- tanulók vizsgára előkészít- tetnek.

6526

Vegyések

A Magyar gazdaszövetek és erdőgazdálkodók országos egyesülete ajánlja a földbirtokos és bérlőknek állásfoglalásos okmányok beszerzését tagdíj ellenében. Az okmány minden földművelés és erdőgazdálkodás esetén közzétételre kötelező.

Mezőgazdák és erdőgazdák foglalkozók nyugdíjintézménye. Ezközeli biztosítást nyújtja, rokkantsági díjat és özvegydíjat, meggyászdíjat, erdőgazdák és erdőbirtokosok foglalkozásuk egységének számára a legelőbb díjleltéssel, mert nem nyereségkérdés alakul. Kívánatra alapszabály díjtáblával és bővebb felvilágosítással szolgál az igazgatóság: Budapest, Köztér, 1116-1117. szám.

Mérnöki iroda

Fekete Béla
okl. mérnök

Budapest, V. ker.,
Visegrádi-utca 4.
Telefon 37-35.

Parcellázások teljes (műszaki, jogi és pénzügyi) lebonyolítása, birtokrendezések, földmérések, gazdasági vasutak, osztorházak, mindenmű mérnöki munkálatok.

Eladás

Alkalmi szongorvétel
Schweighoffer Károly-Wirtl kiváló mesterek gyártmányai 200 forinttól feljebb. Pizsinnék 160 frt, új szongora, vagy pizsiné 250 frttól feljebb minden árban szongora, szimbalion, hangolások helyben és vidéken, szakavatott munkások által, gyorsan ocsón csakoztatnak. **Hemény Mihály, A Magyar Zeneakadémia szülötteje** Budapest, Király-utca 95. 8472

Eladó 18 darab használt, de 16 karban lévő Hofherr és Schrantz gépkocsiból beszerzett "Uj típusú borona" (grubber borona) 120 koronás darabonként. Bővebbet: Uradalmi Intézet Mikos per Szabó. 1235

Bérlés felhagyása folytán eladó egy 10 HP gőzcséplőgépet, szalmakaszóval együtt, 1. elevátor, még külön 15 új alutalajművelő, 10 vetőgép, 25 vaskesze telygával. Ajánlatokat K. B. feljebb alatti kiadóhivatal továbbítja. 1238

Két darab leghíresebb gyártmányú, majdnem új markókrákó aratógép 200 frtjával, egy drb. államvasúti vaselátor 1895-ben épült, 400 frtért kapható Kovács Soma és Társa cégénél, Aradon. 1236

Cséplőgarnitúrák kintő kárta, gazdaság megosztása miatt jutányosan eladó és pedig: 1. Egy "Gnom" benzínmotor 1 éves kora, egy Clayton és Shuttleworth féle 8 lóerjű cséplővel, ára 5500 korona. 2. Egy 8 lóerjű maganjáró Clayton és Shuttleworth garnitúra ára 4600 korona. 3. Egy 8 lóerjű Clayton és Shuttleworth garnitúra munkatársaiéval 2200 korona. 4. Egy Hofherr és Schrantz-féle új hengeres 1250 kor. Felvilágosítást ad Elk. Sándor Budapest, Rákóczi ut. 17. I. 894

Eladó cséplőgarnitúra! 10 karban lévő 10 lóerjű cséplőgarnitúra jutányos áron eladó a Biharvidéki gazdaságban. Cím: Biharvidéki gazdaság, Biharvidé. 1332

Aktív-herceki gazdaságban. A. u. p. Káloz egyenként és 5 tányos áron eladó 1 B. Garatti & Sons 8 lóerjű, kéthengerű lokomobil, egy Clayton & Shuttleworth féle daráló. 1341

808 m. holdas érmelégi birtok, jelenleg hadi beosztás alatt, 40 k. hold dohányműveléssel, természetesen üzemeltetve, szép épületek és kastélyval, teljes felszereléssel állatállomány nélkül, könnyű fizetési feltételek mellett 250,000 kor. éri azonnal eladó, vasút helyben. Cím: a kiadóhivatalban. 830

Lenszáma és kender törés-gépeket szállít és az ily módon nyert lenkötöt mindenkor vesz az Elk. Hécsei Mihály Kötő- és Zsinórgyár Ifj. Thiel Konrád b. t. Fűtők. Kikészítési utasítással is készséggel szolgál. 1318

22 méter magas napraforgó-olajpogácsa 100 kg.-ként 12 koronával eladó. Elk. Aurél lelkősnél Oroszmező, u. p. Nagy-Jóna. 1313

Szabadalmazott kosárbetétek

gőzcséplőgépek számára a kaphatók a feltalálónál, teljes felelősség mellett, hogy tiszta cséplést lehet vele végezni a legrosszabb esetben is.

A kosárbetétek ára:
4 lóerjű géphez 30 frt
6 " " " 35 " "
8 " " " 40 " "
10 " " " 45 " "

Megrendelés esetén a kosár szélességének mérete beküldendő.

Bajzát Ignác
Székelyhíd. 8453

Prima, száraz tengeri-moslék foszforsavas takarmányosztó 40-42%, különféle olajpogácsa jutányosan kapható: 5161

Neubauer Adolf gyári meghatalmazottja Győr Győr

Sovány tej.

Literenként 70 fillér értékesítésért jótételek, ha azt legelőrendű szabadalmat képező habzó tojletté-tej szappanná dolgozzuk fel. Készítési eljárását eladja **Jantzy A., Prag-Weinberge, Schlieschestrasse 23.** Ezen szabadalmazott tejszappan ára kilogr.-ként 1 korona 65 fillér. 1125

Mezőgazdasági kereskedelemtan.

Irta: **KROLOPP HUGO.** Ezen, mezőgazdasági szakirodalomunkban hiányt pótló mű hívta van arra, hogy, gyakorlati gazdát a gazdasági termények és termékek beszerzési és értékesítési módjaival megismertesse. **Bolti ára 10.- kor.** Megrendelhető a "PÁTRIA" r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedésében, Budapest, IX. ker., Üllői-ut 25. szám.

Biborhere

K. 50.-

Csibehur

K. 16.-

Őszi borsó

K. 20.-

Szöszös bükköny

K. 50.-

kitűnő minőségben

Haldek

magkereskedésében

Budapest, VII.,
Károly-körút 9.

Világítórú szabadalom 18 államban

Stádel-Torkos földmérő-taliga

kapható
Stádel gépgyárban, Győrött.

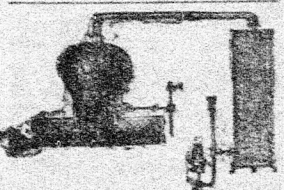
Mindenmű

zsák és ponyva

a legjobb minőségben és legjutányosabban a Fischer-féle zsák- és ponyvagárban Budapest, Nádor-utca 31-33. szerethetők be. A Fischer-féle zsák impregnált szavatolási tiszta lenből készült vízhatlan ponyvák nagy straps mellett is eltarthatnak 10-12 évig. A 25 év óta fennálló Fischer-féle zsák- és ponyvagár az ország legjelentékenyebb uradalmainak szállítója. Pontos szolid kiszolgálás. Ponyvakiosztó Intézet. Árjegyzék, minták kívánatra ingyen és bérmentve küldetők.

Lovak kehesége

(Chromka költés és más költés) biztos eredménnyel gyógyítható. Számtalan ellenszere bizonyítja. Felvilágosítást díjmentesen küld **Ripp Arvin, Drezda-A.78.**

Allandó raktár pálinkafőző üstökben
NAGY PÁL-nál
Budapest, Váci-út 64.

Mezőgazdaságtan!

Irta: **SZILÁRD GYULA**
a gróf Esterházy-féle csákvári földműv. isk. tanára. A könyv tartalma és beosztása röviden a következők:

I. RÉSZ. Általános növénytermelés. A növény, a talaj, földművelés, trágyázás, vetés és vetések ápolása, termények letakarítása és eltartása. — II. RÉSZ. Különleges növénytermelés. Gabonafélék, Hüvelyes-, káposzta-, olajos-, szálkatermésű, ipari- és gyári növények. — III. RÉSZ. Kert és szőlő. Konyhakertészet, Gyümölcskertészet, Szőlőművelés és mustkezelés. — IV. RÉSZ. Állattenyésztés. Az állati test, állatok takarmányozása, Egészséges és beteg állatok ápolása, Állattartás törvényes szabályok, Lényegzés, Szarvasmarha-tenyésztés és tejkezelés, Juh- és kecsketenyésztés, Sertéstenyésztés, Baromfitenyésztés, Házinyúltenyésztés. — V. RÉSZ. Gazdasági állattartás. Gazdasági borjútartás, Őrülti török, Szamárdús és jövedelmezés.

Ára vászonkötésben 5.- K. Megrendelhető a "PÁTRIA" r.-t. gazdas. szakkönyvkereskedésében, Budapest, IX. kerület, Üllői-ut 25. sz.

LEGYEK

konyhaból, kamrából, mézszárazból, istállóból, vágóhidről biztosan eltűnnek, ha a falakat

Légy-Bonodorrall

meszeljük. Egy kg. elegendő 25 m² méter falnak, 5 kg. leírással 8 kor. frank, utánvétellel. Megrendelhető **FODOR FERENCZ-nél**, Budapest, VIII. ker., Klefalu-ut. 40. — Számos öltöztetővel. 6252

Benzinmotorok

üzeme egyharmad részre csökkenthető szilvógáz vagy nyersolajüzemre való

átalakítás

folytán. Teljes szavatosság a sikerért. **BECK és GERGELY**, Budapest, VI., Lomb-utca 29. szám. 6521

A Bellán-féle kévekötetek a legjobb és az által, hogy mindkét végén pirosra vannak festve, felülmutathatlan előnyöket is nyújtanak más gyártmányokkal szemben.

	Szám	Hossza	ab Pálnál a pr 1000 db-b	Kor.
Mindenmű gabonának bekötéséhez	1	150	16.-	
	1A	145	15.50	
	2	150	14.50	
	2	145	14.-	
	2	140	13.50	
	2	130	12.50	
Tengeri-szárnak	2	10	11.50	
Repece, maglen, magrépa stb. bekötéséhez	3	120	10.-	
	3a	110	8.50	

A vadontormó gyógyóvnyek, valamint a gazdasági melléktermékek gyűjtése és értékesítése (61 ábrával). Irta: **Páter Béla**, 5 korona előlegez beküldés ellenében bérmentve küldi a "PÁTRIA" r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedés, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Fiedler János

lenfonógyára Komárom.

vesz nyers lenkórót

szál-nyeréshez, valamint kaszált és géppel cséplott lenszalmát,

tetetés szerinti mennyiségben és elad eredeti (pernai)

oroszlennagot.

Présolt búzaszalmát és zabszalmát

szálat elcsérendő minőségben és legelősságon **Ehrenreich Béla** Bajmok (Bácska). 2483

Vétel

Megvételre keresek egy jórészt gőzmozgós darálógépet, használt, de teljesen jó, használható karban. Ajánlatokat részletes leírás és árjegyzékkel kérek: **Dutsch Már** Budapest, VIII., Luther-utca 1/b. sz. 1315

Szénát, kereket, szénafalakat kérek: **Dutsch Már** Budapest, VIII., Luther-utca 1/b. sz. 1311

Egy 10 vagy 12 lóerjű használt gőzmozgós daráló- vagy felszámológép megvételre keresetlek. Cím megvételre a kiadóhivatalban. 1351

Uradalmi tejet

és teavajat bármily nagy mennyiségben megvételre keresek **Szántó Adolf és Társa** tejnyágykereskedők, Budapest, VII., István-ut 57. sz. 6525

Biborherére

mintázott árajánlatot kér **Teleki uradalom**, posta: Konceza. 1287

MINDENFÉLE használt zsákot,

zsákrongyot (Emballage) ilyenmű hulladékot állandóan veszek **Polnauer Sámuel**

Budapest, Rombach-ut. 5.

Lenmagol

minden vidéki állomáson, legmagasabb árk mellett **vásárol** 1307

Krausz Hugó terménykiváltó üzlet Budapest, V. Szabadság-utca 6

Bérlés

Bérbérlés. Egy ezer magyar m² területű kintő birtok 133 m. hold dohányműveléssel, a birtokon van utárolomlás, Borodnányában 1907. év október 1-től hosszabb időre bérbérlés. Részletes felvilágosításokat szolgálat: **Vétesny Tivadar** g. d. egyet. titkár Mikos-utca, Kossuth-utca 22. 1231

Zemplénmegye tokaji járásiában 637 m. hold szőlő és 500 magyar hold rétől álló birtok 1908. január 1-től ha zövébérlés. Bővebb felvilágosítást ad **Bacsák György** dr. ügyvéd Budapest, VII., Damjanich-utca 20. 1238

Birtokbérlés. Szolnok-Doboka köz. hold, állattenyésztésre alkalmas szőlőbirtok, haszonbérbe adandó. Bővebbet a kiadóhivatalban. 1197

GŐZEKÉKET, GŐZ-UTIHENGEREKET

GŐZ-UTIMOZDONYOKAT

a legfőbbkétesebb szerkezettel és legolcsóbb árak mellett az

JOHN FOWLER & Co.

Telefon 42-50. **BUDAPEST-KELENFÖLD**

a budaörsi-úton, a vasutállomással szemben.

A SZEGEDI KENDERFONÓGYÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG Szegeden ajánl évek óta legjobban bevált és a külföldivel legalább is egyenlő minőségű

manila kévekötőfonalat aralógépekhez,
mint egyedüli hazai gyártmányt

kg-ként körülbelül 300 méter hosszban, métermérszámként 135 korona árban bármely szükségleti állomásra bérmentve szállítva. Ajánl továbbá már évek óta legjobban bevált **gőzeke sodronyköteleket,** gazdasági kötélfűrészt, valódi kenderzsákokat, ispeczkos kévekötőt stb.

SZABADALMAK, TALÁLTMÁNYOK

Egyéni szakszerden intézi **TÖRÖK LÁSZLÓ** okleveles gépészmérnök
a világ minden államában hítes szabadalmi ügyvivő
BUDAPEST, VII., Kerepesi-ut 30., I. 2. sz. TELEFON 87-02.

Szűgyőnyvám: „Szivattyár Budapest” Gyártott fecskendők száma: 16,000. Alapítástól: 1858. évben.

Budapesti Szivattyú és Gépgyár Részvénytársaság

Budapest, VI. ker., Váci-ut 60.

GYÁRTÁSI ÁGAZATOK: Gőzgépek, légsűrítők, vakuumszivattyúk, keretfűrészek, Gőzkazánok, tartányok, előmelegítők. — Vashidak, fedélzék-keretek, szegeszett oszlopok. — Vas- és fémöntvények Vasuti fordítókörök. — Mindennemű forgó- és futó-árak kézi és villamos hajtással. Rostélyvannak acsélzött felülettel. Külömlények. Szivattyúk. Tűzfecskendők. Tűzoltóági segéd-berendezések és szerelvények. — Kőszegeszett oszlopok. — Kőszegeszett-űgyi szerelvények. Árjegyzéket, valamint Gyártási ága-zatokról prospektust kívánatra. 3848

BECK ÉS GERGELY

BUDAPEST, V., VÁCI-UT 12.

Benzinmotoros cséplőkészletek.

B Teljes malomberendezések

benzin-, szivógáz- vagy más üzemre ::

Teljes olajgyári berendezések ::

Elismert legjobb kivitelben szállítanak és mindenkor rak-táron megtekinthetők

PEST-PILIS-SOLT-KISKUN, BACS-BODROG, ESZTERGOM, KOMAROM, FEHÉR, NÓGRAD, HONT, BARS, GÖMÖR, HEVES, BORSOD és JASZ-NAGY-KUN-SZOLNOK vármegyék gazdáinak és szőlőbirtokosainak **LEGJOBB** és **LEGOLCSÓBB TRÁGYÁJA** a

Cséry-féle Szeméttérágya

Kizárólagos képviselők: **BAYERTHAL és LEVY** Budapest, V., Bálvány-u. 26.
ahol ismertetések, vegyelemzések, ajánlatok stb. készséggel adatnak.

Fennáll 1873 óta.

Közraktárt Malmot Istállót

legolcsóbban

Tűzbiztos

és árákko tartó

Vasbetonból

építünk.

Tervet, költségvetést ingyen készít.

Rella

BUDAPEST, VIII., Sándor-tér 3.

Özveggel bélelt vashatós szementbordók és tartá-nyok, vasbeton piloszok.

„Patria” irodalmi vállalat és nyomdai részvénytársaság nyomása, Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám. — Az Első Magyar Papir-Ipar r.-t. papirosán.